

**İŞİTME YETERSİZLİĞİ
OLAN BİREYLER İÇİN
DESTEK EĞİTİM PROGRAMI**

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER İÇİN DESTEK EĞİTİM PROGRAMI

İCİNDEKİLER

A. Giriş	5
1. Destek Eğitim Programları Nedir?	5
2. Destek Eğitim Programlarının Amaçları	6
3. Destek Eğitim Programlarının Perspektifi	6
4. Destek Eğitim Programlarının Yapısı	10
5. Destek Eğitim Programlarının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı	12
B. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı	15
1. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Genel Amacı	15
2. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Yapısı	16
3. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Öğretme-Öğrenme Süreci	18
4. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme	24
5. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nı Uygulamada Dikkat Edilecek Hususlar	31
6. Hedef ve Hedef Davranışlar	33
Ekler	158

A. Giriş

1. Destek Eğitim Programları Nedir?

1997 yılında çıkan 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesinde; “Özel eğitim gerektiren bireylere, her tür ve kademedeki eğitim ortamlarında devam ettiği eğitim programlarının amaçlarını gerçekleştirmek üzere özel eğitim desteği verilir. Bu amaçla bireysel ve grupla eğitim imkânları sağlanır. Herhangi bir eğitim kurumuna devam edecek durumda olmayan zorunlu eğitim çağındaki özel eğitim gerektiren bireylere yetersizlikten etkilenme düzeyine bakılmaksızın temel yaşam becerilerini geliştirme ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik eğitim programları uygulanır.” hükmü yer almaktadır. Bu madde ile destek eğitim hizmetlerinin temeli atılmıştır. Destek eğitim programlarının amacı; yaş sınırı olmadan bireyleri yaşamlarını bağımsız sürdürmelerinde, gelişim alanlarında, akademik becerilerde desteklemek ve ihtiyaç duyanların rehabilitasyonu için hem ailelere hem de bireylere hizmet sunmaktır. Özel eğitim alanında meydana gelen birçok değişim, hali hazırda uygulanmakta olan destek eğitim programlarının yeniden hazırlanması ihtiyacını doğurmuştur. Bu bağlamda destek eğitim programları akademisyenlerin, uzmanların ve öğretmenlerin geniş katılımı ile birey merkezli ve öğretmene yol gösterecek şekilde, yeni yöntem ve tekniklerin yanı sıra, özel eğitim alanındaki gelişmelerin ışığında yeniden hazırlanırken aşağıdaki süreçler izlenmiştir:

- Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,
- Özel eğitim ve destek eğitim programları üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat incelenmiş,

- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan, rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan öğretmenlerle ve uzmanlarla destek eğitim programlarının içeriği ve uygulamalarına ilişkin görüşlerinin alındığı odak grup toplantıları yapılmış,
- Destek eğitim programlarının yapılandırılması, hazırlanması ve sürecin değerlendirilmesi için tüm ilgililerin katıldığı ortalama dört günlük dört ayrı çalıştay düzenlenmiştir.

Tüm bu çalışmalar doğrultusunda bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda destek eğitim programları gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir.

2. Destek Eğitim Programlarının Amaçları

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları", "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yer alan "Özel Eğitimin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Destek Eğitim Programlarının genel amaçları şunlardır:

1. Özel gereksinimli bireylerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurulacak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. Özel gereksinimli bireylerin günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazandırmak ve bunları etkin bir şekilde kullanan bağımsız bireyler olmalarını desteklemek
3. Millî ve manevi değerleri benimsemiş olan özel gereksinimli bireylerin toplumla etkileşimini ve bütünleşmesini sağlayacak şekilde kazandıkları yetkinlikleri geliştirerek desteklemek
4. İnsanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan ve yaşamlarını bağımsız şekilde sürdürebilen bireyleri yaşam boyu desteklemek ve geliştirmek

3. Destek Eğitim Programlarının Perspektifi

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programla-

rıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler de bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerler toplumun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlara aktarılacak öz mirastır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerler ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme, öğretme süreçleriyle kazandırılmaya çalışılan bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

a. Değerlerimiz

Değerler; bir sosyal grup veya toplumun varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de bireylerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek eğitiminin asli görevidir; eğitim-öğretim faaliyetleri yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan bir eğitim programıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme-öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Destek eğitim programlarında, Millî Eğitim Bakanlığının eğitim programları için ön gördüğü on kök değer geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Söz konusu değerler öğrenme öğretme süreçlerinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınacaktır. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda bu on kök değer ve ilişkili olduğu alt değerlerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Destek eğitim programlarında da bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu, bölüm vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, destek eğitim programlarının her birinde yer almıştır.

b. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Bireylerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ'de ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişime ait yetkinlikler destek eğitim programlarında ele alınmamıştır. Destek eğitim programlarında ele alınan yetkinlikler, TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır: İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda ele alınan yetkinlikler tanımlamaları ile birlikte aşağıda açıklanmıştır:

1) Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Öğrenmeye Destek Modülü'nün kavramlar bölümünde işitme yetersizliği olan bireylerin temel kavramları kazanmaları hedeflenmektedir. Dil Eğitimi ve Sosyal İletişim Modüllerinde ana dilde iletişim yetkinliğine yer verilmiştir. Okuma ve Yazma Modülü'nde ise işitme yetersizliği olan bireylerin erken okuryazarlık, ilk okuma ve yazma, dil bilgisi, okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, yazılı anlatım becerilerinde başarılı olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu modülde ana dilde iletişim yetkinliğine; dil bilgisi, okuduğunu anlama, dinlediğini anlama ve yazılı anlatım bölümlerinde yer verilmiştir.

2) Matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim

ve teknolojiye yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Erken Matematik Modülü'nde; işitme yetersizliği olan bireylerin matematiğin temel becerilerini öğrenmelerini sağlamak ve ileri matematik becerilerine hazır bulunuşluk düzeylerini arttırmak amaçlanmaktadır. Matematik Modülü'nde ise işitme yetersizliği olan bireylerin okul döneminde matematiğin en temel becerilerini öğrenmelerini ve ileri matematik becerilerinde başarılı olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu modüller ile işitme yetersizliği olan bireylerin matematiksel yetkinliklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bilimde/teknolojide temel yetkinliklerin ise Matematik ve Okuma ve Yazma Modüllerinde desteklenmesi hedeflenmektedir.

3) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ve ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Dil Eğitimi Modülü'nün alternatif iletişim bölümünde dijital yetkinliğin desteklenmesi hedeflenmektedir.

4) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireye var olan imkânları tanıyarak bireyin öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Sosyal İletişim Modülü'nde yer alan kendini yönetme becerileri bölümü ile öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

5) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte olup bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini de kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkin-

lik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılara ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Sosyal İletişim Modülü ile işitme yetersizliği olan bireylerin sosyal iletişim becerilerini gerçekleştirmele-ri hedeflenmektedir. Sosyal yetkinlikler bu modülün tüm bölümlerinde desteklenmektedir. Vatandaşlıkla ilgili yetkinliklerin ise Okuma ve Yazma Modülü'nde yer alan ilk okuma ve yazma, okuduğunu anlama, yazılı anlatım, dinlediğini anlama ve dil bilgisi bölümlerinde öğrencilere verilecek konu ve metinlerle desteklenmesi hedeflenmektedir.

6) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Dil Eğitimi ve Sosyal İletişim Modüllerinde ifade yetkinliklerinin desteklenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca Okuma ve Yazma Modülü'nde yer alan okuduğunu anlama, yazılı anlatım, dinlediğini anlama ve dil bilgisi bölümlerinde öğrencilere verilecek konu ve metinlerle bu yetkinlik desteklenebilecektir.

7) İnisiatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yeniliğin ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, bireylerin sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için bir temel teşkil etmektedir. Aynı zamanda toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları özgün bilgi ve becerileri de kapsamaktadır.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Sosyal İletişim Modülü'nde inisiyatif alma ve girişimciliğin desteklenmesi hedeflenmektedir.

4. Destek Eğitim Programlarının Yapısı

Destek eğitim programlarında modüler yaklaşım benimsenmiştir. Modül, kelime anlamıyla bir bütünün bölünebilen parçası anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle kendi içinde anlam bütünlüğü olan küçük bir birimdir. Bu kapsamda modül, yazılı bir materyal olup ilgili modülün tanımı, amaçları, bu amaçlara ulaşmak için yapılması gereken etkinlikleri ve ölçme araçlarını içermektedir.

Destek eğitim programları ilgili yetersizlik grubundaki bireylerin gereksinimleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu modüller; bireysel öğretime dayalı, başlangıcı ve sonu

olan, kendi içinde bütünlük gösteren, sistematik bir çerçevede düzenlenmiş öğretim yaşantılarından oluşmaktadır. Destek modülleri bireyselleştirilmiş eğitim programını hazırlama ve uygulamaya imkân sağlayacak şekilde, kendi içerisinde bütünlüğü olan ve birbirini işlevsel olarak tamamlayacak yapıda hazırlanmıştır. Modüllerde yer alan hedefler bireye kazandırılacak bilgi, beceri ve tutumlardan oluşmaktadır. Modüller uygulayıcıya rehber olmasının yanında, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin uygulayacağı eğitime bir standart getirmekte ve ölçme-değerlendirme sürecini de kolaylaştırmaktadır. Modüller ile öğretimin planlanmasında mümkün olduğu kadar bireysel öğretim temel alınır. Modüler eğitim programlarının amaçları belirlenirken birey, toplum ve konu alanı özellikleri dikkate alınmaktadır. Özel gereksinimli bireylerin düzeyine uygun, toplumun ihtiyacını karşılayan ve konuların bilimsel ve teknolojik gelişmelere göre güncellendiği bir program hazırlama ilke olarak benimsenmiştir.

Destek eğitim programları hedeflenen amaçlara ulaşmayı sağlayacak çeşitli modüller ve bu modüllere yönelik bölümlerden oluşmaktadır. Her bir modülde bireylerde ulaşılması beklenen hedefler, hedef davranışlar ve hedeflere ulaşmak için uygulamadaki bireylerin yeterlik durumu dikkate alınarak özel açıklamalara yer verilmiştir. Açıklamalar; hedef özelliği, ön koşul öğrenmeler, öğretim yöntemi, materyal ve ölçme gibi programın alt boyutlarında olabilmektedir.

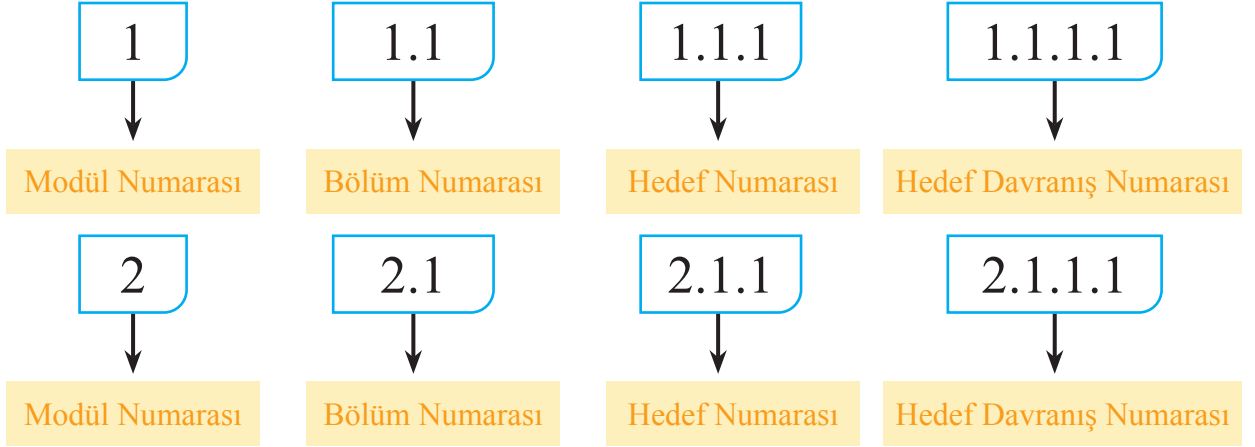
Modüller kendi içinde bölümlerden oluşmaktadır. Modüller içinde yer alan bölümler alanların özelliğine göre doğrusal ve sarmal yaklaşım olarak ele alınmıştır. Bu anlamda destek eğitim programları doğrusaldır çünkü bazı modüllerin içinde aşamalı ilerlemenin ve ön koşul öğrenmelerin zorunlu olduğu bölümler vardır. Yani bir hedef gerçekleşmeden diğer hedefe geçilememektedir. Bazı modüller ise içerik yaklaşımı olarak sarmal özellik taşımaktadır. Çünkü modüllerin içindeki bölümler zaman zaman kapsam yönünden genişleyerek farklı zamanlarda tekrar edilebilmektedir.

Sonuç olarak destek eğitim modülleri; bireye yönelik, açıkça belirtilmiş hedefler etrafında yapılandırılmış, kendi içinde bütünlüğü olan ve bireysel performansın değerlendirilmesine imkân sağlayan bölümlerden oluşmuştur. Ayrıca bireysel öğrenmeye yönelik olan destek eğitim modüllerinin her biri belirli beceri ve/veya bilgiyi kapsamaktadır. Hazırlanan destek eğitim modülleri bireyin ilgi, istek ve yeteneklerini dikkate alan, eğitim uygulamalarına farklı bir anlayış kazandıran ve modüller arasında geçiş yapma olanağı sağlayan bir özelliğe sahiptir.

Modüller öğretmenlere öğretim süreci boyunca sürekli değerlendirme imkânı vermektedir. Değerlendirmeler gerçek ortamından seçilmiş olgular ya da problemlerin çözümlüyle oluşturulmuştur.

Kodlar

Destek eğitim programlarında bölüm, hedef ve hedef davranışlara ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir.

5. Destek Eğitim Programlarının Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı

Destek eğitim programları öğrenen merkezli program tasarımlarına göre hazırlanmıştır. Öğrenen merkezli program tasarımları ilerlemecilik ve pragmatist eğitim felsefesine dayanmaktadır. Öğrenen merkezli program tasarımlarında bireyin ihtiyaçları önceden belirlenir ve program bu doğrultuda hazırlanır. Program içeriği ortak ilgilere oluşur ve öğrenme, bireyin yaşantısının bir parçasıdır. Öğrenen merkezli program tasarımları, birey ve yaşantı merkezli olabilir. Öğrenen merkezli tasarımlarda bireyin ilgi ve ihtiyaçları önemlidir. Bu açıdan ikisi de birbirine benzer. Ancak öğrenen merkezli tasarımlarda ihtiyaç önceden belirlenirken yaşantı merkezli tasarımlarda öğrenenin ihtiyaçları okul yaşantısında ve sosyal yaşamda öğretmen tarafından belirlenmektedir.

Bu anlamda destek eğitim programları hazırlanırken öğrenen merkezli hazırlanmış ancak programları uygulayan öğretmenlere yaşantı merkezli uygulamaları da esas almaları önerilmiştir. Bu anlamda öğretmenin anlık tutum ve kararları ile program uygulamalarındaki donanımları son derece önemlidir. Öğrenen ve yaşantı merkezli programlarda öğrenme ve öğretme süreci planlanırken bireyin performans düzeyi, özellikleri ile öğrenme biçimleri dikkate alınmalıdır. Bireyin mevcut ve gelecekteki eğitsel gereksinimlerinin dikkate alınması ve belirlenecek eğitsel ihtiyaçlarının gerektireceği bilgi, beceri ve tutumlara yönelik davranışlara yer verilmesi, destek eğitim programlarının odak noktası olmuştur.

Modüler öğretim programları, uygulamada önerilen öğretim yöntem, strateji ve teknikleri, birey performans değerlendirmeleri, birey merkezli aktif öğrenmeye dayalı yaşam boyu öğrenmeyi destekler şekilde hazırlanmıştır. Ayrıca bireyin yaşamı boyunca destekleyici ve yönlendirici öğeler olan aile ve öğretmenin iş birliği de bu program için oldukça önemlidir.

Tüm özel eğitime gereksinimi olan bireyler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda destek eğitim programları temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme-öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o bireyin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme-öğretme süreci planlanırken bireylerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyo-kültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır. Bu açıklamalar doğrultusunda bireye yönelik BEP ve BEP’e dayalı ders planı hazırlanmalıdır. Sonraki sayfada “Ders Planı Hazırlama Formatı” verilmiştir.

Ders Planı Hazırlama Formatı

Bölüm 1

Modül Adı:

Bölüm Adı:

Bölüm 2

Hedef:

Hedef Davranış:

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:

Öncelikli olarak modüllerde önerilen öğretim yöntem ve teknikleri esas alınır.

Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri:

Ortam Düzenlemeleri:

Derse başlamadan önce oturuş düzeni, kullanılacak araç gereçlerin konumu, öğretim, genelleme ve izleme oturumlarının uygulanacağı ortam açıklanmalıdır.

Bölüm 3

Öğretme-Öğrenme Süreci:

Öğretim planlanırken öğretilecek davranışın türü, dikkati sağlayıcı ipuçları, araç gereçler, deneme sunuş biçimi, ortam, öğretim düzenlemeleri (bire bir ya da grup öğretim düzenlemesi), ipuçları, davranış sonrasında sunulacak uyaranlar belirlenmeli, kayıt sistemi belirlenmeli ve tüm bunlara ek olarak planda öğrenmenin aşamalarına yer verilmelidir.

Bölüm 4

Ölçme ve Değerlendirme:

Modüllerde önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı esas alınır, uygulanır ve uygulama sonuçları değerlendirilir.

B. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı

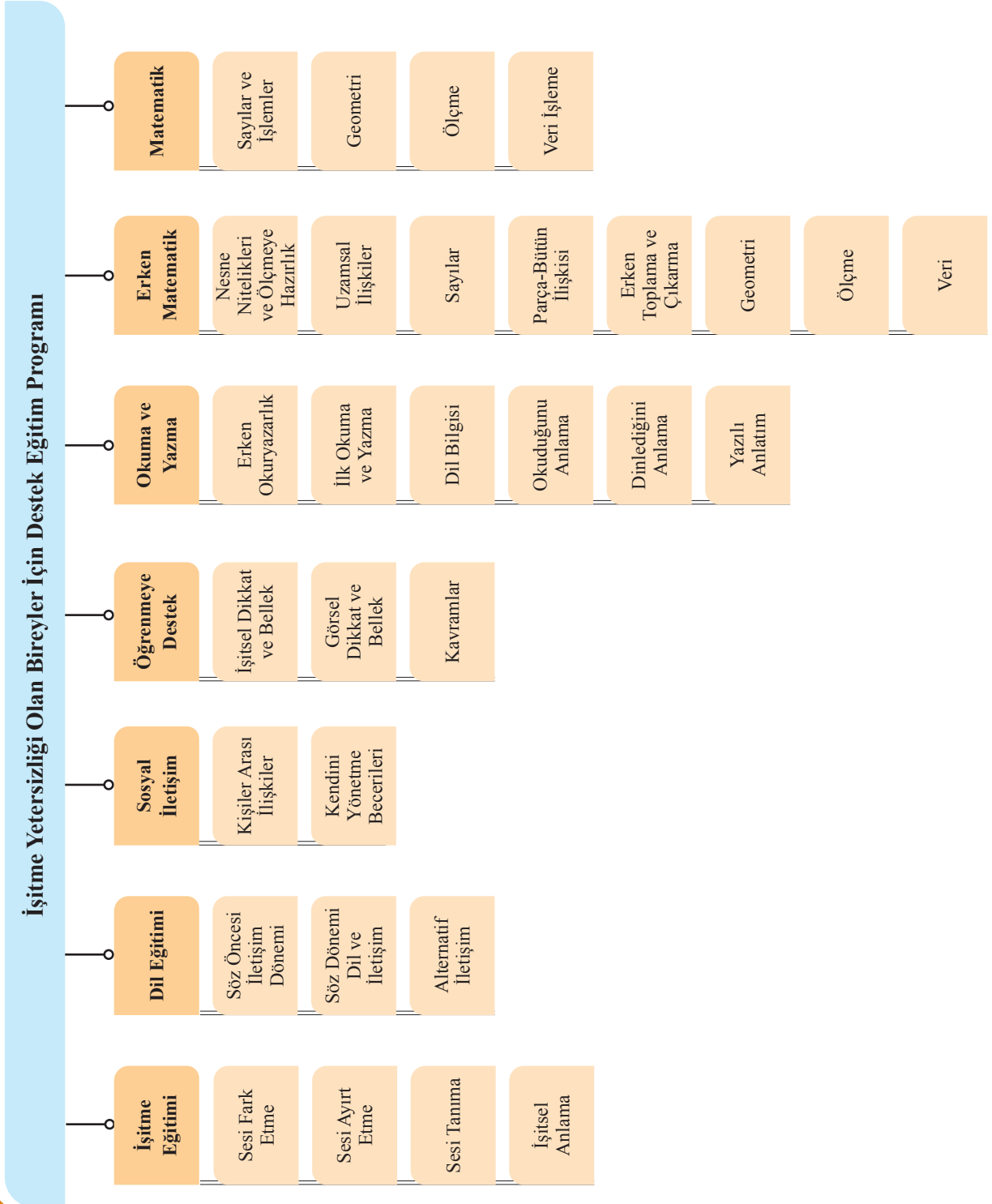
1. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Genel Amacı

Bu program ile işitme yetersizliği olan bireylerin;

1. İşitme cihazı, koklear implant veya diğer işitmeye yardımcı cihazlarıyla mevcut işitmelerini en iyi seviyede kullanmalarının sağlanması
2. Dil ve iletişim becerilerinin normal gelişim basamaklarını takip ederek gelişimlerinin desteklenmesi
3. İşitsel algı ve bilişsel becerilerini etkileşimli olarak kullanabilmelerinin sağlanması
4. Erken okuryazarlık becerilerinden başlayarak ileri düzey okuma yazma becerilerinin desteklenmesi
5. Erken matematik becerilerinden başlayarak ileri düzey matematik becerilerinin desteklenmesi
6. Dil edinimi sonrası iletişim, işitsel algı ve bilişsel becerilerini etkin kullanabilmelerinin desteklenmesi
7. Farklı ortamlarda iletişim sırasında kendine güveni, iletişim aksaklıklarında telafi edici stratejileri ve iletişimi bozan çevresel faktörlerle başa çıkma yöntemlerini kullanabilmelerinin sağlanması hedeflenmiştir.

2. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Yapısı

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı yedi modülden oluşmaktadır. Bu modüller aşağıdaki şemada gösterilmiştir

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER İÇİN DESTEK EĞİTİM PROGRAMI MODÜLLERİ VE BÖLÜMLERİ

İşitme Eğitimi	Dil Eğitimi	Sosyal İletişim	Öğrenmeye Destek	Okuma ve Yazma	Erken Matematik	Matematik
1. Sesi Fark Etme 50 ders saati	1. Söz Öncesi İletişim Dönemi 100 ders saati	1. Kişiler Arası İlişkiler 45 ders saati	1. İşitsel Dikkat ve Bellek 50 ders saati	1. Erken Okuryazarlık 50 ders saati	1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık 30 ders saati	1. Sayılar ve İşlemler 70 ders saati
2. Sesi Ayırt Etme 50 ders saati	2. Söz Dönemi Dil ve İletişim 100 ders saati	2. Kendini Yönetme Becerileri 45 ders saati	2. Görsel Dikkat ve Bellek 50 ders saati	2. İlk Okuma ve Yazma 70 ders saati	2. Uzamsal İlişkiler 30 ders saati	2. Geometri 30 ders saati
3. Sesi Tanıma 50 ders saati	3. Alternatif İletişim 100 ders saati		3. Kavramlar 50 ders saati	3. Dil Bilgisi 30 ders saati	3. Sayılar 30 ders saati	3. Ölçme 30 ders saati
4. İşitsel Anlama 50 ders saati				4. Okuduğunu Anlama 50 ders saati	4. Parça-Bütün İlişkisi 20 ders saati	4. Veri İşleme 20 ders saati
				5. Dinlediğini Anlama 50 ders saati	5. Erken Toplama ve Çıkarma 50 ders saati	
				6. Yazılı Anlatım 50 ders saati	6. Geometri 20 ders saati	
					7. Ölçme 10 ders saati	
					8. Veri 10 ders saati	
Toplam: 200 ders saati	Toplam: 300 ders saati	Toplam: 90 ders saati	Toplam: 150 ders saati	Toplam: 300 ders saati	Toplam: 200 ders saati	Toplam: 150 ders saati
7 Modül						
Toplam 1390 ders saati						

NOT: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 31. maddesinin 3. fıkrasına göre 1 defaya mahsus olmak üzere modül tekrarı önerilebilir.

3. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın Öğretme-Öğrenme Süreci

Programda yer alan hedef davranışları gerçekleştirmek için kullanılacak öğretim yöntem, teknik ve stratejilerin bazılarının uygulanma özellikleri aşağıda açıklanmıştır.

Doğrudan Öğretim Yöntemi: Yöntemin temel amacı, öğretimi yapılan içerikte ipuçlarının aşamalı olarak geri çekilmesiyle bireyi bağımsız hâle getirmektir. Bu aşamalarda yapılan sürekli değerlendirmelerle öğretmen, ipuçlarını azaltıp çoğaltacağına veya konuyu tekrar sunup sunmayacağına karar verir. Bu öğretim yönteminde öğretim yapılmaya başlandığında, ilk başta bütün sorumluluk öğretmende iken öğretim ilerledikçe sorumluluk öğretmenden bireye geçmektedir. Sorumluluğun öğretmene ait olduğu zamanlarda, öğretmen içeriği küçük adımlarla sunar. Sorumluluğun bireye ait olduğu zamanlarda ise birey öğretmenin sunmuş olduğu içeriği tek başına uygular, öğretmen ipucu düzeltme ve dönütlerle bireyi destekler. Sorumluluğun öğretmenden bireye aşamalı ve yavaş yavaş geçmesine dikkat edilmelidir.

Doğrudan Öğretim Yöntemi beş öğretim aşamasında uygulanmaktadır. Bunlar aşağıda sıralanmıştır.

Günlük gözden geçirme aşamasında, öğretmen derse başlamadan önce bireylerin ödevlerini kontrol eder, geçmişte öğretilen ilgili becerileri ve ön koşulları tekrar gözden geçirir.

Model olma aşamasında, öğretim sorumluluğu tamamen öğretmendedir. Bireye kazandırılacak olan bir beceri ise öğretmen, becerinin nasıl uygulandığına model olur. Kavram ise kavramın örneklerini gösterir. Bir bilgi sunuyorsa bilgiyi açıklar.

Rehberli uygulama aşamasında, öğrenme sorumluluğu aşamalı olarak öğretmenden bireye geçer. Bunun için bireyin, öğretmen rehberliğinde ipuçlarının aşamalı olarak geri çekildiği alıştırmalar yapması gereklidir. Rehberli uygulamalar ve model olma aşamalarında bireylerin yaptığı uygulamalara ve verdiği cevaplara dönütlerin verilmesi ya da düzeltmelerin uygulanması önemlidir.

Bağımsız uygulama aşamasında, sorumluluk tamamen bireye devredilir. Bireylere, öğrendiği bilgi, beceri ya da kavramı bağımsız bir biçimde kullanmasını gerektiren yeni alıştırmalar verilir. Bu aşamada bireyden gerçekleştirmesi istenen beceri, model olunarak sunulan ve rehberli uygulamalarla alıştırmaları yapılan beceriyle aynı zorlukta olmalıdır. Bu nedenle çalışılacak materyal de aynı özellikleri taşımalıdır.

Haftalık ve aylık gözden geçirme aşamasında ise öğretilen bilgi, beceri ve kavramların sık sık gözden geçirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlere bir önceki haftanın ve ayın çalışmalarını yeniden gözden geçirmeleri önerilmektedir.

Kümülatif Tekrar Stratejisi: Sıra ile sunulan öğeleri, önceki öğelerle birlikte tekrar etmek anlamına gelmektedir. Örneğin bir öykü anlatılırken önce birinci kısım okunur ve anlatılır daha sonra ikinci kısım okunur ve anlatılır. Daha sonra birinci ve ikinci kısım birlikte anlatılır. Aynı uygulamaya öykü bitinceye kadar devam edilir.

Alıştırma Artırma: Bireye cevap verme olanaklarının artırılması, akademik anlamdaki iyileşme için son derece önemlidir. Kazanılan yeni bilgilerin, tekrar yoluyla başarılı bir şekilde kalıcı ve akıcı hâle getirilmesi pek çok akademik alanda denemelerinin sayısı ile doğrudan bağlantılıdır. Alıştırmaları artırmak çeşitli şekillerde yapılabilir. Bir metnin tekrarlolu olarak okutulması, öğretilen bir sesin farklı yapılar içinde okutulması ya da okunan metin sayısının artırılması alıştırmayı artırmanın yollarıdır.

Çoklu Duyusal Yöntem: İleri düzeyde okuma yazma güçlüğü yaşayan bireylerin öğrenmekte zorlandıkları veya karıştırdıkları harf/ses ve sözcükleri öğrenmelerini desteklemek üzere uygulanan bir yöntemdir. Görsel, işitsel, dokunsal ve hareket duyularının bir arada harekete geçirilmesine dayalıdır. Özellikle çok karıştırılan harflerin veya sözcüklerin öğretiminde kullanılır. Bu yöntemde birey öğretmenin söylediği harfi/kelimeyi duyar, tekrarlar, tekrarlar duyar, parmaklarıyla harfin/kelimenin üzerinden gider, kendi kas hareketlerini hisseder, dokunsal duyuyu alır, ellerini takip eder ve bunları yaparken harfi/kelimeyi de seslendirerek kendisini duyar. Böylelikle bireylerin karıştırdıkları harfe ilişkin bilgiyi birçok kaynaktan gelen bilgi ile kodlaması ve dolayısıyla hatırlamasının kolaylaşması hedeflenmektedir. Çok yapılandırılmış bir öğretim ile çok sayıda tekrar ve pratik gerektirir.

Model Okuma/Yazma - Tekrarlı Okuma/Yazma - Okuma/Yazma Hatası Düzeltme: Bu teknikler ayrı ayrı uygulanabileceği gibi birlikte de uygulanabilir. Beceri temelli teknikler olarak gruplanan bu tekniklerin kullanımında hedef beceriye göre model olunur (örneğin metni bireye okuma). Hedef beceri tekrarlı olarak uygulanır (örneğin metni bireye tekrarlı olarak okutma) ve daha sonra bu uygulamalar sırasında bireyin hataları belirlenerek ya anında ya da beceri sonlandıktan sonra hata düzeltme uygulanır (örneğin metinde hatalı okunan kelimeleri öğretmenin okuması, sonra bireye okutma). Hata düzeltme sırasında bireye tekrar model olunarak beceriyi gerçekleştirmesi beklenir.

Kendini İzleme: Kendini izleme belirli bir davranışın ne kadar sıklıkla veya süre ile oluştuğunu belirlemek ve kaydetmektir. Kendini izlemenin iki bileşeni vardır. Bunlar kendini değerlendirme ve kendini kaydetmedir. Kendini değerlendirme bir davranışın ne kadar

sıklıkta ya da sürede oluştuğunu belirlemektir. Kendini kaydetme ise kişinin kendi performansını bir kayıt aracı kullanarak kaydetmesidir. Kayıt araçları olarak görev aşamalarını içeren kayıt çizelgeleri ya da üründe hedeflenen nitelikleri içeren kayıt çizelgeleri kullanılabilir. Kendini izlemede, izlenecek davranışlar temel olarak ikiye ayrılabilir: görev üzerinde dikkati sürdürme ve performansı izleme. Görev üzerinde dikkati sürdürmenin amacı bireyin dikkat süresini artırmak ve bireyi göreve yönlendirmektir. Performansı izleme, bireyin çeşitli tip ürün ve sürecini izlemek için uygulanabilir. Ürün akıcılık ya da doğruluk boyutunda izlenebilir. Süreç ise bir becerinin gerçekleştirilme aşamaları ya da görev basamaklarını uygulama aşamaları şeklinde izlenebilir.

Hedef Belirleme: Hedef belirleme iki amaca hizmet edebilir: bireylerin var olan becerilerini geliştirmek ya da akıcılığını artırmak. Hedef koyarken aşağıdaki işlemler uygulanmalıdır.

1. Bireyin mevcut performansını ortaya koyma: Bireyin geliştirilecek beceri ile ilgili performansı ortaya konmalıdır. Bireyin performansı daha önce yaptığı çalışmalarla ortaya konabileceği gibi doğrudan da belirnelebilir.

2. Hedefleri belirleme: Hedefler belirlenirken artışlar genellikle %10 ile %30 arasında hesaplanmalıdır. Eğer hata azaltılması hedefleniyorsa aynı oran benimsenmelidir. Aynı zamanda hedefe ulaşmak için konulan süre de bu oranları belirlemede rol oynar.

3. Hedefin gerçekleştirilmesi için planlama yapma: Bu aşamada hedefin gerçekleşmesi için hangi materyallerle, ne sıklıkta ve ne zaman çalışılacağı planlanır.

4. Planın uygulanması: Hazırlanan plan uygulanır ve uygulamada ya da koyulan hedeflerde bir problem olup olmadığı gözlenir. Gerekirse değişiklik yapılabilir.

5. İzleme ve dönüt: Belirli aralıklarla birey performansı izlenerek gelişmesi hakkında dönüt verilir. Dönütler verilirken ilerlemenin somutlaştırılması için sütun grafikleri seçilebilir.

Planlı Söyleşi: Sosyal etkileşim kuramının bir öğretim tekniği olan planlı söyleşide öğretmen öncelikle söyleşi konusunu seçmeli, bireyleri ya tartışmanın içine almalı ya da bireylere söz konusu konuyla ilgili geçmiş bilgileri sağlamalıdır. Bu söyleşi sırasında öğretmen gerektiğinde beceri ya da kavramlar için doğrudan öğretim yapmalıdır. Öğretmen bireyleri dil ve anlatımlarını/ifadelerini geliştirmeye teşvik etmeli ve bireylerin seçilen konu çerçevesinde konuşmasını desteklemelidir.

Etkinlik Temelli Öğretim: Doğal ortamlarda öğretimin düzenlendiği ancak öğretilecek hedef beceriyle ilgili davranış öncesi ve sonrası uyarıların sunulduğu, bireyin ilgileri

göz önüne alınarak amaçların günlük rutinler ve planlanmış oyunlar içerisinde gerçekleşmesinin hedeflendiği bir öğretim yöntemidir. Etkinlik temelli öğretim düzenlenirken etkinliklerin bireyin ilgileri dikkate alınarak seçilmesine, bireyin bireysel amaçlarının, rutinlerin ya da planlanmış etkinliklerin içine gömülerek öğretilmesine, işlevsel ve genellenebilen hedef becerilerin öğretilmesine, çevre ve davranışla doğal ve anlamlı bir ilişki içinde olan davranış öncesi ve sonrası uyarıların kullanılmasına dikkat edilmelidir.

Yazıca Zenginleştirilmiş Oyunlar: Yazı farkındalığı becerilerini artırmada önemli bir yol, yetişkin aracılığıyla yazıca zenginleştirilmiş oyunların kullanılmasıdır. Yazıca zenginleştirilmiş oyunlar, bireylere yazılı dilin özelliklerini ve işlevini anlamalarını kolaylaştıracak, okuryazar gibi davranmalarını sağlayacak fırsatların sunulduğu oyunlardır. Yazıca zenginleştirilmiş oyunlar, resimli ve yazılı hikâye kitapları gibi yazılı dili farkına vardırarak için zengin bir bağlam oluşturur. Bununla beraber yazı yönünden zenginleştirilmiş oyun ortamları da bireylerin yazılı dilin özelliklerini ve işlevini anlamalarını kolaylaştıracak fırsatlar sunmaktadır. Bu oyunlar sırasında bireyler örneğin yazılı dilin özellikleri ile ilgili yazının okuma yönünü gösterme, bir alışveriş listesinin nasıl kullanıldığını anlayarak yazının işlevinin farkına varma gibi önemli kazanımlar elde etmektedirler.

Yazıca zenginleştirilmiş oyunlar için bireylerin yaş ve gelişim özelliklerine uygun her türlü oyuna yazı unsurları eklenebilir. Önemli olan oyun sırasında öğretmenin yazıya dikkat çekerek önceden belirlediği yazı farkındalığı hedeflerine yönelik bireye model olması, rehberlik etmesidir. Örneğin Pastane oyunu. Bu oyunun genel amacı, sırayla garson ve müşteri rollerini oynamak, müşteri olanın menü kitapçığından sipariş vermesi ve garson olanın verilen siparişi getirmesidir. Bu oyunda; oyuncak mutfak gereçleri, kek, pasta, süt kutusu gibi yiyecek ve içecek maketleri, resimli ve yazılı menü kullanılır. Oyun sırasında resimli-yazılı menünün okunması sürecinde bireyin dikkati yazılara çekilir ve bu sırada hedeflenen yazı farkındalığı becerilerinin öğretimi yapılır. Oyunun içine yazının soldan sağa okunma yönünü gösterme, yazı içinde bir sözcük gösterme gibi yazı farkındalığı becerilerinin öğretimi yapılabilir. Böylece oyun sırasında bireylerin erken okuryazarlık rollerini ve rutinlerini oyun içinde prova etmeleri sağlanır.

Etkileşimli Kitap Okuma: Dil ve erken okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi amacıyla ebeveynin resimli bir kitabı çocuğu ile okuması ya da öğretmenin, sınıfında bireylerine kitap okuması yaygın şekilde tavsiye edilen okuma uygulamalarıdır. Etkileşimli kitap okuma terimi, bir kitaba bakarken veya kitabı okurken yetişkin ile birey veya bireyler arasında ortaya çıkan etkileşimi betimlemek için kullanılmaktadır. Erken okuryazarlık becerilerinin önemli öğrenme alanları olan yazı farkındalığı, sesbilgisel farkındalık, dinlediğini

anlama, sözcük bilgisi ve harf bilgisi becerilerinin kazandırılmasında, ayrıca dil ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde etkileşimli kitap okuma uygulamaları etkili bir yöntemdir.

Resimli Kitap Bakma: Hedef davranışa göre bireye kitap resimleri gösterilerek resimler üzerinde bireyin konuşmasını sağlamak için sorular sorularak uygulanır. Bu uygulama yapılırken gerektiğinde model olunmalı ve bireyden tepki istenmelidir. Eğer olayları anlatma, tahmin etme, mantık yürütme gibi hedef davranışların geliştirilmesi hedefleniyorsa resimler üzerinde tartışarak önce bu hedef davranışlara model olunmalıdır. Sonraki oturumlarda resimlerle ipucu vererek bireyin tahmin etmesi, mantık yürütmesi vb. sağlanmalıdır.

Şematik Düzenleyiciler: Şematik düzenleyiciler içeriği ve içerikteki ilişkiyi görselleştiren araçlardır. Bu görselleştirmede içeriğin yapısına göre şemalar kullanılır. Böylece içerikteki ilişkilerin belirli şemalar çerçevesinde kodlanması söz konusu olur. Öğretilecek içerik bilgi, beceri, kavram, gerçekler ve ilkeler olabilir. Bilgileri gruplayarak sunmada en iyi araç şematik düzenleyicilerdir.

Şematik düzenleyiciler öğretim öncesi, sırası ve sonrası kullanılabilir. Öğretim öncesi kullanımının amacı, sunulacak bilginin örgütsel düzenini göstermektir. Ön bilgi oluşturmak ya da önceki bilgiyi etkinleştirmek için kullanılabilir. Öğretim sırasında bilgileri gruplamak amacıyla öğretim sonunda ise bilgileri ve ilişkilerini bireyin öğrenip öğrenmediğini değerlendirmek ve bilgiyi özetlemek amacıyla kullanılır.

Şematik düzenleyicilerin sunulacak içerik tiplerine göre çeşitleri bulunmaktadır. İçerik tipleri; sıralama, tanımlama, neden-sonuç, karşılaştırma, problem-çözüm, kronoloji olabilir. Çeşitli şematik düzenleyici örneklerine genel ağdaki arama motorlarına “graphic organizer” kelimesi yazılarak ulaşılabilir.

Strateji Temelli Yazılı İfade Öğretimi: Yazma süreci beş temel aşamada tamamlanır. Bu aşamalar; planlama, taslak oluşturma, düzeltme, kontrol etme ve paylaşmayı içermektedir. *Planlama aşamasında* seçenekler verilerek bireylerden bir konu seçmeleri, ne amaçla yazacaklarını ve okuyucu kitlesini belirlemeleri istenir. Seçtikleri konu hakkında bildiklerini beyin fırtınası yardımı ile sıralamaları ve yazma sırasına göre düzenlemeleri istenir. Bu aşamada yazma için amaç belirleme, okuyucu kitlesini belirleme, konu hakkında ön bilgileri harekete geçirme ve bunları gruplama stratejileri kullanılır. *Taslak oluşturma aşamasında*, bireylerden planlama aşamasında üretilen ve sıralanan fikirleri yazıya dökmeleri istenir. Bu aşamada taslağı yazılı forma çevirme stratejisi kullanılır. *Düzeltilme aşamasında*, bireylerden gözden geçirme stratejilerini kullanarak yazdıklarının yazma amaçlarına ve okuyuculara uygun olup olmadığını incelemeleri ve gerekli düzeltmeleri yapmaları istenir. *Kontrol etme*

aşamasında ise bireylerden cümlelerini sözcük seçimi, noktalama işaretleri, yazım kuralları ve cümle yapıları bakımından kontrol etmeleri ve düzenlemeleri istenir. En son olarak da bireyler yazdıklarını sınıftaki arkadaşları ile paylaşırlar ve yazdıkları metinlerden kitap oluştururlar. Öğretmen metin türünü belirledikten sonra bu aşamalarda kullandığı stratejilere yüksek sesle düşünerek model olmalı, stratejileri rehberli ve bağımsız olarak uygulamalıdır. Her bir öğretim aşaması en az üç kez uygulanmalıdır.

Okuduğunu Anlama Stratejilerinin Öğretimi: Strateji öğretimi öncesinde bireylere metin yapısı öğretilmelidir. Her metin türünün kendine özgü bir yapısı vardır. Bu yapı bireylere fark ettirildiğinde bireylerin metindeki bilgi birimlerini anlaması daha kolay olacaktır. Metin yapısı öğretiminde şemalar kullanılabilir. Strateji öğretiminde okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası stratejiler uygulanır. Okuma öncesi stratejilerin amacı, temel olarak okunacak metinle ilgili ön bilgi oluşturma ve okumaya karşı bireyi güdülemedir. Okuma öncesi stratejilere başlık ve resimler hakkında konuşma, sorular sorma, metnin içeriği ile ilgili tahminlerde bulunma örnek olarak verilebilir. Okuma sırası stratejilerin amacı metindeki bilgi birimlerini anlama, bu birimler arasında ilişki kurarak metni anlama ve metni okurken var olan bilgi ile metindeki bilgiler arasında ilişki kurmadır. Okuma sırasında bilgi birimlerinin altını çizme ve şemaya yerleştirme, okunan yeri anlatma ve tahmin etme gibi stratejiler kullanılabilir. Okuma sonrasında ise stratejiler tüm metni bütünleştirerek anlamak, anlaşılmayan yerleri tekrar gözden geçirmek amacıyla uygulanır. Okuma sonrası stratejilerin bazıları okunanları özetleme, metni anlatma ve sorulara cevap vermedir. Bu stratejilerin nasıl uygulandığına, seçilen metin türü ile birkaç metinde model olunur, daha sonra bireye metinler verilerek rehberli uygulamalar yapılır ve bireyin stratejiyi uygulaması desteklenir son olarak da bağımsız uygulamalar yapılarak bireyin strateji uygulamaları ve anlama gelişimi gözlenir.

Metin anlama becerisi bir derste gerçekleştirilecek bir beceri değildir. Bu nedenle yukarıda önerildiği şekilde birey metin anlamada bağımsızlaşmaya kadar uygulamalara devam edilmelidir. Anlama öğretiminde bir metin türü seçilerek strateji öğretimi, birey stratejileri uygulamada bağımsızlaşmaya kadar uygulanırsa bireyin anlama becerisini diğer metin türlerine genelleyip genellemediği kontrol edilmelidir. Genellikle strateji öğretimi bir metin türü ile çalışıldığında birey, stratejiyi diğer metin türlerine de uygulayarak metni anlayabilmektedir. Bu genellemenin sağlanması için her bir metin türünün yapısı hakkında bireyin fikri olmalıdır. Bu nedenle bir metin türü seçilerek metin yapısı ve strateji öğretimi yapılır. Diğer metin türlerinde sadece metin yapısı tanıtılarak strateji öğretimi yapılmadan anlama performansı belirlenebilir. Ancak bazı bireyler için metin türü değiştirildiğinde metin yapısı tanıtımı ile birlikte bir ya da birkaç kez stratejiye model olmak gerekebilir.

Süreç Temelli Matematik Problemi Çözme Öğretimi: Problem çözme sürecinde öğretmen yüksek sesle düşünerek ve etkileşimsel diyaloglara yer vererek problem çözmeye model olmalıdır. Var olan problem durumunun üstesinden gelebilmek için bireye sadece ne yapması gerektiği değil, aynı zamanda nasıl yapması gerektiği de modellenmelidir. Matematik probleminin nasıl çözüleceğine ilişkin olarak en temel dört basamak; problemi anlama, plan yapma, planı uygulama ve kontrol etme basamaklarıdır. Bu basamaklar kazandırılırken problem çözmeden önce bireyin problemi kendi cümleleri ile ifade etmesi sağlanmalıdır. Problem çözerken bireyin problemi kavramsallaştırması için şema ya da kendi çizimleri ile görselleştirmesi sağlanmalıdır. Problem çözüm sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.

4. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme

Özel eğitime gereksinimi olan bireyler, öğrenme sürecinde farklı ve çoklu öğrenme tekniklerinin kullanılması ve birden çok duyuya hitap eden uygulamaların yürütülmesi durumunda daha rahat öğrenirler. Yetersizlikten etkilenmiş her bir bireyin yetersizlikten etkilenme türü, derecesi, yetersizliğin oluş zamanı, sağlanan hizmetler ve bireysel özellikleri birbirlerinden farklılaşmaktadır. Buna bağlı olarak öğrenme düzeyleri de birbirlerinden oldukça farklılık göstermektedir. Bu nedenle her bireyin bireysel özelliklerine uygun olarak BEP hazırlanması gerekmektedir. BEP, yetersizlikten etkilenmiş bireyin eğitim gereksinimlerini uygun eğitim ortamlarında gerekli destek hizmetleriyle karşılamaya yönelik geliştirilen yazılı bir dokümandır. BEP, yetersizlikten etkilendiği belirlenen her bir birey için geliştirilmelidir. Özel eğitime başlamadan önce BEP'in geliştirilmesi, verilecek özel eğitim hizmetinin bireyin gereksinimlerine uygun olarak düzenlenmesi için gereklidir. BEP; yetersizlikten etkilenmiş bireyin var olan performans düzeyini, yıl sonunda/dönem sonunda bireyde gerçekleşmesi beklenen hedefleri, eğitim hizmetlerini ve bu hizmetlerin süresini içermelidir. Ayrıca birey için eğitim ortamları ya da kademeleri arasında sağlanacak geçiş hizmetlerini ve ilerlemelerin ölçülmesini de kapsamalıdır.

BEP hazırlanırken bireyin gereksinimlerinin belirlenmesi için değerlendirmelerin öğretim sürecinin başlangıcında, öğretim sürecinde, sonunda ve yıl sonunda yapılması gerekmektedir. Bu süreçte özellikle başlangıçta kaba ve ayrıntılı değerlendirmelerin bireyin gerçek performansını yansıtacak şekilde yapılması önem arz etmektedir. Ölçme ve değer-

lendirme uygulamaları yürütülürken temel ilke olarak biçimlendirici (süreci değerlendirme) ve özetleyici değerlendirme (yıl sonu genel değerlendirme) süreçleri izlenmeli, farklı veri toplama yöntemleri ile ölçme araçları kullanılmalıdır.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nın ölçme ve değerlendirme uygulamaları; bireyin gereksinimlerinin belirlenmesi, öğretim öncesi (ön) değerlendirme, öğretim sonu (son) değerlendirme ve gelişimi izleme, yıl sonu değerlendirmesi aşamalarından oluşmaktadır. Bu değerlendirme aşamalarının uygulama süreci aşağıda açıklanmıştır.

1. Bireyin Gereksinimlerinin Belirlenmesi

Bireylerin gereksinimlerinin belirlenmesi amacıyla kaba değerlendirme yapılır. Rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) bireylerin ilgili destek eğitim programının içerdiği modül ve modüllerdeki bölümlerden hangilerini alacağı kaba değerlendirme sonucunda belirlenir. Aynı zamanda özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde de RAM tarafından belirlenen modüllere ve bölümlere yönelik kaba değerlendirmeler yapılarak bireyin gereksinimleri daha ayrıntılı şekilde belirlenmelidir. Kaba değerlendirme sonucunda bireyin gereksinim alanları belirlenmeli ve hedef ve hedef davranışlar (kısa ve uzun dönemli amaçlar) konulmalıdır. Böylece bireyin BEP'i hazırlanır. Kaba değerlendirmede gereksinimler belirlenip öncelik sırasına konurken bireylerin yaşı, sınıf seviyesi, bireysel özellikleri, öğrenme özellikleri ve becerilerin günlük ve okul yaşamındaki işlevselliği dikkate alınmalıdır.

Bireylerin kaba değerlendirmeleri için özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde veri toplama süreci üç boyutta yürütülmelidir.

I) Görüşme yapılması: Görüşmeler için birden farklı veri kaynağı kullanılmalıdır. Bunlar:

- a) Bireyin ailesi
- b) Okulundaki öğretmenleri (okul öncesi öğretmeni, sınıf öğretmeni, rehber öğretmen vb.)
- c) Bireyin kendisi

Bireyle görüşme yapılacaksa bireyin yaşı ve performans düzeyi önem taşımaktadır. Birey ile görüşme, bireyin ailesi ve öğretmenleriyle yapılan görüşmeleri desteklemesi ve zenginleştirilmesi açısından anlamlı olacaktır.

II) Gözlem yapılması: Bu aşamada özellikle öğretmenin/uzmanın kendisi gözlem yapmalıdır. Gözlem yaparken bireye ve gözlem yapılacak ortama göre yapılandırıl-

miş ya da doğal gözlem tercih edilmelidir. Gözlem sonuçları yapılan görüşmelerle ilişkilendirilmelidir.

III) Kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarlarının (rubrik) uygulanması: Görüşme ve gözlemlerden sonra kontrol listeleri ve dereceli puanlama anahtarları kullanılarak bireyler bire bir olarak ölçülmelidir.

2. Öğretim Öncesi (Ön) Değerlendirme

Öğretim öncesi (ön) değerlendirme, kaba değerlendirme sonucunda bireyin BEP' ine seçilen hedef ve hedef davranışlara ilişkin öğretimine başlamadan önce hangi basamakta (düzeyde) olduğunu belirlemek amacı ile yapılacak olan ayrıntılı değerlendirmedir.

Öğretim öncesi değerlendirmelerde her birey için bire bir uygulamalar yürütülerek veriler toplanır. Bu aşamada Ölçüt Bağımlı Test (ÖBT), (bk. örnek form Ek 1), küçük basamaklara ayrılmış becerilerin bulunduğu Kontrol Listesi (bk. örnek form Ek 2), Dereceli Puanlama Anahtarı (bk. örnek form Ek 3) kullanılabilir. Kullanılan ölçme araçlarından elde edilen veriler Performans Kayıt Formu'na kayıt edilmelidir (Ek 4).

3. Öğretim Sonu (Son) Değerlendirme ve Gelişimi İzleme

Öğretim sonu değerlendirme; ilgili hedef davranışlarının öğretimi tamamlandıktan sonra bireyin davranışı ne derece kazandığını veya kavradığını görmek amacıyla yapılan değerlendirmedir. Bu aşamada öğretim öncesinde ayrıntılı değerlendirme araçları kullanılmalıdır. Ölçme araçlarından öğretim sonunda elde edilen veriler tekrar Performans Kayıt Formu'na (Ek 4) işaretlenmelidir.

Bireylerin öğretim süreci içerisinde yani ilgili hedef davranışlar kazandırılmaya çalışılırken öğretim ile birlikte ölçme ve değerlendirme uygulamalarının da birlikte yürütülmesi öğretimin etkililiği ve verimliliği açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle bireyin gelişimini izlemeye yönelik öğretim sırasında ve oturumların sonunda değerlendirmeler yapılarak değerlendirme sonuçları grafiğe ya da kayıt çizelgelerine kayıt edilmelidir. Ayrıca bireyin ürünlerine bakılarak bireyin ilerlemesi izlenmeli ve beklenen tepkiler istenen düzeyde değilse kullanılan yöntemde, araç gereçte, ortamda, alıştırmaya sayısında vb. gerekli öğretimsel düzenlemeler yapılmalıdır. Ayrıca kayıt çizelgeleri, grafikler, birey ürünleri (çalışma yaprakları, ödevler vb.) dönem içerisinde belirli aralıklarla incelenerek öğretimin etkililiği ve verimliliği değerlendirilmelidir. Bunun sonucunda bireyin portfolyosu oluşturulmalıdır.

Portfolyo bir bireysel gelişim dosyasıdır. Bir yıl boyunca birey performans kayıtlarının ve çalışmalarının bir amaç doğrultusunda planlı ve düzenli bir şekilde tutulduğu, çalış-

malardan örneklerin bulunduğu, bireyin nasıl bir gelişim içinde olduğunun rahatça izlenebildiği bir değerlendirme türüdür. Portfolyolarla yapılan değerlendirmenin temel amacı, bireyin öğrenme sürecini ve sonucunu birlikte değerlendirerek bireyin nasıl bir gelişim izlediğini belirlemektir. Bireyin yaptığı çalışmaların sistematik olarak toplanması sonucu oluşturulan bireysel gelişim dosyaları bireyin farklı yeteneklerini ve düzeylerini, güçlü olduğu yönlerini, başarılarını ve bir süreç içindeki gelişimini bütünüyle değerlendirme imkânı vermektedir. Eğitim ve öğretim sürecinde uygulayacağımız hedeflere göre portfolyolar farklılaşmaktadır. Potfolyo çeşitleri; çalışma portfolyosu, vitrin portfolyosu ve değerlendirme portfolyosu şeklinde sınıflandırılabilir. Bunlardan değerlendirme portfolyosu bireyi değerlendirmek için öğretmenin ihtiyaç duyduğu bütün kayıtları içerir. Bu tip portfolyolar, öğretim programlarında belirlenmiş hedefler doğrultusunda bireyin gelişimini gösterir. Bu tür portfolyolarda amaç, dosyaya konan her çalışmanın puanlanarak birey başarısının değerlendirilmesidir. Bu portfolyolar, düzey belirlemeye yönelik değerlendirme için kullanılabilir ve öğretim programındaki hedef ve davranışlardan çoğunun kazanıldığını gösteren örnek ve en iyi çalışmaları içerir. Bu nedenle portfolyolar içerisinde bireylerin gelişimine ve en güçlü yönlerine odaklı ürünlerin konulması ve ürünler hakkında birey, öğretmen yorumlarının yazılması önem taşımaktadır.

Bu bağlamda bireylerin portfolyoları; değerlendirme sürecinde elde edilen grafikleri, kayıt formlarını, videoları, ses kayıtlarını ve bireyin en güçlü olduğu farklı becerileri gösteren ürünleri içermelidir. Portfolyo uygulamalarında; bireyin ürünlerinin, bireyselleştirilmiş eğitim programının, BEP Gelişimi İzleme Özet Formu'nun (Ek 5), ölçü aracı örneklerinin, performans kayıt formlarının, kayıt çizelgelerinin ve bireyin çalışmalarını gösteren video ve ses kayıt örneklerinin tutulması sürecin daha iyi izlenmesine imkân tanıyacaktır. Bu tür portfolyoları değerlendirmede bütüncül (holistik) bir yaklaşım benimsenir. Portfolyoların paylaşımı konusunda etik ilkelere dikkat edilmeli, portfolyolar bireyin ailesi, öğretmeni ve RAM dışındaki kişi ya da kurumlarla paylaşılmamalıdır.

4. Yıl Sonu Değerlendirmesi

Bu değerlendirmede izlenecek basamaklar aşağıda belirtilmiştir:

a) Bireyin tüm performans göstergeleri (bireyin ürünleri, öğretmen gözlemleri, görüşmeler, kayıt çizelgeleri, grafikler, bireyin bir bölümdeki ya da modüldeki performansını gösteren Performans Kayıt Formu) bütüncül bir bakış açısıyla incelenir.

b) Bu inceleme sonucunda bireylerin performansı BEP Gelişimi İzleme Özet Formu'na (Ek 5) geçirilir.

- c) Portfolyo içeriği tamamlanır.
- d) Portfolyonun içindekileri gösteren Portfolyo Kontrol Listesi (Ek 6) doldurulur.
- e) Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek 7) bireyin dosyası ile birlikte RAM'a gönderilir.

Portfolyo dosyası üç bölümden oluşmalıdır. Her bölümde aşağıdaki belgeler bulunmalıdır.

Birinci Bölüm: Portfolyo Kontrol Listesi, Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı (her ikisi de iki tane konacak biri özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi tarafından doldurulacak, diğeri boş bırakılarak RAM'da doldurulacaktır.), BEP, BEP Gelişimi İzleme Özet Formu (2 tane konacak biri RAM'da kalacak şekilde), öğretmenler tarafından ön değerlendirme ve son değerlendirmenin kayıt edildiği Performans Kayıt Formları

İkinci Bölüm: Kullanılan ölçme araçları örnekleri, gelişimi izlemede kullanılan kayıt formları örnekleri ve grafik örnekleri, bireyin performansını gösteren ses kayıt ve video örnekleri

Üçüncü Bölüm: Bireyin öğretim süreci içerisinde yapmış olduğu çalışmalar; ödev örnekleri, çalışma yaprakları örnekleri, bireyin çalışmalarını gösteren video ve ses kayıt örnekleri vb. yer almalıdır.

RAM Yıl Sonu Değerlendirmesi

RAM izleme süreci; BEP'te tanımlanan hedef ve hedef davranışlar çerçevesinde bireyin gelişimi değerlendirilerek ve portfolyosunda sunulan bilgi ve verilerin incelenmesi ile gerçekleştirilir. RAM değerlendirmesinde sırasıyla izlenecek basamaklar;

- a) Bireyin portfolyosu incelenerek Portfolyo Kontrol Listesi'nde belirtilen dokümanların bulunup bulunmadığı kontrol edilir. Bu form doldurularak arşivlenmek üzere alınır.
- b) Bireyin BEP'i, BEP Gelişimi İzleme Özet Formu, bireyin performansını gösteren kayıt çizelgeleri, grafikler incelenir.
- c) Bireyin performansı değerlendirilir.
- d) Bireyin BEP'i, bireyin performansını gösteren kayıt çizelgeleri, grafikler, varsa video ve ses kayıtları incelenerek iki kopya hâlinde dosyada bulunan Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek 7) doldurulur.
- e) Portfolyonun güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerine ilişkin açıklamalar yazılır. Biri özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde diğeri de RAM'da kalacak şekilde düzenlenir.

f) Yapılan değerlendirmeler ve incelemeler sonucunda bireyin gelişimine göre eğitim tekrar planlanır. RAM, bireyin portfolyosunda bulunan BEP Gelişimi İzleme Özet Formu, Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı, Portfolyo Kontrol Listesi'nin bir örneğini alarak arşivler.

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı Kapsamında Ölçme Araçları ve Kayıt Formları

Aşağıda yer alan ölçme araçları bireyin performansını değerlendirmek amacıyla kullanılabilir.

Ölçme Araçları

Bireyin performansını öğretim öncesinde, sırasında ve sonunda belirlemek amacıyla kullanılır.

Görüşme Formları: Özellikle kaba değerlendirme sürecinde ailelerle, bireyin okullardaki öğretmenleriyle ve kendisiyle yapılan görüşmelerde kullanılan yarı yapılandırılmış ölçme araçlarıdır.

Gözlem Formları: Kaba değerlendirme, ön değerlendirme, öğretim sürecinde değerlendirme ile son değerlendirme de bire bir olarak bireylerin gözlemlenmesi sürecinde kullanılan ölçme araçlarıdır. Gözlem formları daha çok yarı yapılandırılmış formlardır.

Ölçüt Bağımlı Test (ÖBT): Önceden belirlenmiş niteliklere, kişilerin sahip olup olmadığını ve bireylere hangi konularda öğretim yapılması gerektiğini belirlemek amacıyla doğrudan gözlem yoluyla kullanılan ölçme aracıdır. ÖBT; öğretim programındaki hedefler ve hedef davranışlara göre hazırlanır. Öğretime nereden başlanacağını gösterir ve öğretim sırasında bireyin gelişim kaydeditmediği, öğretim sonrasında amaçların gerçekleşip gerçekleşmediği hakkında bilgi sağlar. ÖBT'de, birey performansı çoğunlukla önceden belirlenmiş bir ölçütle karşılaştırılır. ÖBT'ler öğretmen yapımı testler olup öğretimsel amaçları daha belirgin ve özel hâle getirir. Öğretimsel içeriğin sınırlarını çizer.

Kontrol Listesi: Bireylerin çeşitli süreçlerde daha çok hedef davranışlarının gözlenmesi sırasında kullanılan ve bireyin bir davranışı yapma durumunda (+), yapmaması durumunda (-) olacak şekilde iki kategorili tepkilerin işaretlendiği ölçme aracıdır.

Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubric): Belirli bir amaç doğrultusunda birey performansını ölçmek amacıyla çeşitli ölçütlerin ve her bir ölçüte ilişkin performans düzeyinin tanımlandığı araçlardır. Bu araçlar, hangi durumda hangi puanın verileceğinin önceden belirlenmesini gerektirir. Analitik ve bütüncül olmak üzere iki tür puanlama anahtarı bulun-

maktadır. *Bütüncül puanlama anahtarları* bireyin performansı hakkında genel bir yargıya ulaşmada, *analitik puanlama anahtarları* ise ayrıntılı bir şekilde performansın değerlendirilmesinde kullanılır.

Dereceleme Ölçeği: Dereceleme ölçekleri ölçülen özelliğe ilişkin performansı çeşitli düzeyleri ile tanımlayan ve ölçütlerin ne dereceye kadar olanak sağladığını gösteren ölçü araçlarıdır. Dereceleme ölçeklerinin iki formu vardır. Bunlardan birisi “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum” gibi tepki kategorilerini içeren tutum ölçekleridir. Diğeri ise puanlayıcıların bireyin performansını belli bir ölçüte göre “zayıf”, “orta”, “iyi”, “çok iyi” gibi sınıflandırmalarına olanak sağlayan performans dereceleme ölçekleridir.

Portfolyo Dereceli Puanlama Anahtarı: RAM’da bireyin portfolyosunun yeterliliğini incelemek ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine rehberlik sunmak amacıyla geliştirilmiştir.

Kayıt Formları

Performans Kayıt Formu: Her bir hedef davranışın ön ve son değerlendirme sonuçlarının işaretlendiği bir formdur. Bireyin ilgili bölümdeki hedef ve hedef davranışları gerçekleştirme durumu konusunda bilgi verir.

Portfolyo Kontrol Listesi: Portfolyonun içindekileri gösteren bir kontrol listesidir.

BEP: Bireyin gereksinimlerini, hedef ve hedef davranışları içeren bireye özgü eğitim programıdır.

BEP Gelişimi İzleme Özet Formu: Bu formda ön değerlendirme sonucuna göre bireyin gerçekleştirdiği hedef davranış numaraları, öğretilmesi hedeflenen hedef davranış numaraları, çalışılan hedef davranışlar, hedeflendiği hâlde ulaşılmayan hedef davranışlar, ulaşılamama nedeni ve öneriler sütunları bulunmaktadır. “Çalışılan hedef davranışlar” sütununa dönem içinde öğretilen hedef davranış numaralarına, “hedeflendiği hâlde ulaşılmayan hedef davranışlar” sütununa öğretilemeyen hedef davranış numaralarına, “ulaşılamama nedeni” sütununa süre yetersizliği, donanım yetersizliği, devamsızlık gibi detaylı açıklamalara, “öneriler” sütununa ise her bölüm için önerilere (bölümün bireye uygunluğu, hedef davranışların bireye uygunluğu, hedef davranışlardan ulaşılmayanların tekrar çalışılması vb.) yer verilmelidir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler İçin Destek Eğitim Programı'nı Uygulamada Dikkat Edilecek Hususlar

- Her eğitim seansı başında bireyin kullandığı işitme cihazı, işitsel implantlar ve yardımcı dinleme cihazlarının çalışıp çalışmadığı kontrol edilmelidir. Şüpheli bir durumda bireyin işitmesi ve kullandığı cihazların değerlendirilmesi konusunda bireye/aileye gerekli bilgi verilmelidir.
- Bireyin ihtiyacına göre eş zamanlı olarak destek eğitim programında yer alan birden fazla modülden hedefler seçilerek eğitim programının oluşturulması göz önünde bulundurulmalıdır.
- Modüller arası hedeflerin birbirlerini desteklemesi göz önünde bulundurulmalıdır.
- Bireyin performansı ve gelişimsel özellikleri dikkate alınarak modül içerisindeki bölümlerden eş zamanlı olarak farklı hedefler seçilebilir.
- Bölüm içerisinde belirlenmiş olan hedeflere ulaşmakta güçlük çekildiğinde etkinlik için belirlenmiş olan yöntem, materyal, eğitim ortamı vb. gibi etkenler değerlendirilerek gerekli değişiklikler yapılmalıdır.
- Bireyde kalıcı bir davranış değişikliği oluşturabilmek için tüm hedefler ve uygulama örnekleri bireyin bakımından sorumlu olan bireyler ile paylaşılmalıdır. Bu uygulamalar bireyin bulunduğu her ortamda (ev, park, kreş, okul vb.) çeşitlendirilerek gerçekleştirilmelidir.
- Hedeflerde belirtilen aşına olunan ve olunmayan materyallerin (nesne, fotoğraf, ev eşyaları, oyuncak, kitap vb.) oluşturulmasında bireyin içinde bulunduğu ortam dikkate alınarak bakımından sorumlu bireylerle iş birliği sağlanmalıdır.
- Programda yer alan modüller arasında bir aşamalılık ve birbirinin ön koşulu olma söz konusu değildir.
- Destek eğitim programı uygulanmaya başlanırken bireyin her bir modül için performansı göz önünde bulundurulmalıdır.
- Bireyin eğitim planı doğrultusunda yapılacak çalışmalar ve bireyin özellikleri ile ilgili görüş alışverişi yapmak üzere hastanelerin ilgili bölümleri, rehberlik ve araştırma merkezleri, bireyin devam ettiği okul personeli (öğretmen ve idareciler) ve ilgili diğer kurum kuruluş ve uzmanlarla iş birliği yapılmalıdır.

- Program modüllerinde yer alan hedeflerin gerçekleşebilmesi için öğrenme ve öğretme sürecinde kullanacak olan materyal, teknik, yöntemlerin seçimi sırasında bireyin ilgi alanı, yaşı, içinde yaşadığı çevre, kültür vb. özellikler dikkate alınmalıdır.
- Bireyin destek eğitim sürecinin sonunda devam ettiği kurum tarafından hazırlanan gelişim raporunda bireyin kazanımlarının günlük yaşama geçişini ve kalıcılığını sağlayacak öneriler, bağlı olduğu rehberlik ve araştırma merkezinin yanı sıra bireyin ailesine 2828 sayılı yasa ile devlet koruması altında bulunan bireyin yasal vasisi statüsünde olan kuruma, varsa devam ettiği okulun rehberlik servisine iletilmelidir.
- Destek eğitim her yaş (0-99) aralığında verilebilir.

6. Hedef ve Hedef Davranışlar

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER İÇİN DESTEK EĞİTİM PROGRAMI HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR

1. Modülün Adı

İŞİTME EĞİTİMİ

1. Modülün Amacı

İşitme yetersizliği olan bireylerin sesi fark etme, ayırt etme, tanıma ve işitsel anlama becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

1. Modüldeki Bölümler

Sesi Fark Etme, Sesi Ayırt Etme, Sesi Tanıma, İşitsel Anlama

Hedefler

1.1.1. Verilen farklı seslere tepki verir.

1.1.2. Verilen sesin kaynağını arar.

Hedef Davranışlar

1.1.1.1. Verilen ev içi seslere tepki verir.

1.1.1.2. Çevrede duyulan seslere tepki verir.

1.1.1.3. Verilen konuşma seslerine tepki verir.

1.1.1.4. Verilen melodilere tepki verir.

1.1.2.1. Verilen ev içi seslerin kaynağını arar.

1.1.2.2. Verilen ev dışı seslerin kaynağını arar.

1.1.2.3. Verilen konuşma seslerinin kaynağını arar.

1.1.2.4. Verilen melodilerin kaynağını arar.

Açıklamalar

Hedef davranış 1.1.1.1. için ev içi seslere; kapı, telefon, müzik, makine ve süpürge sesleri örnek olarak verilebilir. Bireyin bu seslere bakarak/göstererek tepki vermesi beklenir.

Hedef davranış 1.1.1.2. için çevrede duyulan seslere; taşıt, hayvan ve doğa sesleri örnek olarak verilebilir. Bireyin bu seslere bakarak/göstererek tepki vermesi beklenir.

Hedef davranış 1.1.1.4. için melodilere; ninniler, tekerlemeler, bebek veya çocuk şarkıları örnek olarak verilebilir. Bireyin bu melodilere bakarak/göstererek tepki vermesi beklenir.

Hedef 1.1.2.nin hedef davranışları için arama davranışı; ses verildiğinde göz kırpmaya, bakma, başını çevirme vb. davranışlardır.

Bireylerde bir ses duyduğunda gelişim dönemine uygun şekilde hareket ile ses kaynağını arama/bulma davranışı gözlenir. Örneğin bebeklerde göz hareketleri ile 1 yaş civarında yürüyerek- dönerek vb. davranışlar gözlenebilir.

Bölüm 1.1. Sesi Fark Etme

Bölüm 1.2. Sesi Ayırt etme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.2.1. Dinlediği iki ses arasındaki ses özelliğini ayırt eder.	<p>1.2.1.1. Dinlediği seslerden sözel olan ve sözel olmayanı söyler.</p> <p>1.2.1.2. Dinlediği seslerden alçak ve yüksek olanı söyler.</p> <p>1.2.1.3. Dinlediği seslerden uzun ve kısa olanı söyler.</p> <p>1.2.1.4. Dinlediği seslerden ince ve kalın olanı söyler.</p>	<p>Hedef 1.2.1.1 in tüm hedef davranışları için bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.2.1.1 için dinlediği seslerden sözel olanları (konuşma sesleri, taklit sesler vb.) ve sözel olmayan sesleri (süpürge sesi, taştı sesi vb.) ayırt etmesi istenir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.1.2. ve 1.2.1.4. için Dinlediği seslerden alçak, yüksek, uzun, kısa, ince ve kalın olanları ayırt etmesi istenir. Materyal olarak davul, zil, kastyet vb. sesli aletler veya konuşma sesleri kullanılabilir.</p>
1.2.2. Dinlediği sesin kaynağını bulur.	<p>1.2.2.1. Odanın içinde verilen ev içi seslerin kaynağını söyler.</p> <p>1.2.2.2. Odanın dışında verilen ev içi seslerin kaynağını söyler.</p> <p>1.2.2.3. Odanın içinde verilen çevrede duyulan seslerin kaynağını söyler.</p> <p>1.2.2.4. Odanın dışında verilen çevrede duyulan seslerin kaynağını söyler.</p> <p>1.2.2.5. Odanın içinde konuşan kişiye yönelir.</p> <p>1.2.2.6. Odanın dışında konuşan kişiye yönelir.</p>	<p>Hedef 1.2.2. nin tüm hedef davranışları için bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef 1.2.2. nin tüm hedef davranışları için nesne/materyal olarak sesli oyuncaklar, müzik aletleri, ev aletleri vb. kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.2.1., 1.2.2.2., 1.2.2.3. ve 1.2.2.4. ün öğretiminde bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p>
1.2.3. Duyguları ses tonundan ayırt eder.	<p>1.2.3.1. Konuşan kişinin üzgün olduğunu ses tonundan ayırt eder.</p> <p>1.2.3.2. Konuşan kişinin kızgın olduğunu ses tonundan ayırt eder.</p> <p>1.2.3.3. Konuşan kişinin mutlu olduğunu ses tonundan ayırt eder.</p>	<p>Hedef davranış 1.2.3.1. için bireyin konuşan kişinin üzgün olduğunu ses tonundan ayırt ettiğini jest ve mimikleriyle göstermesi beklenmektedir.</p>

Bölüm 1.2. Sesi Ayırt etme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.2.4. Bir kişiden dinlediği müzikal tonlara uygun tepki verir.	<p>1.2.4.1. Bir kişiden dinlediği tanıdığı parmak oyunlarına tepki verir.</p> <p>1.2.4.2. Bir kişiden dinlediği tanıdığı tekerlemelere tepki verir.</p> <p>1.2.4.3. Bir kişiden dinlediği tanıdığı şarkılara ayırt eder.</p> <p>1.2.4.4. Bir kişiden dinlediği tanıdığı melodileri ayırt eder.</p>	<p>Hedef 1.2.4.ün hedef davranışları için uygun tepki verme davranışı; bebegin ya da bireyin tanıdığı melodiyi duyunca gülümsemesi, hoşuna gitmesini ya da gitmediğini belirten hareketler göstermesidir. Bireyin fiziksel yeterliliği bulunuyorsa şarkıya hareketlerle eşlik etmesi de beklenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.4.1. için etkinlik örneği: Parmaklar kullanılarak “Baş Parmagım” şarkısı söylenebilir. Bireyin dinlediği şarkıya hareketleriyle, sesiyle veya ritmiyle eşlik etmesi beklenir. Sözel gelişimi uygun olan bireylerin şarkıların sözlerini söyleyerek ayırt ettiği gözlemlenebilir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.4.4. için bireyin söz içermeyen melodiyi bir kişiden dinlediğinde (lallal lallal laaa, naaa na naaa gibi) melodiye uygun ritim tutarak (el vurma, ayakları ile vb.), mırıldanarak, ritim/ hızına uygun şekilde dans ederek ayırt ettiği gözlemlenebilir. Sözel gelişimi uygun olan bireylerin melodiyi söyleyerek de ayırt ettiği gözlemlenebilir.</p>
1.2.5. Kayıtlı sestenden dinlediği müzikal tonlarına tepki verir.	<p>1.2.5.1. Kayıtlı sestenden dinleyip tanıdığı parmak oyunlarına tepki verir.</p> <p>1.2.5.2. Kayıtlı sestenden dinleyip tanıdığı tekerlemelere tepki verir.</p> <p>1.2.5.3. Kayıtlı sestenden dinleyip tanıdığı şarkılara ayırt eder.</p> <p>1.2.5.4. Kayıtlı sestenden dinleyip tanıdığı melodileri ayırt eder.</p>	<p>Hedef 1.2.5.in tüm hedef davranışlarında kayıtlı ses; elektronik bir cihazdan (bilgisayar, MP3, radyo, tv, cep telefonu vb.) dinletilen ses, şarkı, melodi vb.dir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.5.1. için parmaklar kullanılarak “Hani Bana” parmak oyununun sözleri kayıttan (MP3 vb.) dinletilir. Bireyin dinlediği “Hani Bana” parmak oyununa hareketleriyle, sesiyle veya ritmiyle eşlik etmesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 1.2.5.4. için bireyin söz içermeyen melodiyi (lallal lallal laaa, naaa na naaa gibi) kayıtlı bir yerden dinlediğinde melodiye uygun ritim tutması, mırıldanması, dans etmesi istenir. Sözel gelişimi uygun olan bireylerin melodiyi söyleyerek ayırt ettiği gözlemlenir.</p>
1.2.6. Sessiz bir ortamda verilen sesin yönünü ayırt eder.	1.2.6.1. Sağ/sol taraftan verilen sesin yönünü söyler.	<p>Hedef 1.2.6.nın tüm hedef davranışları için bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef 1.2.6.nın hedef davranışları için verilen ses için öncelikle konuşma sesleri, hayvan sesleri, şarkılar ve sonrasında çevresel sesler kullanılır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>1.2.6.2. Aşağıdan/yukarıdan verilen sesin yönünü söyler.</p> <p>1.2.6.3. Önden/arkadan verilen sesin yönünü söyler.</p> <p>1.2.7.1. Sağ/sol taraftan verilen sesin yönünü söyler.</p> <p>1.2.7.2. Aşağıdan/yukarıdan verilen sesin yönünü söyler.</p> <p>1.2.7.3. Önden/arkadan verilen sesin yönünü söyler.</p> <p>1.2.8.1. Tek heceli sözcükleri söyler.</p> <p>1.2.8.2. İki heceli sözcükleri söyler.</p> <p>1.2.8.3. Üç heceli sözcükleri söyler.</p>	<p>Gürültü: Öncelikle içinde konuşma uyarımı olmayan sesler (melodiler, ev aletleri sesleri, taşıt sesleri), sonrasında içinde konuşma uyarımı da bulunan seslerdir.</p> <p>Hedef 1.2.8.in tüm hedef davranışları için bireyin söylemesi beklenebilir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef 1.2.8.in hedef davranışları için bireyin önüne konulan bir, iki, üç ve daha fazla heceli nesne isimleri arasından yönergeye uygun nesneyi bulması istenir. Örneğin bireyin önüne, top, elma, şemsiye, ip, kuzu, portakal, buzdolabı resimleri konulur. Tek heceli nesne ismi olan “top” istenildiğinde bireyin diğer nesnelere arasından topu ya da ipi göstermesi beklenir. Burada amaç kelimeyi tanıma değil hece uzunluğunu ayırt etmesidir.</p>
	<p>1.3.1.1. Verilen ev içi seslere uygun tepki verir.</p> <p>1.3.1.2. Verilen ev dışı seslere uygun tepki verir.</p> <p>1.3.1.3. Birincil bakıma verenin sesine uygun tepki verir.</p> <p>1.3.1.4. Aile içindekilerin sesine uygun tepki verir.</p> <p>1.3.1.5. İletişime girdiği tanıdığı kişilerin sesine uygun tepki verir.</p>	<p>Hedef 1.3.1.in tüm hedef davranışları için hedefler belirlenirken bireyin yakın çevresinden uzak çevresine doğru olmasına dikkat edilmelidir.</p> <p>Uygun tepki, bireyin duyduğu seslerin kaynağını ayırt ederek tanıması ve buna uygun şekilde tepki göstermesidir. Örneğin annesi konuşurken ona yönelmesi, diğer odadan dedesinin sesini duyunca ona doğru koşması vb.</p>

Bölüm 1.2. Sesi Ayırt Etme

Bölüm 1.3. Sesi Tanıma

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.3.2. Kişilerin adlarını ayırt eder.	<p>1.3.2.1. Kendi adını duyduğunda uygun tepki verir.</p> <p>1.3.2.2. Birincil bakım verenin adını duyduğunda uygun tepki verir.</p> <p>1.3.2.3. Annesinin adını duyduğunda uygun tepki verir.</p> <p>1.3.2.4. Babasının adını duyduğunda uygun tepki verir.</p> <p>1.3.2.5. Kardeşinin adını duyduğunda uygun tepki verir.</p> <p>1.3.2.6. Yakın çevresindeki kişilerin adlarını duyduğunda uygun tepki verir.</p>	<p>Hedef davranış 1.3.2.1. için adını duyduğunda dönüp bakma, adını söyleyen kişiye bakma, “ben” anlamında kendini gösterme vb. davranışlar örnek olarak verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 1.3.2.2., 1.3.2.3. ve 1.3.2.4. için söylenen kişinin adını duyunca ona bakma, yönelme, onu gösterme vb. davranışlar örnek olarak verilebilir.</p>
1.3.3. Günlük hayatta kullanılan nesne adlarını ayırt eder.	<p>1.3.3.1. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan nesneyi seçenekler arasından gösterir.</p> <p>1.3.3.2. Günlük hayatta daha az sıklıkla kullanılan nesneyi seçenekler arasından gösterir.</p> <p>1.3.3.3. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan nesneyi gösterir.</p> <p>1.3.3.4. Günlük hayatta daha az sıklıkla kullanılan nesneyi gösterir.</p>	<p>Hedef davranış 1.3.3.3. ve 1.3.3.4. için açık uçlu uygulama kullanılmalıdır.</p> <p>Açık uçlu uygulama, seçenek sunulmaksızın veya ortamla ilişkili olmayan kelimeleri tanımayı içerir.</p> <p>Hedef davranış 1.3.3.3. için birey kitaba bakarken önünde olmayan bir nesne sorulmalıdır. Örneğin “Kalem nerede?” vb.</p>
1.3.4. Dinlediği eyleme uygun tepki verir.	<p>1.3.4.1. Günlük hayatta sıklıkla duyduğu eylemi verilen seçenekler arasından gösterir.</p> <p>1.3.4.2. Günlük hayatta daha az sıklıkla duyduğu eylemi verilen seçenekler arasından gösterir.</p>	<p>Hedef davranış 1.3.4.1. ve 1.3.4.2. için kapalı uçlu uygulama kullanılmalıdır. Kapalı uçlu uygulama, bireyin önünde seçenekler varken duyduğunu tanımasıdır.</p> <p>Hedef davranış 1.3.4.1. için bireyin önüne konulan eylem resimleri arasından söylenen eyleme ait resmi göstermesi beklenir. Örneğin “uyuma, yemek yeme, içecek içme” resimleri içerisinde “Hangisi yemek yiyor?” diye sorulduğunda bireyin ilgili eylem resmini göstermesi beklenir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.3.5. Verilen sözcük ile ilişkili sözcükleri ayırt eder.	1.3.4.3. Bulunduğu bağlama uygun olmayan bir durumda günlük hayatta sıklıkla duyduğu eyleme uygun tepki verir. 1.3.4.4. Bulunduğu bağlama uygun olmayan bir durumda günlük hayatta daha az sıklıkla duyduğu eyleme uygun tepki verir.	Hedef davranış 1.3.4.3. ve 1.3.4.4. için açık uçlu uygulama kullanılmaktadır. Hedef davranış 1.3.4.3. için bireye “Otur!” denildiğinde oturması ya da kitap bakarken “Çevir!” denildiğinde sayfayı çevirmesi beklenir. Hedef davranış 1.3.4.4. için etkileşim içinde ortam yaratılır. Mutfak malzemeleri ile oyun oynarken ceplerini “boşalt!” dendiğinde eylemi yerine getirmesi beklenir.
1.3.5. Verilen sözcük ile ilişkili sözcükleri ayırt eder.	1.3.5.1. Belirlenen konu ile ilişkili iki sözcüğü sırası ile söyler. 1.3.5.2. Belirlenen konu ile ilişkili üç sözcüğü sırası ile söyler. 1.3.5.3. Belirlenen konu ile ilişkili dört ve daha fazla sözcüğü sırası ile söyler.	Hedef 1.3.5. in tüm hedef davranışları için bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır. Hedef 1.3.5. in hedef davranışları için bireylerin gelişim düzeyine göre konuların belirlenmesi, seçenek sayısının düzenlenmesi ve zorluk düzeyine dikkat edilmelidir. Konu seçiminde bireyin yakın çevresinden başlanmalı ve giderek uzak çevreye doğru geçilmelidir. Örneğin bireyin önüne yağmur konusu ile ilgili ve ilgisiz resimler konulur. “Şemsiye, kaşık, bot, masa, bulut, dış macunu” vb. Bireyin yağmur ile ilişkili “şemsiye, bot ve bulut” resimlerini söylemesi beklenir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır.
1.3.6. Dinlediği cümleleri ayırt eder.	1.3.6.1. İki sözcüklü cümleleri seçenekler arasından söyler. 1.3.6.2. Üç sözcüklü cümleleri seçenekler arasından söyler. 1.3.6.3. Dört ve daha fazla sözcüklü cümleleri seçenekler arasından söyler.	Hedef 1.3.6. nın tüm hedef davranışları için kapalı uçlu uygulama kullanılmaktadır. Hedef davranış 1.3.6.1. için bireyin önüne, “uyuyan anne, koşan köpek, oturan abi” vb. olaylı resimler konulur. Bireyden söylenen iki sözcüklü cümleye uygun olan resmi göstermesi istenir. Bir diğer uygulama ise bireyin önüne elma, bardak, tarak, örtü vb. nesnelere konur. Birey ile oyun oynanır. Oyun içerisinde “Elma ye.” denildiğinde bireyin elmayı alıp yemeye çalışması ya da “Karnım acıktı.” denildiğinde elmayı uzatması beklenir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.3.7. Önündeki nesnelere ilişkili dinlediği yönergeleri yerine getirir.</p>	<p>1.3.7.1. Tek sözcüklü ilişkili iki yönergeyi sırasıyla yapar. 1.3.7.2. İki sözcüklü ilişkili iki yönergeyi sırasıyla yapar. 1.3.7.3. Üç sözcüklü ve ilişkili iki yönergeyi sırasıyla yapar. 1.3.7.4. Dört ve daha fazla sözcüklü ilişkili yönergeleri sırasıyla yapar.</p>	<p>Hedef davranış 1.3.7.2. için bireyin önünde oyuncak bebek, yorgan, bardak, biberon vb. olmalıdır. nesnelere olmalıdır. Bireye “Uyut.” yönergesi verildiğinde oyuncak bebeğin üzerini örtmesi, “Yedir.” yönergesi verildiğinde biberonu vermesi beklenir.</p>
<p>1.4.1. Dinlediği cümle içindeki eksik sözcüğü tamamlar.</p>	<p>1.4.1.1. Cümle içindeki eksik sözcüğü verilen seçeneklerden cümlenin anlamına uygun olarak tamamlar. 1.4.1.2. Cümle içindeki eksik sözcüğü seçenek sunulmaksızın cümlenin anlamına uygun olarak tamamlar. 1.4.1.3. Cümlenin sonunu cümlenin anlamına uygun olarak tamamlar.</p>	<p>Hedef 1.4.1. in hedef davranışları için bireyin cümleleri sadece dinlemesine ve görsel bir uyaran desteği verilmesine dikkat edilmelidir. Hedef davranış 1.4.1.2. için “Bardağa koy.” cümlesi örnek olarak verilebilir. Boş bırakılan bölüme “araba, su, etek” kelimeleri seçenek olarak verilebilir.</p>
<p>1.4.2. Dinlediği cümlede anlamı bozan sözcüğü ayırt eder.</p>	<p>1.4.2.1. Üç sözcüklü cümlede anlamı bozan sözcüğü söyler. 1.4.2.2. Dört ve daha çok sayıda sözcüklü cümlede anlamı bozan sözcüğü söyler.</p>	<p>Hedef 1.4.2. nin hedef davranışları için bireyin cümleleri sadece dinlemesine, ayrıca görsel bir uyaran desteği verilmesine dikkat edilmelidir. Örneğin bireye “Tren denizde yüzer.” cümlesi söylenir ve cümlede anlamı bozan “tren” sözcüğünü söylemesi beklenir.</p>
<p>1.4.3. Dinlediği cümlede söz dizimini bozan sözcüğü ayırt eder.</p>	<p>1.4.3.1. Dinlediği üç sözcüklü cümlede söz dizimini bozan sözcüğün yerine uygun sözcüğü söyler. 1.4.3.2. Dinlediği dört ve daha fazla sözcüklü cümlede söz dizimini bozan sözcüğün yerine uygun sözcüğü söyler.</p>	<p>Hedef 1.4.3. ün hedef davranışları için bireyin cümleleri sadece dinlemesine, ayrıca görsel bir uyaran desteği verilmesine dikkat edilmelidir. Örneğin “Bayrak kırmızı astım.” cümlesi söylendiğinde bireyin “Kırmızı bayrak astım.” şeklinde düzeltmesi beklenir.</p>

Bölüm 1.3. Sesi Tanıma

Bölüm 1.4. İşitsel Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.4.4. İpuçları ile tanımlı yapıları ayırt eder.	1.4.4.1. Verilen seçenekler arasından doğrudan ilişkili tanımlama yapıları varlığı söyler. 1.4.4.2. Seçenekler olmadan doğrudan ilişkili tanımlama yapıları varlığı söyler. 1.4.4.3. Verilen seçenekler arasından doğrudan ilişkili olmayan tanımlama yapıları varlığı söyler. 1.4.4.4. Seçenekler olmadan doğrudan ilişkili olmayan tanımlama yapıları varlığı söyler.	Hedef 1.4.4.ün tüm hedef davranışları için bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır. Hedef 1.4.4.ün hedef davranışları için açıklayıcı ipuçları; olay, durum, nesne, kişi vb. ile ilişkili fiziksel özellikleri içeren açıklamalardır. Hedef davranış 1.4.4.2. için doğrudan ilişkili tanımlamaya, “Kanatları vardır, tüyleri vardır, gagası vardır. Bil bakalım bu nedir?” örneği verilebilir. Hedef davranış 1.4.4.3. için doğrudan ilişkili olmayan tanımlamaya, “Dış kabukludur, içi beyaz ve yumuşaktır.” örneği verilebilir. Hedef davranış 1.4.4.2. ve 1.4.4.4. için seçenek sunmadan uygulama yapılmalıdır.
1.4.5. Tanımlayıcı ipuçlarına dayanan tanımlamaları ayırt eder.	1.4.5.1. Verilen seçenekler arasından dinlediği tanımlayıcı ipuçlarına dayanan doğrudan ilişkili tanımları söyler. 1.4.5.2. Seçenekler olmadan dinlediği tanımlayıcı ipuçlarına dayanan doğrudan ilişkili tanımları söyler. 1.4.5.3. Verilen seçenekler arasından dinlediği tanımlayıcı ipuçlarına dayanan doğrudan ilişkili olmayan tanımları söyler. 1.4.5.4. Seçenekler olmadan dinlediği tanımlayıcı ipuçlarına dayanan doğrudan ilişkili olmayan tanımları söyler.	Hedef 1.4.5.in tüm hedef davranışları için bireyin söylemesi beklenmelidir. Ancak söyleme becerilerine sahip olmayan bireyde gösterme davranışı çalışılmalıdır. Hedef 1.4.5.in hedef davranışları için tanımlayıcı ipuçları; olay, durum, nesne ve kişi vb. ile ilişkili işlevsel özellikleri içeren açıklamalardır. Hedef davranış 1.4.5.1. için doğrudan ilişkili tanımlara, “Göküzünde uçar, cik cik diye öter, ekme kırıntılarını yer.” örneği verilebilir. Hedef davranış 1.4.5.3. için doğrudan ilişkili olmayan tanımlara, “Mis gibi kokar, acıktığımız zaman yeriz. Bil bakalım bu nedir?” örneği verilebilir. Hedef davranış 1.4.5.2. ve 1.4.5.4. için seçenek sunmadan uygulama yapılmalıdır.

Bölüm 1.4. İşitsel Anlama

Bölüm 1.4. İşitsel Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
1.4.6. Dinlediği sözcüğün içinden istenen ses yapılarını ayırt eder.	<p>1.4.6.1. Dinlediği sözcüğü heceleri-ne ayırarak söyler.</p> <p>1.4.6.2. Dinlediği sözcükteki eksik sesi söyler.</p> <p>1.4.6.3. Dinlediği sözcükteki hatalı sesi söyler.</p> <p>1.4.6.4. Dinlediği sözcüğün ses birimlerini sırası ile söyler.</p> <p>1.4.6.5. Dinlediği sözcükteki hatalı sesin sırasını söyler.</p>	<p>Hedef 1.4.6.nın hedef davranışları için aşağıdaki örneklerin tümünde tek veya iki heceli sözcükler kullanılır. Uygulamalarda görsel ipuçlarını içeren basit materyaller kullanılır, basit sözcükler söylenir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.1. için “e,l,m,a”</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.2. için “el,ma”</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.3. için “Dinle. Bu bir el. Sence doğru mu?” denilerek bireyden elma sözcüğündeki eksik olan “m” sesini söylemesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.4. için “Dinle. Bu bir elka. Sence doğru mu?” denilerek bireyden elma sözcüğündeki hatalı kullanılan “k” sesini söylemesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 1.4.6.5. için “Dinle. Bu bir elka. Sence doğru mu?” denilerek bireyden elma sözcüğündeki hatalı kullanılan sesin üçüncü ses olduğunu ve doğrusunu söylemesi beklenir.</p>
1.4.7. Başka bir etkinlik ile ilgilenirken konuşmalarına katılır.	<p>1.4.7.1. Başka bir etkinlik ile ilgilenirken yöneltilen cümlelere bağlama uygun tepki verir.</p> <p>1.4.7.2. Başka bir etkinlik ile ilgilenirken dinlediği öykü bitğinde anlatır.</p> <p>1.4.7.3. Başka bir etkinlik ile ilgilenirken herhangi bir konuya bağlı kalmaksızın sürdürülen konuşmalarına katılır.</p>	<p>Hedef davranış 1.4.7.3. için Birey, gelişimine uygun bir etkinlik ile (resim yapma, boyama, oyun hamuru, kesme, yapıştırma) ilgilenirken kendisine yöneltilen yaptığı etkinlik dışı cümlelere (soru cümlesi, düz cümle) cevap vererek konuşmayı sürdürür.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>1.4.8. Telefonda tanıdığı kişilerle iletişimi sürdürür.</p>	<p>1.4.8.1. Telefonda kadın ve erkek sesini ayırt eder. 1.4.8.2. Telefonda karşıdaki kişiye uygun tepki verir. 1.4.8.3. Tanıdığı kişilerle telefonda selamlaşır. 1.4.8.4. Tanıdığı kişilerle telefonda günlük konulardan oluşan iletişimi sürdürür. 1.4.8.5. Tanıdığı kişilerle telefonda konuyu değiştirerek iletişimi sürdürür.</p>	<p>Hedef 1.4.8.in hedef davranışları için Tanıdık kişiler: Aile bireyleri, bireyin sesine aşına olduğu diğer bireylerdir. Selamlaşma: Merhaba, nasılsın? vb. selamlaşma sözcüklerini içerir. Basit sohbet: Karşısındaki kişi ile ilgili rutinleri ve deneyimleri içeren konuşmadır. Karşısındaki kişinin çocuk, genç yaşlı olmasına veya resmî (tanınmadığı ya da konum olarak amiri vb. olması) , samimi (aileden vb.) birisi olması gibi durumlara uygun tepki verilmesi beklenir.</p>
<p>1.4.9. Telefonda tanımadığı kişilerle iletişimi sürdürür.</p>	<p>1.4.9.1. Tanınmadığı kişilerle telefonda selamlaşır. 1.4.9.2. Tanınmadığı kişilerle telefonda günlük konulardan oluşan iletişimi sürdürür. 1.4.9.3. Tanınmadığı kişilerle telefonda konuyu değiştirerek iletişimi sürdürür.</p>	<p>Hedef 1.4.9.un hedef davranışları için tanınmadığı kişiler, daha önce kısıtlı sürede deneyim oluşturduğu veya oluşturmadığı bireylerdir.</p>

Bölüm 1.4. İşitsel Anlama

DİL EĞİTİMİ

İşitme yetersizliği olan bireylerin söz öncesi, söz dönemi ve alternatif iletişim becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

2. Modülün Amacı**2. Modüldeki Bölümler**

Söz Öncesi İletişim Dönemi, Söz Dönemi Dil ve İletişim, Alternatif İletişim

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.1.1. Göz kontağı kurar.	2.1.1.1. Etkileşim sırasında kısa süreli göz kontağı kurar. 2.1.1.2. Etkileşim sırasında uzun süreli göz kontağı kurar.	Hedef davranış 2.1.1.1. için bireyin 3-5 saniye göz kontağı kurması beklenir. Hedef davranış 2.1.1.2. için bireyin 5 saniyeden fazla göz kontağı kurması beklenir.
2.1.2. Sıra alır.	2.1.2.1. Etkileşim sırasında vokal sıra alır. 2.1.2.2. Etkileşim sırasında motor hareketlerde sıra alır.	Hedef davranış 2.1.2.1. için vokal sıra almaya yetişkinin sözlü ifadelerinden sonra durması ve bireyin ses üretmesini beklemesi örnek olarak verilebilir. Hedef davranış 2.1.2.2. için motor hareketlerde sıra almaya etkinlik içerisinde yapılan bir eylemin sıra olarak yapılması örnek olarak verilebilir.
2.1.3. Ortak ilgi kurar.	2.1.3.1. Yapılmakta olan etkinlik veya materyale bakar. 2.1.3.2. Yapılmakta olan etkinlik veya materyale jest ve mimikleriyle katılır. 2.1.3.3. Yapılmakta olan etkinlik veya materyale sözel olarak katılır.	Hedef davranış 2.1.3.2. için bireyin “cee eee” oyunu içinde etkinliği takip etmesi, oyuna katılım göstermesi örnek olarak verilebilir.
2.1.4. Tonlamalara ve basit sözlü ifadelere uygun tepki verir.	2.1.4.1. Konuşan herhangi bir kişiye tepki verir. 2.1.4.2. Kendi adına tepki verir. 2.1.4.3. Ses tonuna uygun tepki verir.	Hedef davranış 2.1.4.1. için gözleri ile arama, gülümseme veya yapmaktaki olduğu hareketini durdurma gibi fiziksel tepkiler örnek verilebilir. Hedef davranış 2.1.4.2. için adımlı duyduğunda dönme, bakma, gözleri ile arama veya ses çıkararak tepki verme örnek olarak verilebilir.

Bölüm 2.1. Söz Öncesi İletişim Dönemi

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.1.5. Basit sözcükleri ayırt eder.	<p>2.1.4.4. Adı söylenen aile üyesini ortamda arar.</p> <p>2.1.4.5. Bay bay, alkış gibi ifadele-re uygun tepki verir.</p> <p>2.1.4.6. “Hayır” ifadesini duyduğunda uygun tepki verir.</p> <p>2.1.4.7. Tanıdığı nesnenin adı söylendiğinde o nesneye yönelir.</p>	<p>Hedef davranış 2.1.4.3. için sinirli ses tonunda ağlama, sevecen ses tonunda gülümseme örnek olarak verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.4.4. için adımı duyduğu kişiyi ortamda arama örnek olarak verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.4.5. için “bay bay” denildiğinde el sallama, “alkış” denildiğinde alkış yaparak tepki verme örnek olarak verilebilir.</p>
2.1.5. Basit sözcükleri ayırt eder.	<p>2.1.5.1. Adı söylenen nesneyi verir.</p> <p>2.1.5.2. Adı söylenen kişiyi gösterir.</p> <p>2.1.5.3. Söylenen basit sıfatlara/zarflara uygun tepki verir.</p>	<p>Hedef davranış 2.1.5.1. için bireyin adı söylenen nesneyi alıp uzatması beklenir. Örneğin önünde bulunan oyuncak tabak, bardak ve kaşık arasından istenen oyuncacı vermesi veya göstermesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.5.2. için gerçek kişiler veya fotoğraflar kullanılabilir. Hedef sözcükler olarak “anne, baba, teyze, abi” vb. isimler kullanılabilir. Bu kişilerin özel isimleri de kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.5.3. için oyuncak köpekle oynarken “Haydi köpeği sevelim, cici köpek, güzel köpek, haydi sen de sev, cici yap.” denilir. Bireyden bu ifadeleri anlayarak köpeği sevmesi beklenir.</p>
2.1.6. Basit tek eylemli yönergeyi yerine getirir.	<p>2.1.6.1. Basit tek eylemli olumlu yönergeyi yerine getirir.</p> <p>2.1.6.2. Basit tek eylemli olumsuz yönergeyi yerine getirir.</p>	<p>Hedef davranış 2.1.6.1. için birey oyuncak arabayla oynarken görsel ipucu vermeden “Arabayı ver!” yönergesi söylenir. Bireyden arabayı vermesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.6.2. için oyun sırasında oyuncak bebek uyurken “Bebek uyuma, kalk!” denildiğinde bireyin bebeği kaldırmaması beklenir. Benzer olarak etkinlik sırasında basit olumsuz eylemler, “yeme, bakma, atma, açma vb.” kullanılabilir.</p>
2.1.7. Çeşitli konuşma sesleri üretir.	<p>2.1.7.1. Ünlü-ünsüz ses birleşimleriyle mırıldanır.</p> <p>2.1.7.2. Ünlü-ünsüz ses birleşimleri üretir.</p>	<p>Hedef 2.1.7.nin değerlendirilmesinde, ebeveyn görüşmesi yoluyla ses gelişimi öyküsü elde edilebilir. Ayrıca ses örneği analizi gibi informal değerlendirme araçlarının kullanımını da önerilmektedir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>2.1.7.3. Ünsüz-ünlü ses birleşimleri üretir.</p>	<p>Hedef davranış 2.1.7.1., 2.1.7.2. ve 2.1.7.3. için değerlendirilmede ses örneğinin oyun ortamında birden fazla kişiler (ebeveyn veya uzman) ile bireyin etkileşimi esnasında alımı önerilmektedir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.7.1., 2.1.7.2. ve 2.1.7.3. ün değerlendirilmesinde ebeveyn ile bireyin yer alacağı serbest oyun etkileşimi uygulanabileceği gibi öğretmen ile bireyin yer alacağı ses üretimini amaçlayan ortamlar da sağlanmalıdır. Bu amaçla uygun materyallerin ve bağlamların yapılandırıldığı etkileşim durumları oluşturulmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 2.1.7.1.in değerlendirilmesinde bireyin çıkardığı sesler ve bu sesleri hangi durumlarda çıkardığı kayıt edilmelidir. Bu hedef davranışın öğretiminde karşılıklı etkileşim oluşturulması ve sürdürülmesi, iletişim gereksinimlerinin yaratılması ve yanıtlanmasına dayalı dil öğretiminin kullanımını önerilmektedir. Bu hedef davranışın değerlendirilmesinde tipik gelişimde seslerin ortaya çıkışı sırası göz önünde bulundurulmalıdır. Hedef davranış için rastlantısal olarak ünlü ve ünsüz sesler birleştirilerek “ba” veya tek başına “b, a” seslerinin üretilmesi örnek olarak verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.7.2. ve 2.1.7.3. için birleştirme, iki sesin ardışık olarak birlikte üretilimidir “Ab, ba” vb.</p>
<p>2.1.8. Babıldar.</p>	<p>2.1.8.1. Doğal ortamda veya etkinlik sırasında ünlü-ünsüz ses birleşimlerini ardışık olarak üretir.</p> <p>2.1.8.2. Doğal ortamda veya etkinlik sırasında üfleme, dudakları şapırdatma gibi hareketleri yapar.</p> <p>2.1.8.3. Doğal ortamda veya etkinlik sırasında dudak seslerinin, sürtünmeli seslerin olduğu ünlü-ünsüz birleşimleri üretir.</p>	<p>Hedef davranış 2.1.8.1 için oyuncak bebeğe veya bireyin kendisine “Ma, ma, ma” denilerek mama yedirilmesi örnek olarak verilebilir. Top atılarak “Pa, pa, pa” sesinin çıkarılması da bir diğer örnek olarak verilebilir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.8.2 için masa üzerine konulan küçük kâğıt parçalarını üfleyerek hareket ettirme oyunu oynanabilir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.8.3 için oyuncak bebeğe yemek yedirirken ağız/dudak şapırdatma sesleri çıkartılarak “Mmmmm çok güzel olmuş” ifadeleriyle sestere dikkat çekilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.1.9. Mırıldanır.</p>	<p>2.1.9.1. Doğal ortamda veya etkinlik sırasında tekrarlı heceleri uzun zincir şeklinde üretir.</p> <p>2.1.9.2. Doğal ortamda veya etkinlik sırasında nazal ve p,b,t,d,k,g gibi durak seslerinin yer aldığı kombinasyonları içeren tekrarlı ses üretimleri yapar.</p> <p>2.1.9.3. Doğal ortamda veya etkinlik sırasında ünlü-ünsüz ses birleşimlerini farklı kombinasyonlar ile üretir.</p> <p>2.1.9.4. Doğal ortamda veya etkinlik sırasında cümleye benzer tonlamalar ile farklı sesleri birleştirerek sesler üretir.</p>	<p>Hedef davranış 2.1.9.1. için oyuncak ambulans, itfaiye veya polis aracı ile oynarken “Na ni na ni”, “Da di da di” tekrarlı seslerine dikkat çekilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 2.1.9.2. için oyuncak hayvanlarla oynarken sesleri kullanılır. Oyuncak köpek gösterilerek “Aaa köpeğimiz gelmiş, dinle bak ne diyor? Hav hav ben geldim diyor.” gibi cümlelerle oyun etkinliği içinde taklit sesler kullanılır.</p> <p>Hedef davranış 2.1.9.4. için oyuncak bebekle oynarken “Bebek acıkmış hadi karnımı doyuralım.” denilerek biberonla oyuncak bebeğe süt içiriliyormuş gibi yapılır ve “Iıkır ıkır ıkır” yansıma sesi söylenir. Buna benzer etkileşim ortamları oluşturularak yağmur sesi “şıp şıp şıp”, saat sesi “tik tak tik tak”, tren sesi “çuf çuf çuf” gibi çeşitli yansıma sesleri kullanılır.</p>
<p>2.2.1. Kendine söylenen varlıkları ayırt eder.</p>	<p>2.2.1.1. İsmi söylenen varlıkların kendisini gösterir.</p> <p>2.2.1.2. İsmi söylenen varlıkların resmini gösterir.</p>	<p>Hedef 2.2.1.in hedef davranışları için gerçek kişiler veya fotoğraflar kullanılabilir. Hedef sözcükler olarak anne, baba, teyze, abi, kedi vb. cins isimler sorulabileceği gibi bu kişilerin özel isimleri sorulabilir.</p>

Bölüm 2.1. Söz Öncesi İletişim Dönemi

Bölüm 2.2. Söz Dönemi Dil ve İletişim

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.2.2. Varlıkların ismini söyler.</p>	<p>2.2.2.1. Gösterilen varlığın ismini söyler.</p> <p>2.2.2.2. Resmi gösterilen varlığın ismini söyler.</p>	<p>Hedef 2.2.2.2.nin hedef davranışları için canlı ve cansız varlık isimlerinin seçilebileceği konu başlıkları şu şekilde sıralanabilir: Aile ve akraba, bitkiler ve ağaçlar, çiçekler, meyveler ve kuru yemiş, sebze, coğrafya, dünya ve çevremiz, hava durumu, ev ve bahçe araç gereçleri, ev ve bina, giysiler, hayvanlar, insan niteleyen kelimeler, meslekler, müzik aletleri, oyun, oyuncak, spor ve eğlence, renkler, sayılar, şekiller, taşıtlar, vücudumuz, yiyecek ve içecekler, zaman dilimleri, karşıt anlamlı kelimeler vb.</p> <p>Hedef davranış 2.2.2.1. için ortamda yer alan oyuncak tabak, bardak, kaşık vb. içinden biri seçilerek bireye “Bu ne?”, “Adı ne?” diye sorulur ve cevap vermesi beklenir. Zaman zaman resimli kart, kitap gibi farklı materyaller ile de çalışma yapılabilir.</p> <p>Uygulamada bireyin öğretmenin mimik ve jestlerini görebileceği şekilde oturma düzeni sağlanmalıdır.</p> <p>Hedef sözcükler olarak anne, baba, teyze, abi, kedi vb. cins isimler sorulabileceği gibi bu kişilerin özel isimleri de sorulabilir.</p>
<p>2.2.3. Eylemleri yerine getirir.</p>	<p>2.2.3.1. Günlük hayatında sık karşılaştığı eylemleri yerine getirir.</p> <p>2.2.3.2. Günlük hayatta az karşılaştığı eylemleri yerine getirir.</p>	<p>Hedef 2.2.3.ün hedef davranışları için etkileşimli ortamlar sunulurak cümle içerisinde eylemler kullanılmalıdır. Eylemler kök hâlinde ya da basit zamanlı kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.3.1. için bireyin yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınarak “Vermek, gelmek, zıplamak, bakmak, uyanmak, üşümek, yürümek, temizlemek, okumak, düşmek vb.” eylemler zenginleştirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.3.2. için “Buruşturmak, yasaklamak, beslemek, uğraşmak, karşılaşmak, özlemek, yollamak, ödemek, sürünmek, tartışmak, arttırmak vb.” eylemler örnek olarak verilebilir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.2.4. Günlük hayatında kullanılan eylemleri söyler.	2.2.4.1. Günlük hayatında sık karşılaştığı eylemleri söyler. 2.2.4.2. Günlük hayatta az karşılaştığı eylemleri söyler.	<p>Hedef 2.2.4.ün hedef davranışları için etkileşimli ortamlar sunularak cümle içerisinde eylemler kullanılmalıdır. Eylemler kök hâlinde ya da basit zamanlı kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.4.1. için bireyin yaşı ve gelişim özellikleri dikkate alınarak “Vermek, gelmek, zıplamak, bakmak, uyanmak, üşümek, yürümek, temizlemek, okumak, düşmek vb.” eylemler zenginleştirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.4.2. için ”Buruşturmak, beslemek, karşılaşmak, özlemek, rastlamak, yollamak, ödemek, sürünmek, tartışmak, arttırmak vb.” eylemler örnek olarak verilebilir.</p>
2.2.5. Sıfatları/zarfları kullanır.	2.2.5.1. Günlük hayatında sık karşılaştığı sıfat/zarfları söyler. 2.2.5.2. Günlük hayatta az karşılaştığı sıfat/zarfları söyler.	<p>Hedef 2.2.5.in hedef davranışları için etkileşimli ortamlar sunularak cümle içerisinde sıfat ve zarflar kullanılmalıdır. Bireye “Nasıl?”, “Neden?”, “Ne kadar?” vb.” sorular sorularak fırsat yaratılabilir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.5.1. için oyuncaklar ile oyun oynarken bireye “Devam edelim mi?” sorusu sorulduğunda ”daha” diyerek yanıt vermesi beklenir. Ayrıca bireyin çok sevdiği bir oyun arada durdurularak yüzüne bakılır. Bireyin “daha” sözünü söylemesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.5.2. için etkileşimli bir oyun ortamı içinde sohbet oluşturulur. Bireye “Bu nasıl bir çocuk?” diye sorulduğunda bireyin bir özelliğini belirtmesi beklenir “Çalışkan çocuk vb.” Ya da oyun ortamı içinde bireye “Bakar mısın, bu elimdeki nasıl bir bebek?” diye sorulduğunda sıfat ya da zarf kullanarak cevap vermesi beklenir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.2.6. Zamirleri kullanır.	<p>2.2.6.1. Günlük hayatta sık karşılaştığı zamirleri söyler.</p> <p>2.2.6.2. Günlük hayatta az karşılaştığı zamirleri söyler.</p>	<p>Hedef 2.2.6.nin hedef davranışları için etkileşimli ortamlar sunularak cümle içerisinde zamirler kullanılmaktadır. Örneğin hikâye kitabı anlatımı, sıralı kartlardaki ve tek resimdeki olayların paylaşılması sırasında bireyin bahsedilen sözcük türünü kullanmasına yönelik sorular sorulur. Bireyin düşüncelerini paylaşması sağlanır.</p> <p>Hedef davranış 2.2.6.1. için</p> <p><i>Kişi zamirleri:</i> Ben, sen, o, biz, siz vb.</p> <p><i>Soru zamirleri:</i> Hangisini?, Kaça?, Kaçını?, Nereden?, Nereye vb.</p> <p><i>İşaret zamirleri:</i> Bu, şu, bunlar, öteki, orası vb.</p> <p><i>Belgisiz zamirler:</i> Birazı, birkaçı, bazıları, kimi, hepsi, birçoğu vb.</p> <p>Hedef davranış 2.2.6.2. için</p> <p><i>Ek durumundaki zamirler:</i> Defterim, çantalarımız, evlerine, benim ki vb.</p>
2.2.7. Basit/karmaşık cümleler kurar.	<p>2.2.7.1. Olumlu cümle kurar.</p> <p>2.2.7.2. Olumsuz cümle kurar.</p> <p>2.2.7.3. İsim cümlesi kurar.</p> <p>2.2.7.4. Eylem cümlesi kurar.</p> <p>2.2.7.5. Soru cümlesi kurar.</p>	<p>Hedef 2.2.7.nin hedef davranışları için hikâye kitabı anlatımı, sıralı kartlardaki ve tek resimdeki olayların paylaşılması sırasında bireyin duygu ve düşüncelerini, olayları cümle kurarak anlatmasına yönelik sorular sorulur.</p> <p>Hedef davranış 2.2.7.1. için sohbet ortamı yaratılarak “Dün evde neler yaptın?” gibi sorular ile ortam oluşturulur. Bireyin kurduğu basit ve olumlu cümleleri gözlemlenir. “Yemek yedim, Gece erken uyuduk vb.”</p> <p>Hedef davranış 2.2.7.2. için sohbet ortamı yaratılarak bireye sorular sorulur. Bireyin yönlendirilen sorulara göre kurduğu olumsuz cümleler gözlemlenir. “Babam eve gelmedi vb.”</p> <p>Hedef davranış 2.2.7.3. için etkileşimli ortam yaratılarak “Arkadaşların var mı? İsimleri ne?” gibi sorular sorulur.</p> <p>Hedef davranış 2.2.7.5. için olaylı bir resime bakarken olaylarla ilgili karşılıklı soru oluşturma çalışması yapılabilir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.2.8. Mecaz ve deyimleri cümle içinde kullanır.	2.2.8.1. Sözcükleri mecaz anlamıyla cümle içinde kullanır. 2.2.8.2. Deyimleri cümle içinde kullanır.	Hedef 2.2.8.in hedef davranışları için hikâye kitabı anlatımı, sıralı kartlardaki ve tek resimdeki olayların paylaşılması sırasında bireyin bahsedilen sözcük türünü kullanmasına yönelik sorular sorulur. Bireyin düşüncelerini paylaşması sağlanır. Hedef davranış 2.2.8.1. için <i>Mecaz anlam:</i> “Bu pantolona bayıldım.” “Aslan oğlum benim.” vb. Hedef davranış 2.2.8.2. için <i>Deyim:</i> “Karnım zil çalıyor.” “Okula ucu ucuna yetiştik.” vb.
2.2.9. Çekim eklerini kullanır.	2.2.9.1. Çoğul ekini kullanır. 2.2.9.2. Zaman eklerini kullanır. 2.2.9.3. Soru ekini kullanır. 2.2.9.4. Olumsuzluk ekini kullanır. 2.2.9.5. Kişi eklerini kullanır. 2.2.9.6. Hâl (durum) ekini kullanır.	Hedef 2.2.9.un hedef davranışları için hikâye kitabı anlatımı, sıralı kartlardaki ve tek resimdeki olayların paylaşılması sırasında bireyin çekim eklerini cümle içerisinde kullanmasına yönelik sorular sorulur. Hedef davranış 2.2.9.1. için <i>Çoğul eki:</i> “Çocuklar bahçede oynuyorlar.” “Kalemleri verir misin?” vb. Hedef davranış 2.2.9.2. için <i>Basit zaman ekleri:</i> “Akşam parka gideceğiz.” <i>Bileşik zaman ekleri:</i> “Küçükken yaramazlık yapıyordum.” vb. Hedef davranış 2.2.9.3. için <i>Soru eki:</i> “Bahçeye çıkacak mısın?” “Eve geldi mi?” vb. Hedef davranış 2.2.9.4. için <i>Olumsuzluk eki:</i> “Sütünü bitirmedi.” “Dün ilaçlarımı almamış.” vb. Hedef davranış 2.2.9.5. için bireyin gelişim özelliklerini dikkate alınarak cümle içerisinde anlamına ve bağlamına uygun şekilde tekil ve çoğul kişi ekleri kullanılmaktadır. Hedef davranış 2.2.9.6. için bireyin gelişim özelliklerini dikkate alınarak cümle içerisinde anlamına ve bağlamına uygun şekilde yalın, belirleme, yönelme, bulunma ve ayrılma hâl (durum) ekleri kullanılmaktadır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
2.2.10. Verilen resimle ilgili hikâye oluşturur.	<p>2.2.10.1. Resimle ilgili bir öyküyü giriş cümlesiyle başlatır.</p> <p>2.2.10.2. Resimle ilgili bir öyküyü gelişme cümlesiyle devam ettirir.</p> <p>2.2.10.3. Resimle ilgili bir öyküyü sonuç cümlesiyle tamamlar.</p>	<p>Hedef 2.2.10.un hedef davranışları için bireyden kendi yaşantısında olan olaylarla ilgili gösterilen resim ile ilişkili bir öyküyü düşünmesi ve anlatması istenir. Birey öyküyü başlatmakta zorluk çekerse daha önce kendisine anlatılan ve bildiği bir öykü örneği verilerek “Bunun gibi anlatabilirsin” denilebilir. Bireye resim ile ilgili soru sorulur ve sözel ipucu verilmez.</p>
2.2.11. Dili farklı durumlarda kullanır.	<p>2.2.11.1. Bildirme cümleleri kurar.</p> <p>2.2.11.2. Tahmin cümleleri kurar.</p> <p>2.2.11.3. Neden- sonuç cümleleri kurar.</p> <p>2.2.11.4. Yanıtma cümleleri kurar.</p> <p>2.2.11.5. Yönetme cümleleri kurar.</p>	<p>Hedef davranış 2.2.11.1. için</p> <p><i>Bildirme cümlesi:</i> Resimde ya da çevresinde gördüğü nesne veya olayı söylemesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.11.2. için</p> <p><i>Tahmin cümlesi:</i> Resimde ya da çevresinde gördüğü nesne veya olay hakkında tahminde bulunması beklenir. Örneğin hikâye kitabında gördüğü bulutlu gökyüzü resminde, bir sonraki sayfada havanın yağışlı olacağını tahmin eden cümle kurması.</p> <p>Hedef davranış 2.2.11.3. için</p> <p><i>Neden-sonuç cümlesi:</i> Resimde ya da çevresinde gördüğü nesne veya olaylar hakkında neden sonuç ilişkisi kurması beklenir. Örneğin olay sıra kartlarında bisikletten düşen çocuğu gördüğünde, bireyin canının yandığı için ağladığını ifade etmesi.</p> <p>Hedef davranış 2.2.11.4. için</p> <p><i>Yanıtma cümlesi:</i> Resimde ya da çevresinde gördüğü kişilerin yerine kendisini koyarak düşüncesini söylemesi beklenir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.11.5. için</p> <p><i>Yönetme cümlesi:</i> Resimde ya da çevresinde gördüğü kişileri sözlü dilini kullanarak yönetmesi beklenir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>2.2.12. Verilen konu hakkında konuşur.</p>	<p>2.2.12.1. Günlük yaşamda karşılaştığı olayla ilgili konuşur.</p> <p>2.2.12.2. Yarım bırakılan olayı/hikâye anlamlı bir şekilde tamamlar.</p> <p>2.2.12.3. Verilen bir konu hakkında öykü anlatır.</p> <p>2.2.12.4. Konu başlığı verilen olay hakkında düşüncesini ifade eder.</p> <p>2.2.12.5. Verilen tartışma konusu hakkında düşüncelerini söyler.</p> <p>2.2.12.6. Verilen varsayım hakkında düşüncelerini söyler.</p>	<p>Hedef 2.2.12.nin hedef davranışları için sıralı kartlar ve tek kart resimler, hikâye kitapları, fotoğraflar, oyuncaklar ve bir olayla ilgili gerçek nesnel kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.12.4. için “Trafik kazaları” hakkında düşüncesini ifade etmesi istenir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.12.5. için “Hayvanat bahçeleri olmalı mı, yoksa kaldırılmalı mı?” konusunda düşüncelerini söylemesi istenir.</p> <p>Hedef davranış 2.2.12.6. için “Türkiye’de hiç yağmur yağmasaydı ne olurdu?” varsayımı hakkında düşüncelerini söylemesi istenir.</p>
<p>2.3.1. Teknolojiye dayalı alternatif iletişim araçları kullanarak iletişim kurar.</p>	<p>2.3.1.1. Alternatif iletişim aracı kullanarak nesne, eylem, bilgi talep eder.</p> <p>2.3.1.2. Alternatif iletişim aracı kullanarak soruları cevaplar.</p> <p>2.3.1.3. Alternatif iletişim aracı kullanarak duygu ve düşüncelerini ifade eder.</p>	<p>Hedef 2.3.1.in hedef davranışlarının değerlendirilmesinde önce bireyin söz öncesi dönem dil ve iletişim hedefleri değerlendirilmelidir. Sınırlı düzeyde de olsa jest gibi iletişim davranışlarını iletişim amacına uygun kullanması gözlenmelidir. Bu davranışların alternatif iletişimin desteklenmesinde yardımcı olarak kullanılması önerilmektedir. Bu hedefin değerlendirilmesinde bireyin nesne sembollerine ilişkin görselleri tanıma düzeyi ve tablet vb. teknolojik cihazlara olan ilgi düzeyi değerlendirilmelidir. Alternatif iletişim becerilerinin desteklenmesinde, gerçek nesne sembolleri veya dokunulabilir sembolleri içeren yardımcı teknolojilerin kullanılmasını önerilmektedir. Ayrıca çoklu seviyede yanıt vermeyi ve yorum yapmayı destekleyici yüksek teknolojiye dayalı alternatif iletişim cihazlarının kullanılması da önerilmektedir.</p>

Bölüm 2.3. Alternatif İletişim

SOSYAL İLETİŞİM

3. Modülün Adı

İşitme yetersizliği olan bireylerin kişiler arası ilişkiler ve kendini yönetme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

3. Modülün Amacı

Kişiler Arası İlişkiler, Kendini Yönetme Becerileri

3. Modüldeki Bölümler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>3.1.1. Kişilerle iletişim kurar.</p>	<p>3.1.1.1. Biriyile karşılaştığında selamlaşma sözcüklerini kullanır.</p> <p>3.1.1.2. İlk tanıştığı kişilere kendisini tanıtır.</p> <p>3.1.1.3. Kendisine yöneltilen sorulara uygun cevaplar verir.</p> <p>3.1.1.4. Karşısındaki kişiye konuyla ilgili sorular sorar.</p> <p>3.1.1.5. Gereksinim duyduğunda sohbetine uygun şekilde ara verir.</p> <p>3.1.1.6. Sohbet bittiğinde vedalaşma sözcüklerini kullanır.</p>	<p>Hedef 3.1.1.in hedef davranışları için bireyin kurumda bulunduğu zaman aralığı boyunca öğretmen ve diğer kişilerle iletişimi sırasındaki davranışlarından yola çıkılarak ihtiyaç duyduğu alanlar üzerinde durulabilir. Oluşturulan sohbet ortamı doğal olmalı ve hedef davranışları kapsamalıdır. Sohbet ortamı hazırlamak, söyleşiyi başlatmak, sürdürmek ve sonlandırmak için hikâye kitapları, sıralı kartlar ve tek resimler kullanılabilir.</p>
<p>3.1.2. Duygu ve düşüncelerini ifade eder.</p>	<p>3.1.2.1. Verilen yüz ifadelerini içeren duyguyu ve düşünceyi ifade eder.</p> <p>3.1.2.2. Örnek olaylarda ve hikâyelerde verilmek istenen duyguyu ve düşünceyi ifade eder.</p> <p>3.1.2.3. Yaşadığı olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerini ifade eder.</p>	<p>Hedef 3.1.2.nin hedef davranışları için hikâyelerdeki, sıralı resimlerdeki ve tek resimlerdeki olaylar, kuklalar, videolar vb. kullanılır. Hikâye kitabındaki, sıralı kartlardaki ve tek resimdeki olayların paylaşılması sırasında hedef davranışlara yönelik sorular sorularak bireyin katılımı sağlanır.</p> <p><i>Duygular:</i> Mutluluk, üzüntü, şaşkınlık, korku, tikslenme, öfke, utanma, gurur duyma, şüphelenme, tedirgin olma vb.</p>

Bölüm 3.1. Kişiler Arası İlişkiler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.1.3. Belli durumlara uygun söz öbeklerini kullanır.	3.1.3.1. Kendisine yardım edildiğinde “Teşekkür ederim.” der. 3.1.3.2. Hatalı davrandığında “Özür dilerim.” der. 3.1.3.3. Hasta olan birine “Geçmiş olsun.” der. 3.1.3.4. Bir şey istediğinde “Lütfen.” der.	Hedef 3.1.3.ün hedef davranışları için <i>Uygun söz öbeği</i> : “Teşekkür ederim, özür dilerim, geçmiş olsun, lütfen, günaydın, hoşça kal, iyi geceler, kolay gelsin, Allah’a ismarladık, hayırlı işler, başımız sağ olsun, Allah korusun, tebrik ederim, çok yaşa vb.”
3.1.4. Karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerine uygun tepkiler verir.	3.1.4.1. Karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerine jest ve mimikleriyle tepki verir. 3.1.4.2. Karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerine sözel olarak tepki verir.	
3.1.5. Gerektiği durumlarda başkalarından yardım ister.	3.1.5.1. Yardım isteyeceği kişiyi belirler. 3.1.5.2. Duruma uygun kişilerden yardım ister.	Hedef 3.1.5.in hedef davranışları için ailesinden, öğretmeninden, arkadaşlarından ve güvenlik görevlilerinden yardım istemesi belirtilir.
3.1.6. Gerektiği durumlarda yardım eder.	3.1.6.1. Yardım edeceği durumları fark eder. 3.1.6.2. Nasıl yardım edeceğini ifade eder.	Hedef 3.1.6.nın hedef davranışları için yardım gerektiren durumları anlatan sıralı kartlar, hikâye kitapları, tek resimler ve fotoğraflar kullanılarak etkileşimli ortamlar oluşturulur. Birey ile yardım gerektiren durumlar hakkında konuşulur.
3.1.7. Bir gruba katılmaya istekli olur.	3.1.7.1. Gruba katılmaya istekli olduğunu jest ve mimikleriyle belli eder. 3.1.7.2. Gruba katılmaya istekli olduğunu sözel olarak ifade eder.	Hedef 3.1.7.nin hedef davranışları için hikâye kitabındaki, sıralı kartlardaki ve tek resimdeki olayların paylaşılması sırasında hedef davranışlara yönelik sorular sorularak bireyin katılımı sağlanır.

Bölüm 3.1. Kişiler Arası İlişkiler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
3.1.8. Grup çalışmaları sırasında sorumluluğunu yerine getirir.	<p>3.1.8.1. Grup çalışmalarına katılır.</p> <p>3.1.8.2. Grup çalışmalarının kurallarına uyar.</p> <p>3.1.8.3. Grup çalışmalarının kurallarına uymayanları uyarır.</p> <p>3.1.8.4. Grup içerisindeki sorumluluğunu yerine getirir.</p>	Hedef 3.1.8.in hedef davranışları için sorumluluğun yerine getirilmesini açıklayan sıralı kartlar, hikâye kitapları, tek resimler ve fotoğraflar kullanılır. Etkileşimli ortamlar oluşturularak grup çalışmalarında sorumlulukların yerine getirilmesi hakkında konuşulur.
3.2.1. Zamanı verimli kullanır.	<p>3.2.1.1. Kendisine verilen bir görevi istenilen zamanda bitirir.</p> <p>3.2.1.2. Kendisine verilen görevleri öncelik sıralaması yaparak zamanında tamamlar.</p> <p>3.2.1.3. Sorumluluklarını yerine getirmek için zamanı verimli kullanır.</p>	Hedef 3.2.1.in hedef davranışları için zamanın verimli kullanılmasına ilişkin sıralı kartlar, hikâye kitapları, tek resimler ve fotoğraflar kullanılır. Verilen bir görevin zamanında bitirilmesi ve zamanın verimli kullanılmasına ilişkin olaylar paylaşılarak bireyin bununla ilgili dili kullanması istenir.
3.2.2. Olumsuz durumlarla ilgili karşılaştığında duygu ve düşüncelerini sözel olarak ifade eder.	<p>3.2.2.1. Yapmak istemediği bir şey kendisinden istendiğinde uygun şekilde reddeder.</p> <p>3.2.2.2. Kendisine yapılmasını istemediği davranışları ifade eder.</p> <p>3.2.2.3. Haksız bir durumla karşılaştığında kendisini savunur.</p>	Hedef 3.2.2.nin hedef davranışları için olumsuz durumları anlatan sıralı kartlar, hikâye kitapları, tek resimler ve fotoğraflar kullanılır. Durumlardaki duygu ve düşüncelerin sözel olarak ifade edilmesi sağlanır.

Bölüm 3.1. Kişiler Arası İlişkiler

3.2. Kendini Yönetme Becerileri

4. Modülün Adı**ÖĞRENMEYE DESTEK****4. Modülün Amacı**

İşitme yetersizliği olan bireylerin işitsel dikkat ve bellek, görsel dikkat ve bellek becerilerini ve kavramlarını edinmeleri amaçlanmaktadır.

4. Modüldeki Bölümler

İşitsel Dikkat ve Bellek, Görsel Dikkat ve Bellek, Kavramlar

Hedefler

4.1.1. İşitsel dikkatini sessiz ortamda sürdürür.

Hedef Davranışlar

4.1.1.1. Etkinlik içerisinde verilen uyarınları dinleyerek işitsel dikkatini 5 dakika boyunca sürdürür.
4.1.1.2. Etkinlik içerisinde verilen uyarınları dinleyerek işitsel dikkatini 5-10 dakika arasında devam ettirir.
4.1.1.3. Etkinlik boyunca işitsel dikkatini sürdürür.

Açıklamalar

Hedef 4.1.1. için işitsel dikkat becerilerini geliştirmek amacı ile yapılacak etkinliklerin sabah saatlerinde yapılması daha verimli olacaktır, ancak bu imkân dâhilinde değilse ortamın dikkati etkileyecek uyarılardan arındırılması gerekir.
Hedef 4.1.1. için etkinlikler bireylerin yaşına ve gelişim alanlarına (bilişsel, kaba motor, ince motor, sosyal vb.) uygun olarak seçilmelidir.
Hedef 4.1.1. için etkinliklerin görsel çeldirici olmayan ve olan ortamlarda sırasıyla uygulanması gerekmektedir.
Hedef davranış 4.1.1.1 için 3 yaşındaki bir bireyin kalem kullanarak daireyi tamamlaması beklenir. Bu sırada bireye “Büyük bir daire çiz, yanına küçük bir daire daha çiz.” vb. yönergeler verilip bireyin 5 dakikalık bir etkinliğe katılımı beklenir.

4.1.2. İşitsel dikkatini gürültülü ortamda sürdürür.

4.1.2.1. Etkinlik içerisinde verilen uyarınları dinleyerek işitsel dikkatini 5 dakika sürdürür.
4.1.2.2. Etkinlik içerisinde verilen uyarınları dinleyerek işitsel dikkatini 5-10 dakika arasında devam ettirir.
4.1.2.3. Etkinlik süresince (boyunca) işitsel dikkatini sürdürür.

Hedef 4.1.2.nin hedef davranışları için işitsel dikkat becerilerini geliştirmek amacı ile yapılacak etkinliklerin sabah saatlerinde yapılması daha verimli olacaktır, ancak bu imkân dâhilinde değilse ortamın dikkati etkileyecek uyarılardan arındırılması gerekir.
Hedef 4.1.2.nin hedef davranışları için etkinlikler bireylerin yaşına ve gelişim alanlarına (bilişsel, kaba motor, ince motor, sosyal vb.) uygun olarak seçilmelidir.

Bölüm 4.1. İşitsel Dikkat ve Bellek

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
4.1.3. Sözcüğü dinledikten sonra benzer şekilde tekrar eder.	4.1.3.1. Konuşma sesini dinledikten sonra benzer şekilde söyler. 4.1.3.2. Heceyi dinledikten sonra benzer şekilde söyler. 4.1.3.3. Sözcüğü dinledikten sonra benzer şekilde söyler.	Hedef 4.1.2. için etkinliklerin görsel çeldirici olmayan ve olan ortamlarda sırasıyla uygulanması gerekmektedir. Gürtültü: Öncelikle içinde konuşma uyarımı olmayan sesler (melodiler, ev aletleri sesleri, taşıt sesleri), sonrasında içinde konuşma uyarımı da bulunan sesler (şarkılar, kayıtlı ses materyalleri).
4.1.4. Söylenen rakam, sözcük dizisi ve cümleyi tekrar eder.	4.1.4.1. Söylenen 3 ve daha fazla rakamı söylenen sıra ile tekrar eder. 4.1.4.2. Söylenen aynı kategoriye ait 3 ve daha fazla sözcüğü söylenen sıra ile tekrar eder. 4.1.4.3. Söylenen farklı kategoriye ait 3 ve daha fazla sözcüğü söylenen sıra ile tekrar eder. 4.1.4.4. Söylenen en az üç sözcüklü cümleyi tekrar eder. 4.1.4.5. Kendisine söylenen 10 sözcükten 6 sözcüğü söyler. 4.1.4.6. Dinlediği rakam dizisini sondan başa söyler.	Hedef davranış 4.1.3.1. için konuşma sesi: Şaşıрма ünlem sesi (aaa) ya da yemeklerde kullandığımız (mmm) sesi gibi. Hedef davranış 4.1.4.1. için içinde tekrar etme stratejisi kullanılır. Hedef davranış 4.1.4.2. için aynı kategoriden, örneğin meyveler, hayvanlar, taşıtlar, okul eşyaları vb. sözcüklerle çalışılır. Hedef davranış 4.1.4.2. ve 4.1.4.3. için tek heceli sözcüklerle başlanmalı, sözcüklerdeki hece sayıları giderek artırılmalı ve iki-üç heceli sözcüklerle devam edilir. Hedef davranış 4.1.4.3. için aynı kategoriden, örneğin meyveler, hayvanlar, taşıtlar, okul eşyaları vb. sözcüklerle çalışılır. Hedef davranış 4.1.4.5. için bireyin hatırladığı 6 sözcüğü söylerken sıra gözletmez.
4.2.1. Sunulan materyal üzerinde görsel dikkatini sürdürür.	4.2.1.1. Sunulan materyal üzerinde 5 dakika boyunca görsel dikkatini sürdürür.	Hedef 4.2.1. için mutlaka bireyin yaş ve/veya tüm gelişim alanlarına uygun olan materyaller kullanılmalıdır. Etkinlik süresi bireyin gelişimsel hazır bulunuşluğuna göre belirlenir.

Bölüm 4.1. İşitsel Dikkat ve Bellek

Bölüm 4.2.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>4.2.1.2. Sunulan materyal üzerinde 5-10 dakika arasında görsel dikkatini sürdürür.</p> <p>4.2.1.3. Sunulan materyal üzerinde etkinlik boyunca görsel dikkatini sürdürür.</p>	<p>Gelişim alanları: İnce motor, kaba motor, sosyal, bilişsel ve dil alanlarını ifade eder.</p>
4.2.2. Aynı özellikteki nesnelere bir araya getirir.	<p>4.2.2.1. Aynı özellikteki iki nesneyi birbiri ile eşler.</p> <p>4.2.2.2. Aynı özellikteki iki nesneyi verilen seçenekler arasından eşler.</p> <p>4.2.2.3. Aynı özellikteki üç nesneyi bir araya getirir.</p> <p>4.2.2.4. Aynı özellikteki üç nesneyi verilen seçenekler arasından bir araya getirir.</p>	<p>Hedef 4.2.2. için aynı özellikteki nesnelere şekil renk boyut vb. özellikler bakımından eş olan nesnelere içerir.</p> <p>Hedef davranış 4.2.2.2. için seçenek sayısı ve kullanılacak materyaller bireyin gelişimsel hazır bulunuşluğuna göre belirlenir.</p>
4.2.3. Aynı nesnelere arasında farklı olan nesneyi ayırt eder.	<p>4.2.3.1. Üç nesne arasından farklı olanı gösterir.</p> <p>4.2.3.2. Dört ve daha fazla nesne arasından farklı olanı gösterir.</p>	
4.2.4. Aynı nesnelere farklıları ayırt eder.	<p>4.2.4.1. Tek fark içeren iki nesne/oyuncak arasındaki farkı söyler.</p> <p>4.2.4.2. İki ve daha fazla fark içeren iki nesne/oyuncak arasındaki farkı söyler.</p>	<p>Hedef 4.2.4. için şekil renk boyut vb. özellikler bakımından eş olan nesnelere ve kolay fark edilmeyen bir tek özelliğiyle diğerlerinden farklılaşan nesnelere kullanılır. Örneğin üç kırmızı ve yeşil yaprağı olan elma ve yaprağı olmayan kırmızı elma kullanılır. Bireyden yaprağı olmayan kırmızı elmayı bulması beklenir.</p>
4.2.5. Örüntü oluşturur.	<p>4.2.5.1. İki farklı materyalle oluşturulmuş örüntüyü devam ettirir.</p>	<p>Hedef 4.2.5. için farklı türde/renkte/büyüklikte/konumda olan şekil, harf, rakam ve sözcüklerden oluşturulmuş örüntüler kullanılabılır.</p>

Bölüm 4.2. Görsel Dikkat ve Bellek

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
4.2.6. Belirli bir süre gösterilip kapatılan nesnelere farklılıklarını söylet.	4.2.5.2. İki den fazla farklı materyalle oluşturulmuş örüntüyü devam ettirir. 4.2.6.1. Belirli bir süre gösterilip kapatılan aralarında tek farklılık içeren nesnelere farkını söylet. 4.2.6.2. Belirli bir süre gösterilip kapatılan iki ve daha fazla fark içeren nesnelere arasındaki farkları söylet.	
4.2.7. Resimler arasındaki farklılıkları bulur.	4.2.7.1. Tek fark içeren iki resim arasındaki farkı söylet. 4.2.7.2. İki ve daha fazla fark içeren iki resim arasındaki farkı söylet. 4.2.7.3. Belirli bir süre gösterilip kapatılan aralarında tek farklılık içeren iki resim arasındaki farkı söylet. 4.2.7.4. Belirli bir süre gösterilip kapatılan aralarında iki veya daha fazla farklılık içeren iki resim arasındaki farkları söylet.	Hedef 4.2.7. için resimler çizim konu renklendirme vb. özellikleri bakımından bireyin gelişimsel hazır bulunuşluğuna göre belirtenir. Hedef davranış 4.7.3. için resimlerin gösterilme süresi bireyin gelişimsel hazır bulunuşluğuna göre belirtenir.
4.2.8. Resim ve şekil parça-bütün ilişkisini kurar.	4.2.8.1. Bir resim ve şeklin eksik bırakılan parçasını bulur. 4.2.8.2. Bir kısmı gösterilen nesne ve şekil resmindeki nesnenin ve şeklin ne olduğunu söylet. 4.2.8.3. Bir nesne ve şekil resminin parçalarını birleştirerek bütünü oluşturur.	Hedef davranış 4.2.8.1. için bir şekilde veya resimde eksik bırakılan bir parçanın ne olduğu sorularak gerçekleştirilir. Örneğin bir kenarı eksik bir kare için "Bu bir kare, bu karenin nesi eksik? Veya gagası eksik olan bir kuş için "Bu bir kuş, kuşun nesi eksik? şeklindeki değerlendirme yapılabilir. Hedef davranış 4.2.8.2. için ipucu olarak sunulan kısım giderek azaltılabilir. Hedef davranış 4.2.8.3. için sunulan resim ve parça sayısı bireyin yaşına ve bireysel özelliklerine göre farklılaşabilir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	4.2.8.4. Bir resmin ve şeklin istenildiğinde parçasına ve bütününe bakar.	Hedef davranış 4.2.8.4. için farklı şekiller ve resimler kullanılarak gerçekleştirilebilir. Örneğin ‘Karenin bütününe bak, karenin çizgisine bak, sağ çizgisine bak, sol çizgisine bak, yukarıdaki çizgisine bak’ şeklinde yönergeler verilerek değerlendirilebilir. Bireylerden şekilde veya resimdeki istenen alanı eliyle göstermesi veya çizgileri renklendirmesi istenebilir.
4.2.9. Resimde gizlenmiş nesne resmini ayırt eder.	4.2.9.1. Resimde gizlenmiş tek nesneyi söyler. 4.2.9.2. Resmin konusuna uygun olmayan iki veya ikiden fazla nesneyi söyler. 4.2.9.3. Resmin konusuna uygun olan tek nesneyi söyler. 4.2.9.4. Resmin konusuna uygun olan iki veya ikiden fazla nesneyi söyler.	Hedef 4.2.9. için gizlenmiş nesne, çizimle oluşturulmuş şekil, kişi, karakter vb. olabilir.
4.2.10. Gösterildikten sonra kapatılan/saklanan nesnelere/resimleri söyler.	4.2.10.1. Gösterilen ve daha sonra kapatılan/saklanan iki nesneyi sırasıyla söyler. 4.2.10.2. Gösterilen ve daha sonra kapatılan/saklanan üç ve daha fazla nesnelere söyler.	Hedef 4.2.10. için gerçek nesnelere, resimler, oyuncaklar, harfler, rakamlar, basılı sözcükler vb. kullanılır.
4.2.11. Şekil, harf, rakam ve sözcükleri ayırt eder.	4.2.11.1. Şekli ayırt eder. 4.2.11.2. Harfi ayırt eder. 4.2.11.3. Rakamı ayırt eder. 4.2.11.4. Sözcüğü ayırt eder.	Hedef 4.2.11. in tüm hedef davranışlarında önce şekiller, sonra harfler/rakamlar sonra da sözcükler ile çalışılır. Şekiller, harf benzeri (ör. 0, □, ^) veya çizgilerin farklı birleşimleri ile oluşturulmuş şekiller olabilir. Daire, kare, üçgen gibi geometrik şekiller kastedilmemektedir.

Bölüm 4.2. Görsel Dikkat ve Bellek

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 4.2. Görsel Dikkat ve Bellek		<p>Tüm hedef davranışlarda kullanılan şekil, harf, rakam ve sözcüklerde birbirine benzer görünümleri elde edebilmek için farklı konumlandırma, ters çevirme gibi değişiklikler yapılabileceği gibi hedef şekle/harfe/sözcüğe benzer başka şekillerin harflerin ve sözcüklerin kullanılmasında da uygundur.</p> <p>Hedef davranış 4.2.11.4. için sözcük çiftlerinin harf sayısı, harflerin yerleri, kullanılan sözcüklerin anlamı ya da anlamsız oluşu vb. özellikleri göz önünde bulundurularak çalışma aşamalandırılır. Örneğin “b” harfi ile benzer harfler “d, p, h” olabilir. “köpek” sözcüğü ile benzer görünümdeki sözcükler ise “köpük, köruk” olabilir.</p>

KAVRAMLAR

Öğretim ilkeleri göz önünde bulundurularak yakından uzağa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta, genelden özele ilkeleri doğrultusunda kavramlar kullanılmalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 4.3. Kavramlar		
4.3.1. Renkleri ayırt eder.	<p>4.3.1.1. Ana renkleri söyler.</p> <p>4.3.1.2. Ara renkleri söyler.</p>	Hedef 4.3.1. için kendisine verilen renkler arasında istenilen ana/ara rengi söyler veya gösterir. Uygulamalarda; oyuncaklar, nesnelere, renk kartları, nesne kartları kullanılabilir.
4.3.2. Giysileri ayırt eder.	<p>4.3.2.1. Kış mevsiminde giyilen giysileri söyler.</p> <p>4.3.2.2. Yaz mevsiminde giyilen giysileri söyler.</p> <p>4.3.2.3. İlkbahar mevsiminde giyilen giysileri söyler.</p> <p>4.3.2.4. Sonbahar mevsiminde giyilen giysileri söyler.</p>	Hedef davranış 4.3.2. için bu hedef giysilerin kullanım yerine, malzemesine, cinsiyete vb. özelliklere göre zenginleştirilebilir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
4.3.3. Hayvanları ayırt eder.	4.3.3.1. Yürüyen hayvanları söyler. 4.3.3.2. Uçan hayvanları söyler. 4.3.3.3. Yüzen hayvanları söyler.	Hedef 4.3.3. için bu hedef hayvanların yaşadığı yer, beslenme, türleri vb. özelliklere göre zenginleştirilebilir.
4.3.4. Yiyecekleri ayırt eder.	4.3.4.1. Meyveleri söyler. 4.3.4.2. Sebzeleri söyler.	Hedef 4.3.4. için bu hedef yiyeceklerin mevsimlere, yetiştirilmesin e, türlerine vb. özelliklere göre zenginleştirilebilir.

Bölüm 4.3. Kavramlar

5. Modülün Adı	OKUMA VE YAZMA
5. Modülün Amacı	İşitme yetersizliği olan bireylerin okul öncesi dönem, okul dönemi ve sonrasında dinleme, konuşma, okuma ve yazmaya ilişkin becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır.
5. Modüldeki Bölümler	Erken Okuryazarlık, İlk Okuma ve Yazma, Dil Bilgisi, Okuduğunu Anlama, Dinlediğini Anlama, Yazılı Anlatım

Modüle İlişkin Genel Açıklamalar

- Modülde yer alan okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, yazılı anlatım ve dil bilgisi bölümlerine uygulamalarda dengeli bir şekilde yer verilmelidir.
- Modülde kullanılan materyallerin bireyin yaşına, dil ve bilgi düzeyine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Dil bilgisi bölümü konulara göre sınıflandırılmıştır. Öğretmen, bireyin ihtiyaçlarına ve performansına göre hedefleri seçebilir.

Öğretim Yöntemi

Anlatım, soru-cevap, dinleme, görsel okuma, sonucu tahmin etme, hikâyeleştirme, sessiz ve sesli okuma, rehberli okuma, bakarak yazma, iş birliği yaparak yazma, serbest yazma.

Ölçme

İzleme, geri bildirim, yönlendirme, dinlediğini anlatma, okuduğunu anlatma, sorulara cevap verme.

Materyal

Dijital materyaller, hikâye kitapları, sıralı kartlar, tek kart resimler, fotoğraflar, posterler, eşleme kartları, ilk okuma cümleleri, okuma me-tinleri.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.1.1. Sözcüklerin ses özelliklerini ayırt eder.</p>	<p>5.1.1.1. Söylenen sözcük çiftlerinin aynı mı farklı mı olduğunu söyler.</p> <p>5.1.1.2. Söylenen sözcüklerin uyaklı (söylenişi benzer) olup olmadığını söyler.</p> <p>5.1.1.3. Söylenen sözcükler arasından uyaklı olanları (söylenişi benzer) söyler.</p> <p>5.1.1.4. Söylenen bir sözcükle uyaklı (söylenişi benzer) bir sözcük üretir.</p>	<p>Hedef 5.1.1.1. için</p> <ul style="list-style-type: none"> Tüm hedef davranışlara yönelik doğrudan öğretim yapılabileceği gibi oyunlar ve eğlenceli etkinlikler ile de bu beceriler etkili ve katılımcı bir şekilde geliştirilmelidir. Ayrıca fırsat öğretimi ile günlük rutinlerin içerisine (beslenme, serbest zaman, kitap okuma vb.) hedeflenen becerilere ilişkin amaçlar yerleştirilmeli ve tekrarlar yapılmalıdır. Uyak farkındalığının geliştirilmesine yönelik uyaklı sözcükleri içeren şiir/tekerleme/bilmece/şarkılardan yararlanılmalı, uyaklı sözcükler vurgulanmalı ve tekrarlanmalıdır. Şiir/tekerleme/şarkılarla bu hedef davranışlara yönelik öğretim yaparken: <ol style="list-style-type: none"> Şiirleri/tekerlemeleri/şarkıları bireylerle birlikte söylenmelidir. Siz söyledikten sonra bireyden tekrar etmesi istenmelidir. Bireyden bağımsız olarak söylemesi istenmelidir. Bireyden uyaklı sözcükleri ritmik olarak söylemesi istenmelidir. Bireyden uyaklı sözcüklere söylenişi benzeyen sözcükler üretmesi istenmelidir. Bireyden uyaklı sözcüklerdeki vurgulanan sesi söylemesi istenmelidir. <p>Bu hedef, içinde kafiyeli sözcüklerin bulunduğu öyküler ile de uygulanabilir.</p> <ul style="list-style-type: none"> Uyaklı sözcükler, söylenişi benzer sözcükler olarak tanımlanmıştır. Uyaklı sözcüklerin en az 2 ses ile birbirine benzemesine dikkat edilmelidir. Kısa sözcükler uyak çalışmak için daha uygundur.

Bölüm 5.1. Erken Okuryazarlık

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.2. Sözcüklerin hece özelliklerini ayırt eder.	<p>5.1.2.1. Söylenen sözcükleri hecelerine ayırır.</p> <p>5.1.2.2. Söylenen bir sözcüğün ilk hecesini söyler.</p> <p>5.1.2.3. Söylenen bir sözcüğün son hecesini söyler.</p>	<p>Hedef davranış 5.1.1.1. için bireye birbiri ile aynı olan (bing-bing) veya benzer ancak farklı (bing-ding) sözcük çiftleri verilmelidir. Bu sözcükler anlamlı sözcükler (çok-koç) olabileceği gibi anlamsız sözcükler (pit-nit) de olabilir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.1.2. için iki sözcükle çalışma yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.1.1.3. için üç sözcük verilir. Bunlardan ikisi birbiri ile uyaklı iken biri uyaklı değildir. Bireyin hangi ikisinin uyaklı olduğunu ayırt etmesi beklenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.1.4. için uyaklı sözcük üretmeye uygun sözcükler kullanılmalı ve kısa sözcükler olmasına dikkat edilmelidir (Örn., baş-taş-kaş-yaş vb.).</p> <p>Hedef 5.1.2. için</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tüm hedef davranışlara yönelik doğrudan öğretim yapılabileceği gibi oyunlar ve eğlenceli etkinlikler ile de bu beceriler etkili ve kalıcı bir şekilde geliştirilebilir. • Ayrıca fırsat öğretimi ile günlük rutinlerin içerisine (beslenme, serbest zaman, kitap okuma vb.) hedeflenen becerilere ilişkin amaçlar yerleştirilmeli ve tekrarlar yapılmalıdır. <p>Hedef davranış 5.1.2.1. için başlangıçta kısa sözcükler ile çalışmalar yapılmalıdır. Çalışmalar sırasında önce model olunması önemlidir.</p>
5.1.3. Sözcüklerin ses-birim özelliklerini ayırt eder.	<p>5.1.3.1. Söylenen iki sözcüğün aynı sesle başlayıp başlamadığını söyler.</p> <p>5.1.3.2. Söylenen iki sözcüğün aynı sesle bitip bitmediğini söyler.</p> <p>5.1.3.3. Söylenen üç sözcük arasından aynı sesle başlayan sözcükleri söyler.</p>	

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>5.1.3.4. Söylenen üç sözcük arasından aynı sesle biten sözcükleri söyler.</p> <p>5.1.3.5. Söylenen sözcükle aynı sesle başlayan bir sözcük söyler.</p> <p>5.1.3.6. Söylenen sözcüğün ilk sesini söyler.</p> <p>5.1.3.7. Söylenen sözcüğün son sesini söyler.</p> <p>5.1.3.8. Seslerine ayrılarak söylenen kısa bir sözcüğün ne olduğunu söyler.</p> <p>5.1.3.9. Söylenen kısa bir sözcüğü seslerine ayırır.</p>	<p>Hedef 5.1.3. için</p> <ul style="list-style-type: none"> Hedef davranışlardan birine ulaşamadığında bir sonraki hedef davranışa geçilebilir. Örneğin birey 1.3.4'ü gerçekleştiremediğinde 1.3.5'e geçilebilir. Daha sonra 1.3.4'e geri dönülerek çalışılabilir. Tüm hedef davranışlara yönelik doğrudan öğretim yapılabileceği gibi farklı materyaller (sıralı kartlar, tek kart resimler, fotoğraflar, posterler, oyuncaklar) oyunlar ve eğlenceli etkinlikler ile de bu beceriler etkili ve kalıcı bir şekilde geliştirilebilir. Ayrıca fırsat öğretimi ile günlük rutinlerin içerisine (beslenme, serbest zaman, kitap okuma vb.) hedeflenen becerilere ilişkin amaçlar yerleştirilmeli ve tekrarlar yapılmalıdır. Tüm hedef davranışların öğretiminde bireylerin kendilerinden sunulan görevin içeriğini anlamları için öncelikle mutlaka model olunmalıdır. Değerlendirilirken ise örnek maddeler üzerinden ilgili maddede ne istendiği açıklanmalıdır. Tüm hedef davranışların öğretiminde ve değerlendirilmesinde bireylerin aşına olduğu sözcükler ile çalışılması gerekmektedir. Anlamını bilmediği sözcükler görevi anlamlarını ve sözcüklerin sessel özelliklerine odaklanmalarını engeller. Tüm hedef davranışlarda ses ile harf arasındaki ayrımın farkında olunmalıdır. Öğretirken ve değerlendirirken harfler değil sesler vurgulanır. Tüm hedef davranışlarda önce tek heceli sözcüklerle sonra ise iki heceli sözcüklerle çalışılmalıdır. Üç ve daha fazla heceli sözcüklerle çalışılmamalıdır. <p>Hedef davranış 5.1.3.3. ve 5.1.3.4. için üç sözcük verilir. Bunlardan ikisi aynı sesle başlar/biterken biri farklı bir sesle başlar/biter. Bireyin hangi ikisinin aynı sesle başladığını/bittiğini ayırt etmesi beklenmelidir.</p>

Bölüm 5.1. Erken Okuryazarlık

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.1.4. Yazılı sözcüğü/sözcük gruplarını tanıır.	<p>5.1.4.1. Verilen resim-yazı ile resim-yazıyı eşler.</p> <p>5.1.4.2. Verilen resim-yazı ile yazıyı eşler.</p> <p>5.1.4.3. Verilen resim ile yazıyı eşler.</p>	<p>Hedef 5.1.4. için</p> <p>Uygulamalarda bireyin sıklıkla karşılaştığı sözcükler seçilmelidir. Hedef, bireyin sözcüğü okuması değil, sözcüğün biçiminden, uzunluğundan, ilk ve son harfinden yola çıkarak sözcüğü tanımasıdır.</p> <p>Uygulamalarda, bir konuya ilişkin (örneğin meyveler, giysiler vb.) ip uçlu ve ip uçsuz hazırlanan materyaller kullanılmalıdır. İp uçlu materyalde, resim ve altında yazılı sözcüğü bulunur. İp uçsuz materyalde ise resim ve yazılı sözcük ayrılmıştır, resmin altında sözcük yazmaz.</p> <p>Uygulamalara öncelikle tek sözcüğün olduğu kartlar ile başlanmalıdır. Birey hedef davranışları zorlanmadan yerine getirdiğinde sözcük gruplarına geçilebilir. Örneğin meyveler konusunda, önce meyvelerin isimleri ile çalışılmalıdır. Daha sonra meyvelerin renkleri ile sözcük grubu oluşturulabilir. “kırmızı elma”, “yeşil Erik” gibi.</p> <p>Hedef 1.4.1. için konuya ilişkin resim-yazı ve resim-yazının olduğu iki set kullanılır. Bireyden resim-yazı ile resim-yazıyı eşlemesi istenir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.4.2. için bir sette resim-yazı diğer sette sadece yazılı sözcük bulunmaktadır. Bireyden resim-yazı ile yazılı sözcüğü eşlemesi istenir.</p> <p>Hedef davranış 5.1.4.3. için ilk sette yazılı sözcüğün olduğu ipucu kaldırılmıştır. Bireyden elma resmi ile “elma” sözcüğünü eşlemesi istenir.</p>
5.1.5. Yazının özelliklerini ayırt eder.	<p>5.1.5.1. Yazının soldan sağa olan yönünü gösterir.</p> <p>5.1.5.2. Yazıdaki satırların aşağıya akış yönünü gösterir.</p> <p>5.1.5.3. Yazı içinde büyük bir harfi gösterir.</p> <p>5.1.5.4. Yazı içinde küçük bir harfi gösterir.</p>	<p>Hedef 5.1.5. için</p> <p>Tüm hedef davranışlara yönelik doğrudan öğretim yapılabileceği gibi oyunlar ve eğlenceli etkinlikler ile de bu beceriler etkili ve kalıcı bir şekilde geliştirilebilir.</p> <p>Ayrıca fırsat öğretimi ile günlük rutinlerin içerisine (beslenme, serbest zaman, kitap okuma vb.) hedeflenen becerilere ilişkin amaçlar yerleştirilmeli ve tekrarlar yapılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 5.1.		
5.2.1. Tanıtılan sesi ayırt eder.	5.2.1.1. Tanıtılan sesle başlayan sözcüklerin görsellerini gösterir. 5.2.1.2. Tanıtılan sesle başlayan sözcüklerin hangi sesle başladığını söyler. 5.2.1.3. Tanıtılan sesle biten sözcüklerin görsellerini gösterir. 5.2.1.4. Tanıtılan sesle biten sözcüklerin hangi sesle bittiğini söyler.	Tüm hedef davranışlar için bireylerin yazılı materyallerle sık sık karşılaşması ve ulaşabiliyor olması önemlidir. Tüm etkinliklerde ve özellikle kitap okuma etkinlikleri sırasında yazının özelliklerine vurgu yapılarak yazı farkındalığı geliştirilmelidir (Örneğin sayfadaki yazı gösterilerek “Buradan okumaya başlıyorum” denilerek yazı bir süre parmakla takip edilir. Yazının soldan sağa yönü vurgulanabilir. Ayrıca “Bak, kocaman bir soru işareti var burada” denilerek noktalama işaretlerinin şekilleri vurgulanabilir). Hedef davranış 5.2.1.1. ve 5.2.1.3. sesleri eşleme ve ayırt etme becerileri ile gerçekleştirilebilir. Önce eşleme ile başlanmalıdır. Eşleme yapmak için bireye iki tanıtılan sesle başlayan/bitin sözcüklerin ve farklı sesle başlayan/bitin sözcüklerin görselleri gösterilerek, sözcüklerin söylenmesi ve ardından aynı sesle başlayanları/bitenleri (tanıtılan ses ile) göstermesi istenmelidir. Ayırt etme için ise bireye aynı sesle başlayan/bitin iki sözcüğün görseli ve tanıtılan sesle başlayan/bitin bir sözcük görselinden oluşan set sunulmalıdır. Her bir uygulama için en az dört setten oluşan sözcükler ve görselleri kullanılmalıdır. Hedef davranış 5.2.1.2. ve 5.2.1.4. için bireye sözcükler, görselleri ile sunulacak söylenmelidir. Söylerken öğretilen sese vurgu yapılmalıdır.
5.2.2. Tanıtılan sesi okur.	5.2.2.1. Tanıtılan sesin küçük harfini okur. 5.2.2.2. Tanıtılan sesin büyük harfini okur.	Hedef 5.2.2. nin tüm hedef davranışları için yapılan çalışmalar ile birlikte bireyin okurken dik oturmasına ve kitabı/defteri kendi görüş mesafesine uygun uzaklıkta tutmasına dikkat edilmelidir. Tüm hedef davranışlar için ses tanıtılırken mutlaka tanıtılan sesi ayırt etme aşamasında yapılanlarla ilişki kurulmalıdır.
Bölüm 5.2. İlk Okuma ve Yazma		

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.2.3. Tanıtılan sesi diğer harfler arasından gösterir.	<p>5.2.3.1. Tanıtılan sesin küçük harfni diğer sesler arasından gösterir.</p> <p>5.2.3.2. Tanıtılan sesin küçük harfni sözcükler içinde gösterir.</p> <p>5.2.3.3. Tanıtılan sesin büyük harfni diğer sesler arasından gösterir.</p> <p>5.2.3.4. Tanıtılan sesin büyük harfni sözcükler içinde gösterir.</p>	
5.2.4. Tanıtılan sesi dik temel harflerle yazar.	<p>5.2.4.1. Tanıtılan sesin küçük harfni modele bakarak dik temel harfle yazar.</p> <p>5.2.4.2. Tanıtılan sesin büyük harfni modele bakarak dik temel harfle yazar.</p> <p>5.2.4.3. Tanıtılan sesi söylendiğinde yazar.</p>	<p>Hedef 5.2.4.ün tüm hedef davranışları için bireyin yazarken defterine doğru eğilerek rahat yazabileceği şekilde oturmasına ve defteri kendi görüş ve yazma mesafesine uygun uzaklıkta tutmasına dikkat edilmesidir.</p> <p>Hedef davranış 5.2.4.1. ve 5.2.4.2. için bireyin yazması istenilen harfin nasıl yazıldığına bireyin ihtiyacına uygun sayıda model olunmalıdır. Bireyin harfi satır arasına düzgün yazması kadar harfin yazım yönüne ve kurallarına uygun olarak yazması da önem taşımaktadır. Bu nedenle model olurken her defasında harfin çizimi söylenmelidir. Daha sonra bireyin defterine yazması istenilen harf bir örnek şeklinde yazılmalıdır. Bireyin bu modele bakarak yazması istenmelidir. Birey model olma sonucunda satır aralığına harfi oturtmıyor, yanlış yönde yazıyor, başlama ve bitiş yerlerini doğru yapamıyorsa, harfin yazımı için satır çizgisini belirginleştirme, harf için noktaların üzerinden gitme, başlama ve bitiş noktalarını belirleme, ok ile yönü belirtme gibi görsel ipuçları kullanılmalıdır.</p> <p>Bireyin doğru yazdığı harfler gösterilerek “çok güzel yazmışsın” şeklinde pekiştirilmeli, yanlış yazdığı harfler üzerinde durulmamalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.4.3. için birey ses söylediğinde yazamaz ise söylenen sesin sembolü kısa bir süreliğine gösterilmeli sonra kapatılmalı ve tekrar ses söyleyerek yazması istenmelidir. Yazdıktan sonra, yazdığı harf ile gösterilen model açılarak karşılaştırılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.2.5. Tanıtılan sesi, hece ve sözcük içinde okur.	<p>5.2.5.1. Tanıtılan seslerden oluşturulan heceleri okur.</p> <p>5.2.5.2. Tanıtılan seslerin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri okur.</p> <p>5.2.5.3. Okuduğu sözcüklerin resimlerini gösterir.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.5.1. için heceler okunurken tanıtılan sesin uzatılarak okunması ve diğer sesle birleştirilmesi çözümlenmeyi kolaylaştıran bir stratejidir.</p> <p>Hedef davranış 5.2.5.1. için tanıtılan ses ile önceden verilen sesler birleştirilerek mümkün olduğunca anlamlı hece ve sözcükler oluşturulmalı, okutulmalı ve yazdırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.2.5.2. için sözcükler okunurken ise hecelere böl-oku-birleştir-oku aşamaları izlenmelidir. Örneğin bildiği hecelerden oluşturulan sözcüğü (la-le, e-la vb.) okuması istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.2.5.3. için okunan sözcükleri resimleri ile eşle-mek okuduğunu anlama becerisi için bir hazırlıktır.</p>
5.2.6. Tanıtılan sesi, hece ve sözcük içinde dik temel harflerle yazar.	<p>5.2.6.1. Tanıtılan seslerden oluşturulan heceleri bakarak yazar.</p> <p>5.2.6.2. Tanıtılan seslerden oluşturulan heceleri söylediğinde yazar.</p> <p>5.2.6.3. Tanıtılan seslerin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri bakarak yazar.</p> <p>5.2.6.4. Tanıtılan seslerin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri söylediğinde yazar.</p>	<p>Hedef davranış 5.2.6.2. ve 5.2.6.4. için söylendiğinde yazma bireyin sesleri çözümlemesinde önemli bir aşamadır.</p>
5.2.7. Sesi, cümle ve metin içinde okur.	<p>5.2.7.1. Tanıtılan seslerden oluşturulan cümleleri okur.</p> <p>5.2.7.2. Tanıtılan seslerden oluşturulan metinleri okur</p>	<p>Hedef 5.2.7. nin tüm hedef davranışları için tanıtılan ses ile önceden verilen seslerin bulunduğu sözcüklerden, cümleler ve metinler oluşturulmalıdır. Cümlelerin ve metinlerin anlamlı olması için bireyin henüz öğrenmediği seslerden oluşan sözcükler için resim kullanılabilir.</p> <p>Hedef davranış 5.2.7.2. için metinlerin tekrarlı olarak okutulması hem okuma hızının geliştirilmesine hem de okuduğunu anlamaya hizmet eder.</p>

Bölüm 5.2. İlk Okuma ve Yazma

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.2.8. Sesi, cümle içinde dik temel harflerle yazar.	5.2.8.1. Tanıtılan seslerin bulunduğu cümleleri bakarak yazar. 5.2.8.2. Tanıtılan seslerin bulunduğu cümleleri söylendiğinde yazar.	Hedef 5.2.8.in tüm hedef davranışları için öğretim sırasında bireyin yazım kurallarına yönelik hata yaptığı durumlarda, dikkati yazım kuralına çekilmeli, kural hatırlatılarak hatasını düzeltmesi istenmelidir. Örneğin birey cümleyle küçük harfle başladığında, cümleyle nasıl başlanacağı sorulur, büyük harfle başlaması gerektiği hatırlatılır ve bireyin hatasını düzeltmesi istenir.
5.2.9. Düzgün/okunaklı yazar.	5.2.9.1. Satır takibi yaparak yazar. 5.2.9.2. Harfler arasında uygun boşluk bırakarak sözcük yazar. 5.2.9.3. Sözcükler arasında uygun boşluk bırakarak cümle yazar. 5.2.9.4. Cümleler arasında uygun boşluk bırakarak metin yazar.	Hedef 5.2.9.un tüm hedef davranışları için güzel yazı defteri kullanılabilir veya defter düzenlemeleri (satırları kırmızı ile belirleme, bir satırı ikiye bölerek renklendirme vb.) yapılabilir. Bu hedef davranışları öğretirken önce güzel yazı örnekleri bireye gösterilmeli, birey güdülenmeli ve nasıl yazacağına model olunmalıdır.
5.2.10. Tanıtılan sesin bulunduğu cümle ve metin hakkında sorulan sorulara cevap verir.	5.2.10.1. Tanıtılan seslerin bulunduğu cümleleri okuduktan sonra cümle ile ilgili basit soruya cevap verir. 5.2.10.2. Tanıtılan seslerin bulunduğu metinleri okuduktan sonra metinle ilgili basit sorulara cevap verir.	Hedef davranış 5.2.10.2. için metni anlatan bir resim olması ve metni okumadan önce resim hakkında konuşulması anlamayı kolaylaştırır. Sorular metinde geçen eylemler, kişiler ve nesnelere hakkında oluşturulmalı, metinde geçen olay veya bilgilere yönelik olmalıdır. Cümlelerin ve metinlerin anlamlı olması için bireyin henüz öğrenmediği seslerden oluşan sözcükler için resim kullanılabilir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.3.1. Hece özelliklerini ayırt eder.	5.3.1.1. Verilen bir sözcüğü hecele-rine ayırarak yazar. 5.3.1.2. Verilen bir sözcükteki hece sayısını söyler. 5.3.1.3. Bir iki üç dört harfli hecele-re örnekler verir.	
5.3.2. Cümledeki sözcük türlerini ayırt eder.	5.3.2.1. İstenen sözcük türünü cüm-le içinde gösterir. 5.3.2.2. İstenen sözcük türünü cüm-le içinde kullanır. 5.3.2.3. Cümledeki boşlukları uy-gun sözcük türü ile doldurur. 5.3.2.4. İstenen sözcük türlerini tanımlar. 5.3.2.5. Sözcük türlerini sınıflar.	Hedef 5.3.2. için <i>Sözcük türleri:</i> İsimler, fiiller, sıfatlar, zamirler, bağlaçlar, zarflar, edatlar, ünlemlerdir. Hedef davranış 5.3.2.5. için en az iki sözcük türü öğretiltikten son-ra çalışılmalıdır. Tüm sözcük türlerinin öğretimi yapılırken sözcük türleri zorluk dü-zeyine göre sıralanmalı ve öğretiminde bu sıra gözetilmelidir.
5.3.3. Sözcüklerdeki ekleri ayırt eder.	5.3.3.1. Çekim eklerini sözcük içe-risinde gösterir. 5.3.3.2. Yapım eklerini sözcük içe-risinde gösterir.	Hedef 5.3.3. için <i>Çekim eki:</i> Hâl ekleri, zaman ekleri, kişi ekleri, çoğul eki, olumsuz-luk eki, soru eki, iyelik eki, dilek kipi ekleridir.

Bölüm 5.3. Dil Bilgisi

Bölüm 5.3. Dil Bilgisi

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>5.3.3.3. Cümledeki sözcükleri uygun çekim ekleriyle tamamlar.</p> <p>5.3.3.4. Cümledeki sözcükleri uygun yapım ekleriyle tamamlar.</p> <p>5.3.3.5. İstenen çekim eki ile cümle kurar.</p> <p>5.3.3.6. İstenen yapım eki ile cümle kurar.</p> <p>5.3.3.7. Çekim ve yapım eklerini sınıflandırır.</p>	<p><i>Yapım eki:</i> İsimden isim yapan ekler, isimden fiil yapan ekler, fiilden isim yapan ekler, fiilden fiil yapan eklerdir.</p> <p>Cümle kurma çalışmalarında bireyden sözlü ve/veya yazılı cümleler kurması istenebilir.</p>
5.3.4. Sözcükleri yapısına göre ayırt eder.	<p>5.3.4.1. İstenen yapıdaki sözcüğü cümle içinden gösterir.</p> <p>5.3.4.2. Verilen sözcüğün hangi yapıda olduğunu söyler.</p> <p>5.3.4.3. İstenen yapıya uygun sözcük örnekleri verir.</p> <p>5.3.4.4. Sözcük yapılarını tanımlar.</p> <p>5.3.4.5. Cümle/metindeki sözcükleri yapısına göre sınıflar.</p>	<p>Hedef 5.3.4.ün tüm hedef davranışları basit/türemiş/birleşik sözcükleri kapsamaktadır.</p>
5.3.5. Sözcükleri anlam bakımından ayırt eder.	<p>5.3.5.1. Anlam bakımından istenen sözcükleri gösterir.</p> <p>5.3.5.2. Sözcükler arası anlam ilişkileri bakımından istenen sözcükleri gösterir.</p> <p>5.3.5.3. İstenen söz öbeklerini gösterir.</p> <p>5.3.5.4. Cümledeki boşlukları anlam bakımından uygun sözcük ile tamamlar.</p>	<p>Hedef 5.3.5. için</p> <p><i>Anlam bakımından sözcükler:</i> Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam.</p> <p><i>Sözcükler arası anlam ilişkileri bakımından sözcükler:</i> Eş anlamlı sözcükler, zıt anlamlı sözcükler, eş sesli sözcükler, somut sözcükler, soyut sözcükler.</p> <p><i>Söz öbekleri:</i> İkillemeler, deyimler, atasözleri, özdeyişler.</p> <p>Cümle kurma çalışmalarında bireyden sözlü ve/veya yazılı cümleler kurması istenebilir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.3.6. Cümlelerin öğelerini ayırt eder.</p>	<p>5.3.5.5. Cümledeki boşlukları sözcükler arası anlam ilişkileri bakımından uygun sözcük ile tamamlar.</p> <p>5.3.5.6. Cümledeki boşlukları anlama uygun söz öbekleri ile tamamlar.</p> <p>5.3.5.7. Anlam bakımından istenen sözcük ile cümle kurar.</p> <p>5.3.5.8. Sözcükler arası anlam ilişkileri bakımından istenen sözcük ile cümle kurar.</p> <p>5.3.5.9. İstenen söz öbekleri ile cümle kurar.</p> <p>5.3.5.10. Sözcükleri anlam özellikleri bakımından sınıflar.</p>	
<p>5.3.6. Cümlelerin öğelerini ayırt eder.</p>	<p>5.3.6.1. Cümlede yüklemi gösterir.</p> <p>5.3.6.2. Cümlede özneyi gösterir.</p> <p>5.3.6.3. Cümlede nesneyi gösterir.</p> <p>5.3.6.4. Cümlede tümleci gösterir.</p> <p>5.3.6.5. Cümledeki boşlukları uygun yüklem ile tamamlar.</p> <p>5.3.6.6. Cümledeki boşlukları uygun özne ile tamamlar.</p> <p>5.3.6.7. Cümledeki boşlukları uygun nesne ile tamamlar.</p> <p>5.3.6.8. Cümledeki boşlukları uygun tümleş ile tamamlar.</p>	<p>Hedef 5.3.6. için</p> <p>Bireyin bireysel ihtiyaçlarından yola çıkılarak özne, nesne ve tümleş çeşitleri kullanılabilir.</p> <p>Cümle kurma çalışmalarında bireyden sözlü ve/veya yazılı cümleler kurması istenebilir.</p>

Bölüm 5.3. Dil Bilgisi

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.3.7. Cümle çeşitlerini ayırt eder.	<p>5.3.7.1. İstenen cümle çeşidini gösterir.</p> <p>5.3.7.2. İstenen cümle çeşidi ile cümleleri tamamlar.</p> <p>5.3.7.3. Cümle çeşitlerini sınıflandırır.</p> <p>5.3.7.4. İstenen cümle çeşidine uygun cümle kurar.</p>	<p>Hedef 5.3.7 için</p> <p><i>Yüklem türüne göre cümleler:</i> İsim cümleleri, fiil cümleleri.</p> <p><i>Yüklem yerine göre cümleler:</i> Kurallı cümleler, devrik cümleler.</p> <p><i>Anlamlarına göre cümleler:</i> Olumlu cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi, ünlem cümlesi.</p> <p><i>Yapılarına göre cümleler:</i> Basit cümle, birleşik cümle, sıralı cümle, bağlı cümle.</p> <p>Cümle kurma çalışmalarında bireyden sözlü ve/veya yazılı cümleler kurması istenebilir.</p>
5.3.8. Yazılarında yazım kurallarına uyar.	<p>5.3.8.1. Cümleye büyük harfle başlar.</p> <p>5.3.8.2. Özel isimlerin ilk harflerini büyük harfle yazar.</p> <p>5.3.8.3. Sayıları yazım kurallarına uygun yazar.</p> <p>5.3.8.4. “mi” soru ekini sözcükten ayrı yazar.</p> <p>5.3.8.5. Kısaltmaları yazım kurallarına uygun yazar.</p>	<p>Hedef 5.3.8. için</p> <p>Yazım kuralları; büyük harfleri kullandığı yerler, sayıların yazımı, birleşik kelimelerin yazımı, kısaltmaların yazımını içermektedir.</p>
5.3.9. Yazılarında uygun noktalama işaretlerini kullanır.	<p>5.3.9.1. Cümle sonuna anlamına uygun noktalama işaretlerini yerleştirir.</p> <p>5.3.9.2. Özel isme gelen ekleri kesme işareti ile ayırır.</p> <p>5.3.9.3. Cümle içine uygun noktalama işaretlerini yerleştirir.</p> <p>5.3.9.4. Konuşma bildiren ifadelere uygun noktalama işaretlerini yerleştirir.</p>	<p>Hedef 5.3.9. için</p> <p><i>Cümle sonunda kullanılan noktalama işaretleri:</i> Nokta, soru işareti, ünlem, iki nokta, üç nokta.</p> <p><i>Cümle içinde kullanılan noktalama işaretleri:</i> Virgöl, noktalı virgöl, parantez, kısa çizgi.</p> <p><i>Konuşma bildiren ifadelerde kullanılan noktalama işareti:</i> Uzun çizgi (konuşma çizgisi), tırnak işareti.</p>

Bölüm 5.4. Okudugunu Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.4.1. Metin yapılarındaki öğeleri belirler.	<p>5.4.1.1. Öykülerde ana karakteri/karakterleri belirler.</p> <p>5.4.1.2. Öykülerde yardımcı karakterleri belirler.</p> <p>5.4.1.3. Öykülerde olayın geçtiği yeri belirler.</p> <p>5.4.1.4. Öykülerde olayın geçtiği zamanı belirler.</p> <p>5.4.1.5. Öykülerin ana olaylarını belirler.</p> <p>5.4.1.6. Bilgi verici metinde tanımlama yapılan bölümleri belirler.</p> <p>5.4.1.7. Bilgi verici metinde neden-sonuç ilişkisi bulunan bölümleri belirler.</p> <p>5.4.1.8. Bilgi verici metinde karşılaştırma yapılan bölümleri belirler.</p> <p>5.4.1.9. Bilgi verici metinde sıralama yapılan bölümleri belirler.</p> <p>5.4.1.10. Bilgi verici metinde problem çözüm bölümlerini belirler.</p>	<p>Hedef 5.4.1. için</p> <p><i>Öykü</i>; Anı, masal, roman vb. türleri içermektedir.</p> <p><i>Bilgi verici metin</i>; ders kitaplarında yer alan metinler (tanımlama, neden sonuç, problem çözüm, karşılaştırma, sıralama), makaleler, köşe yazıları vb. türleri içermektedir.</p> <p>Bireyin metin yapısı öğelerini belirleyebilmesi için metin yapısı öğretimi yapılmalıdır. Öykü ve bilgi verici metin yapıları uygulamalarda dengeli bir şekilde ele alınmalıdır. Metin yapısı öğretiminde;</p> <p>a. Metnin bölümleri, metin türüne uygun bir tabloda/şekilde tanıtılmalı (Örneğin öykülerde “karakterler, yer, zaman, ana olaylar” şeklinde bir tablo veya şekil hazırlanabilir),</p> <p>b. İncelenen bir metnin öğeleri tabloya doldurulmalı,</p> <p>c. Bu işlem aynı türde birkaç metin üzerinde farklı oturumlarda tekrar edilmeli,</p> <p>d. Aynı türde bir metin incelendikten sonra bireyin tabloyu doldurması için rehber olunmalıdır.</p>
5.4.2. Okuma öncesi okudugunu anlama stratejilerini uygular.	<p>5.4.2.1. Metnin başlığından yola çıkarak metnin içeriği hakkında tahminlerde bulunur.</p> <p>5.4.2.2. Metindeki resimden yola çıkarak metnin içeriği hakkında tahminlerde bulunur.</p>	<p>Hedef 5.4.2. için</p> <p>Okudugunu anlama dinamik bir süreçtir. Okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası stratejileri bir arada kullanılmalıdır (bk. Hedef 4.2., Hedef 4.3. ve Hedef 4.4.). Bu hedefler için yazılan açıklamalar okunarak süreç uygulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.4.2.1. ve 5.4.2.2. için metnin başlığından ve resimden yola çıkılarak okunacak metin hakkında bireyin tahminleri alınmalıdır. Bu şekilde, hem bireyin başlıktan ve resimden aldığı ip uçlarını kullanması hem de okuyacağı metne hazır olması sağlanmış olur.</p>

Bölüm 5.4. Okuduğunu Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.4.3. Okuma sırasında okuduğunu anlama stratejilerini uygular.</p>	<p>5.4.3.1. Metni okurken sonraki olaylar hakkında tahminde bulunur. 5.4.3.2. Metni okurken olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurar. 5.4.3.3. Metni okurken anlama ulaşmak amacıyla kendine soru sorar. 5.4.3.4. Metni okurken bilmediği sözcüklerin anlamlarını tahmin eder.</p>	
<p>5.4.4. Okuma sonrası okuduğunu anlama stratejilerini uygular.</p>	<p>5.4.4.1. Metni sözlü olarak anlatır. 5.4.4.2. Metinle ilişkili sözlü sorulara cevap verir. 5.4.4.3. Metinle ilişkili yazılı sorulara cevap verir.</p>	<p>Hedef davranış 5.4.4.1. için okuduğunu anlatma, bireyin okuduğu metni ne kadar anladığının değerlendirilmesinde ve okuduğunu anlatma stratejilerinin öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Sesli veya sessiz okuma sonrasında mutlaka bireyden okuduğunu anlatması istenmeli, anlatırken takıldığı yerlerde “Sonra ne olmuş?” gibi metinle ilişkili ipucu içermeyen sorularla anlatımı cesaretlendirilmelidir. Bireyin metnin bazı bölümlerini atlaması ve anlatmaması durumunda anlatmadığı bölüm metinden gösterilerek hatırlanması ve anlatması sağlanmalıdır. Birey, metindeki olayları karışık bir sırada anlatığında metindeki olay sırası gösterilmeli ve olay sırasına dikkat etmesi istenmelidir. Okuduğunu anlatma sırasında birey anlamını bilmediği bir sözcüğe takıldığında sözcüğün altı çizilmeli, bir önceki cümle ve bir sonraki cümle gösterilerek sözcüğün anlamını tahmin etmesi istenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 5.4.4.2. için okuduğunu anlatma işleminden sonra bireyin anlatamadığı bölümlere ilişkin sorular sorulmalı ve cevapları paylaşılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 5.4.4.3. için okuduğunu anlatma ve sözlü sorulara cevap verme işlemlerinden sonra metinle ilişkili yazılı sorular okunmalı ve cevapları metin kullanılarak paylaşılmalıdır. Metinle ilişkili yazılı sorular, 3 soru türü dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Bunlar; metinsel açık sorular, çıkarım soruları, bilgi ve deneyime dayanan sorulardır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.4.5. Metnin konusunu ve ana fikrini söyler.	5.4.5.1. Metnin konusunu söyler. 5.4.5.2. Metnin ana fikrini söyler. 5.4.5.3. Ana fikri destekleyen yardımcı fikirleri söyler.	
5.4.6. Metimde yeni öğrendiği sözcük ve sözcük gruplarını anlamına uygun olarak kullanır.	5.4.6.1. Anlamını bilmediği sözcüklerin/sözcük gruplarının anlamlarını görselden hareketle tahmin eder. 5.4.6.2. Anlamını bilmediği sözcüklerin/sözcük gruplarının anlamlarını ilgili paragraftan yola çıkarak tahmin eder. 5.4.6.3. Yeni öğrendiği sözcükler/sözcük grupları ile anlamına uygun cümle kurar.	Hedef 5.4.6. için <i>Sözcük ve sözcük grupları</i> ; isimler, sıfatlar, zamirler, fiiller, mecazlar vb. sözcük türleri ile deyimler, benzetmeler, tamlamalar, atasözleri vb. sözcük gruplarını içermektedir. Hedef davranış 5.4.6.2. için bilinmeyen bir sözcüğün bulunduğu cümlelerin ve bu cümleden önce ve sonra gelen cümlelerin okunması sözcüğün anlamının çıkarılmasında önemli bir stratejidir. Bu stratejide amaç, cümlede sözcüğün anlamını oluşturan bir örnek, bir zıtlık, bir karşılaştırma ya da benzetme, bir tanımlama veya yeniden ifade etme gibi sözcüğün anlamı hakkında bazı bilgiler sağlayan bir ipucu bulmaktır. Metnin içinde yer alan bu ipuçlarının bulunmasına yönelik bireye model olunmalıdır. Hedef davranış 5.4.6.3. için yeni öğrenilen sözcükler/sözcük grupları ile cümle kurma çalışmalarında, bireyden sözlü ve/veya yazılı cümleler kurması istenir.
5.5.1. Resimleri paylaşılan olayları anlatır.	5.5.1.1. Resimleri paylaşılan hikâye-deki olayları anlatır. 5.5.1.2. Resimleri paylaşılan bilgi verici olayları anlatır.	Hedef 5.5.1. için resimli hikâye kitapları, sıralı kartlar, resimli bilgi verici kitaplar materyal olarak kullanılabilir. Sıralı kartlar; olayların sırasıyla birbiri ardına geldiği, neden sonuç ilişkisi içeren resimli kartlardır. Bir sıralı karttaki kart sayısı, konuya ve içeriğe bağlı olarak 2-6 karttan oluşabilir. Uygulamada, önce kitabın kapağı gösterilerek adı paylaşılır. Bireyden kitabın adından ve kapak resminden yola çıkarak kitaptaki olayları tahmin etmesi istenir. Sonrasında kitabın ilk sayfasındaki resim gösterilerek birey olayları anlatması için cesaretlendirilir. Bireyin anlatımından yola çıkarak öğretmene de olaylara ilişkin anlatım yapar. Bireyin bir sonraki sayfada yer alan olayları tahmin etmesine ve olaylar arasında ilişki kurmasına yönelik sorular sorulur. Her sayfadaki olay aynı şekildedir de sırasıyla paylaşılır. Olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkisini

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.5.2. Resimleri paylaşılacak olaylara ilişkin sorulara cevap verir. .	5.5.2.1. Cevaplı resimlerde doğru görünüş sorularına cevap verir. 5.5.2.2. Olayları tahmin etmeye yönelik sorulara cevap verir. 5.5.2.3. Olaylar arasında ilişki kurmaya yönelik sorulara cevap verir. 5.5.2.4. Olaylar ile ilgili yaşantısına yönelik sorulara cevap verir.	göstermek amacıyla ilişkinin geçtiği önceki sayfalara geçiş yapılır. Kitaptaki olayların paylaşımı akıcı bir şekilde sürdürülmeli, bireyin aktif katılımı sağlanmalıdır. Böylece bireyin dinleme becerileriyle birlikte sözlü dil becerilerinin gelişimi desteklenir. Hedef davranış 5.5.2.1. resimlerde görünen olaylara ilişkin sorularını içermektedir. Örneğin “Bahçede neler oluyor? Kapıyı kim çalıyor? Ayşe ne yapıyor?” vb. Hedef davranış 5.5.2.2. için tahmin soruları, bir sayfadan diğerine, bir sıralı karttan sonrakine geçerken sorulabileceği gibi genel olarak olaylara ilişkin de sorulabilir. Örneğin “Bundan sonra ne olacak? Ayşe okula nasıl gidebilir?” vb. Hedef davranış 5.5.2.3. olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmaya yönelik soruları içermektedir. Bakılan sayfadaki/karttaki olaya ilişkin neden-sonuç ilişkisine yönelik sorular sorulabileceği gibi kitaptaki/sıralı kartlardaki olayların bütününe yönelik sorular da sorulabilir. Örneğin “Ayşe neden ağlıyor? Ali neden bir daha arkadaşlarıyla kavga etmedi?” vb. Hedef davranış 5.5.2.4. için resimlerdeki olaylardan yola çıkarak bireyin kendi deneyimlerine yönelik sorular sorulur. Örneğin “Ayşe’nin yerinde sen olsaydın ne yapardın? Yavru kuşa nasıl yardım ederdin?” vb.
5.5.3. Dinleme öncesi dinlediğini anlama stratejilerini uygular.	5.5.3.1. Kitabın adından/başlıktan yola çıkarak dinleyeceği metin hakkında tahminde bulunur. 5.5.3.2. Kitabın kapak resminden/metnin resminden yola çıkarak dinleyeceği metin hakkında tahminde bulunur.	Hedef 5.5.3. için hikâye kitapları, hikâye metinleri, bilgi verici kitaplar materyal olarak kullanılabilir. Hikâye kitapları, bilgi verici kitapları/metinlere göre dinlediğini ve okuduğunu anlaması daha kolay materyallerdir. Bireyin dil ve bilgi düzeyinden hareketle hikâye kitaplarının dili üzerinde uyarlamalar yapılabilir. Dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası stratejileri bir arada kullanılmalıdır (bk. Hedef 5.5.3., 5.5.4. ve 5.5.5.). Bu hedefler için yazılan açıklamalar okunarak süreç uygulanmalıdır. Dinleme öncesinde, kitabın kapağı gösterilerek adı paylaşılır. Bireyden kitabın adından ve kapak resminden yola çıkarak kitaptaki olayları tahmin etmesi istenir.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>5.5.4. Dinleme sırasında dinlediğini anlama stratejilerini uygular.</p>	<p>5.5.4.1. Dinleme sırasında sonraki olaylar hakkında tahminde bulunur. 5.5.4.2. Dinleme sırasında olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurar. 5.5.4.3. Dinleme sırasında bilmediği sözcüklerin anlamlarını tahmin eder.</p>	<p>Hedef 5.5.4. için Kitabın kapağı hakkında konuşulduktan sonra ilk sayfa açılır. Erken okuryazarlıkta birey, dinleme davranışını kazanmamışsa ve görsel ipucu olmadan dinlediğini anlatamıyorsa sayfadaki resim ve yazı gösterilerek okunur. Yazıya dikkat çekilir, bireyin olayları anlatırken resimden ipucu alması sağlanır. Birey, basit cümlelerle de olsa dinlediğini anlatabiliyor ve sorulara cevap verebiliyorsa kapak konuşulduktan sonra sayfadaki resim gösterilmeden metin okunur.</p>
<p>5.5.5. Dinleme sonrası dinlediğini anlama stratejilerini uygular.</p>	<p>5.5.5.1. Dinlediği metni sözlü olarak anlatır. 5.5.5.2. Dinlediği metinle ilişkili sözlü sorulara cevap verir. 5.5.5.3. Dinlediği metinde ilk kez karşılaştığı sözcüklerin anlamlarını tahmin eder.</p>	<p>Hedef davranış 5.5.5.1. için dinlediğini anlatma, bireyin dinlediği metni ne kadar anladığının değerlendirilmesinde ve dinlediğini anlama stratejilerinin öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Kitap sayfa sayfa veya bir sayfa çok uzunsa paragraflara bölünerek okunmalı, her sayfadan sonra mutlaka bireyden dinlediğini anlatması istenmelidir. Bireyin anlatırken takıldığı yerlerde “Sonra ne olmuş?” gibi okunan metinle ilişkili ipucu içermeyen sorularla anlatımı cesaretlendirilmelidir. Bireyin metnin bazı bölümlerini atlaması ve anlatmaması durumunda anlatmadığı bölümü tekrar okunarak hatırlaması ve anlatması sağlanmalıdır. Birey, dinlediği olayları karışık bir sırada anlattığında, “Önce ne olmuştu? Sonra ne oldu?” gibi sorularla olay sırasına dikkat etmesi istenmelidir. Hedef davranış 5.5.5.2. için dinlediğini anlatma işleminden sonra bireyin anlatmadığı bölümlere ilişkin sözlü sorular sorulmalı ve cevapları paylaşılmalıdır. Hedef davranış 5.5.5.3. için dinlediğini anlatma sırasında birey anlamını bilmediği bir sözcüğe takıldığında dinlediği metinden yola çıkarak sözcüğün anlamını tahmin etmesi istenmelidir. Sonrasında sayfadaki resim gösterilerek bireyin anlatmadığı olaylar ve bilmediği sözcükler üzerinde durulur.</p>

5.5. Dinlediğini Anlama

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
5.5.6. Dinlediği kitabın konusunu ve ana fikrini söyler.	5.5.6.1. Dinlediği kitabın konusunu söyler. 5.5.6.2. Dinlediği kitabın ana fikrini söyler. 5.5.6.3. Ana fikri destekleyen yardımcı fikirleri söyler.	
5.6.1. Paylaşılan etkinlikten yola çıkarak olayları/duygu ve düşüncelerini yazar.	5.6.1.1. Resimleri paylaşılan olayları yazar. 5.6.1.2. Dinlediği olayları yazar.	Hedef 5.6.1. için birey ile paylaşılan bir etkinlikten sonra (ör. resimli hikâye kitapları, sıralı kartlar, resimli bilgi verici kitaplar vb.) bireyin olayları yazması istenir. İlk okuma sırasında başlangıçta birey düşüncelerini 1 veya 2 cümle ile yazabilir. Birey yazarken cesaretlendirilmeli, hatalar üzerinde durulmamalıdır. Bireyin yazdığı her yazı, daha sonra birlikte gözden geçirilmeli ve düzeltilmelidir (bk. Hedef davranış 5.6.2.4. açıklamalar).
5.6.2. Yazma sürecini uygular.	5.6.2.1. Yazma öncesi konu seçer. 5.6.2.2. Yazısına taslak çıkarır. 5.6.2.3. Metni yazar. 5.6.2.4. Yazdığı metni gözden geçirir ve düzeltir. 5.6.2.5. Yazısını paylaşır.	Yazma süreci, bireyin olayları, duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade edebilmesinde önemli bir yere sahiptir. Hedef davranış 5.6.2.1. için bireyin yazma öncesi bir konu seçmesi istenir. Birey konu seçmekte zorlanıyorsa öğretmen model olmalı, konuları daraltmalı veya genişletmelidir. Hedef davranış 5.6.2.2. için konu seçiminden sonra bireyden yazısında nelerden bahsedeceğinin taslağını çıkarması istenir. Bu aşamada birey, karakterleri belirleyebilir, ana/yardımcı olaylara karar verebilir. Hedef davranış 5.6.2.3. için birey yazısını yazar. Bu aşamada bireyin hataları üzerinde durulmamalı, yazması konusunda cesaretlendirilmelidir. Hedef davranış 5.6.2.4. için yazma sürecinin en önemli aşamalarından biri yazıların gözden geçirme ve düzeltme evresidir. Gözden geçirme ve düzeltme evresinde birey, yazısına düşünce eklemesi/çıkarması yapabileceği gibi cümle yapılarında ve sözcüklerde değişiklik de yapabilir. Gözden geçirme ve düzeltme evresi mutlaka öğretmen ve birey ile birlikte yürütülmeli, bireyin yazısı üzerinde öğretmen herhangi bir düzeltme yapmamalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
		<p>Eğer yazıda bireyin anlatmak istediği düşünceler anlaşılıyorsa, çok fazla sözdizimi ve sözcük yazımı hatası varsa, olaylar/düşünceler karışık sıralanmışsa düzeltme sırasında;</p> <ol style="list-style-type: none"> Yazısı bireye sesli olarak okutulur, Her cümlelerin sonunda ne yazmak istediği sorulur, Öğretmen elindeki kâğıda cümleyi düzelterek yazar, Düzeltilen cümle bireye okutulur, Birey cümleyi kendi yazısının altına yazar, Yazının tamamı veya bir kısmı düzeltildikten sonra düzeltilen bölüm bireye okutulur, Bireyin yanlış yazdığı sözcükler birlikte fihristine yazılır. <p>Eğer yazıda bireyin anlatmak istediği düşünceler açık bir şekilde anlaşılıyorsa, sözdizimi ve sözcük yazımı hatası az ise olaylar/düşünceler doğru şekilde sıralanmışsa düzeltme sırasında;</p> <ol style="list-style-type: none"> Yazısı bireye sesli olarak okutulur, Hatasını bulması ve yazısının üzerinde düzeltmesi istenir, Birey hatayı bulamıyorsa hata gösterilir ve düzeltilmesi istenir, Birey hatasını düzeltemiyorsa öğretmen doğru sözcüğü söyler ve bireyin dinleyerek düzeltmesini ister, Birey hatasını dinleyerek düzeltmezse öğretmen başka bir kâğıda sözcüğü yazar ve bireyin düzeltmesini ister, Yazının tamamı veya bir kısmı düzeltildikten sonra düzeltilen bölüm bireye okutulur, Bireyin yanlış yazdığı sözcükler fihristine yazılır. <p>Fihrist, her harf için ayrı sayfaları olan, sözcüklerin ilk harflerine göre yazılacağı defterdir. Bireyin hatalı yazdığı sözcükler kök ve ekleriyle birlikte fihriste işlenir. Birey daha sonraki yazılarında, yazmakta zorlandığı sözcükler için bu fihristi kullanabilir.</p> <p>Hedef davranış 5.6.2.5. için yazma sürecinin son aşaması olan yayımlama evresi, bireyin yazının iletişimsel bir araç olduğunu fark etmesinde önemli bir yere sahiptir. Gözden geçirilen ve düzeltilen yazı, birey tarafından ailesine, arkadaşlarına, diğer bireylere okunarak paylaşılabilir, sınıf ve okul panolarına asılarak yayımlanabilir.</p>

5.6. Yazılı Anlatım

ERKEN MATEMATİK**6. Modülün Adı**

Erken matematik modülü ile işitme yetersizliği olan bireylerin okul öncesi dönemde matematiğin en temel becerilerini öğrenmelerini sağlamak, ilköğretime hazırlanış düzeylerini arttırmak ve ileri matematik becerilerinde başarılı olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

6. Modülün Amacı

Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık, Uzamsal İlişkiler, Sayılar, Parça-Bütün İlişkisi, Erken Toplama ve Çıkarma, Geometri, Ölçme, Veri

6. Modüldeki Bölümler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.1.1. Nesneleri/nesne resimlerini ölçülebilir özelliklerine göre eşler.	6.1.1.1. Aynı miktarda olan çoklukları eşler. 6.1.1.2. Aynı büyüklükte olan nesneleri/nesne resimlerini eşler. 6.1.1.3. Aynı uzunlukta olan nesneleri/nesne resimlerini eşler. 6.1.1.4. Aynı kalınlıkta olan nesneleri/nesne resimlerini eşler. 6.1.1.5. Aynı genişlikte olan nesneleri/nesne resimlerini eşler. 6.1.1.6. Aynı ağırlıkta olan nesneleri eşler.	Hedef 6.1.1.in tüm hedef davranışlarının öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.
6.1.2. Nesneleri/nesne resimlerini ölçülebilir özelliklerine göre gruplandırır.	6.1.2.1. Çoklukları miktarına göre gruplandırır. 6.1.2.2. Nesne/nesne resimlerini büyüklüğüne göre gruplandırır. 6.1.2.3. Nesne/nesne resimlerini uzunluklarına göre gruplandırır.	Hedef 6.1.2.nin tüm hedef davranışlarının öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır. Sıralama çalışmalarında nitelikleri ifade eden sözcükler vurgulanmalıdır. Bireylerin uzun-kısa, dar-geniş, boş-dolu, hafif-ağır gibi hedef sözcüğe yönelik kelimeleri kullanarak gruplama eylemlerini gerçekleştirmelerine dikkat edilmelidir.

Bölüm 6.1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.1.3. Nesnelere/nesne resimlerini ölçülebilir özelliklerine göre karşılaştırır.	<p>6.1.2.4. Nesne/nesne resimlerini kalınlıklarına göre gruplandırır.</p> <p>6.1.2.5. Nesne/nesne resimlerini genişliklerine göre gruplandırır.</p> <p>6.1.2.6. Nesne/nesne resimlerini ağırlıklarına göre gruplandırır.</p> <p>6.1.3.1. İki çokluk arasından az olanı söyler.</p> <p>6.1.3.2. İki çokluk arasından çok olanı söyler.</p> <p>6.1.3.3. İki nesne/nesne resmi arasından büyük olanı söyler.</p> <p>6.1.3.4. İki nesne/nesne resmi arasından küçük olanı söyler.</p> <p>6.1.3.5. İki nesne/nesne resmi arasından uzun olanı söyler.</p> <p>6.1.3.6. İki nesne/nesne resmi arasından kısa olanı söyler.</p> <p>6.1.3.7. İki nesne/nesne resmi arasından kalın olanı söyler.</p> <p>6.1.3.8. İki nesne/nesne resmi arasından ince olanı söyler.</p> <p>6.1.3.9. İki nesne/nesne resmi arasından geniş olanı söyler.</p> <p>6.1.3.10. İki nesne/nesne resmi arasından dar olanı söyler.</p> <p>6.1.3.11. İki nesne/nesne resmi arasından ağır olanı söyler.</p>	<p>Hedef 6.1.3.ün tüm hedef davranışlarının öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p> <p>Sıralama çalışmalarında nitelikleri ifade eden kelimeler vurgulanmalıdır. Bireylerin uzun-kısa, dar-geniş, boş-dolu, hafif-ağır gibi kelimeleri kullanarak karşılaştırma eylemlerini gerçekleştirmelerine ne dikkat edilmelidir.</p>

Bölüm 6.1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>6.1.3.12. İki nesne/nesne resmi arasından hafif olanı söyler.</p> <p>6.1.3.13. İki nesne/nesne resmi arasından içi dolu olanı söyler.</p> <p>6.1.3.14. İki nesne/nesne resmi arasından içi boş olanı söyler.</p>	
6.1.4. Nesnelere/nesne resimlerini ölçülebilir özelliklerine göre sıralar.	<p>6.1.4.1. İki den fazla çokluğu miktarlarına göre sıralar.</p> <p>6.1.4.2. İki den fazla nesne/nesne resimlerini büyüklüklerine göre sıralar.</p> <p>6.1.4.3. İki den fazla nesne/nesne resimlerini uzunluklarına göre sıralar.</p> <p>6.1.4.4. İki den fazla nesne/nesne resimlerini kalınlıklarına göre sıralar.</p> <p>6.1.4.5. İki den fazla nesne/nesne resimlerini genişliklerine göre sıralar.</p> <p>6.1.4.6. İki den fazla nesne/nesne resimlerini ağırlıklarına göre sıralar.</p>	<p>Hedef 6.1.4.ün tüm hedef davranışlarının öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p> <p>Tüm hedef davranışlarının öğretiminde “daha, en, -e göre” ifadeleri kullanılmalıdır. Bireyden de bu kelimeleri kullanarak sıralama yapması istenmelidir.</p> <p>Sıralama çalışmalarında nitelikleri ifade eden kelimeler vurgulanmalıdır. Bireylerin uzun-kısa, dar-geniş, boş-dolu gibi hedefe sözcüğe yönelik kelimeleri kullanarak sıralama eylemlerini gerçekleştirmelerine dikkat edilmelidir.</p>
6.2.1. Nesnenin mekân-daki konumunu söyler.	<p>6.2.1.1. Bir nesnenin bir başka nesnenin içinde olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.2. Bir nesnenin bir başka nesnenin dışında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.3. Bir nesnenin bir başka nesnenin üstünde olduğunu söyler.</p>	<p>Hedef 6.2.1.in tüm hedef davranışlarının öğretiminde önce nesnelere daha sonra nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p>

Bölüm 6.1. Nesne Nitelikleri ve Ölçmeye Hazırlık

Bölüm 6.2. Uzamsal İlişkiler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>6.2.1.4. Bir nesnenin bir başka nesnenin altında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.5. Bir nesnenin bir başka nesnenin uzağında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.6. Bir nesnenin bir başka nesnenin yakınında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.7. Bir nesnenin bir başka nesnenin önünde olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.8. Bir nesnenin bir başka nesnenin arkasında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.9. Bir nesnenin bir başka nesnenin sağında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.10. Bir nesnenin bir başka nesnenin solunda olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.11. Bir nesnenin bir başka nesnenin yanında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.12. Bir nesnenin diğer iki nesnenin arasında olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.13. Bir nesnenin bir başka nesneden yüksekte olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.14. Bir nesnenin bir başka nesneden alçakta olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.15. Bir nesne dizisinde gösterilen/söylenen nesnenin başta olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.16. Bir nesne dizisinde gösterilen/söylenen nesnenin ortada olduğunu söyler.</p> <p>6.2.1.17. Bir nesne dizisinde gösterilen/söylenen nesnenin sonda olduğunu söyler.</p>	

Bölüm 6.2. Uzamsal İlişkiler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>6.2.2. Nesneleri/nesne resimlerini konumlarına göre sıralar.</p>	<p>6.2.2.1. Nesneleri/nesne resimlerini uzaklıklarına göre sıralar. 6.2.2.2. Nesneleri/nesne resimlerini yakınlıklarına göre sıralar. 6.2.2.3. Nesneleri/nesne resimlerini yüksekliklerine göre sıralar. 6.2.2.4. Nesneleri/nesne resimlerini alçaklıklarına göre sıralar.</p>	<p>Hedef 6.2.2.nin tüm hedef davranışlarının öğretiminde “daha” ve “en” ifadeleri kullanılmalıdır. Bireyden de bu kelimeleri kullanarak sıralama yapması istenmelidir.</p>
<p>6.3.1. Ritmik sayar.</p>	<p>6.3.1.1. 0’ dan 10’ a kadar ileri doğru birer ritmik sayar. 6.3.1.2. 10’ dan başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar. 6.3.1.3. 0-10 arası verilen bir sayıdan başlayarak 10’ a kadar ileri doğru birer ritmik sayar. 6.3.1.4. 0-10 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar.</p>	<p>Hedef 6.3.1. için ritmik sayma çalışmalarında el çırpma, parmak şıklatma, marakas sallama vb. ritim içeren öğretim uygulamalarına yer verilmelidir.</p>
<p>6.3.2. Nesneleri/nesne resimlerini, sesleri ve hareketleri sayar.</p>	<p>6.3.2.1. Yan yana sıralı olan 1-10 arası nesneleri/nesne resimlerini birer birer sayar. 6.3.2.2. Karışık olarak bulunan 1-10 arası nesneleri/nesne resimlerini birer birer sayar. 6.3.2.3. 1-10 arası tekrar eden belirli bir sesin (davul sesi, zil vuruşu, alkış gibi) sayısını söyler. 6.3.2.4. 1-10 arası tekrar eden belirli bir hareketin (ziplama, adım gibi) sayısını söyler.</p>	<p>Hedef 6.3.2. için nesne/nesne resimlerini saymada nesne ya da resimlere tek tek dokunma, nesnelere bir yerden bir yere taşıma, -saydıkça nesne resimlerinin üzerini çizme, dikey ya da yatay sıra izleme vb. sayma stratejileri bireylere öğretilmelidir.</p>

Bölüm 6.2. Uzamsal İlişkiler

Bölüm 6.3. Sayılar

Bölüm 6.3. Sayılar

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.3.3. 10'a kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade eder.	6.3.3.1. 1-4 tane nesne/nesne resmini saymadan *kaç tane nesne olduğunu söyler. 6.3.3.2. Bir grup nesneyi sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler. 6.3.3.3. Resimdeki nesnelere sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler. 6.3.3.4. Bir grup nesne içinden istenilen sayıda nesneyi sayarak ayırır. 6.3.3.5. 1-5 tane nesne/nesne resmi farklı konumlandırıldığında nesne/nesne resmi sayısının değişmediğini söyler. 6.3.3.6. Hiç nesne olmadığında nesne sayısının sıfır olduğunu söyler.	Hedef 6.3.3. için “Saymadan” ifadesi, bireyin sayma becerisine başvurmadan nesne sayısının kaç tane olduğunu anlamlık söylemesi anlamına gelmektedir. Bu beceri kazandıktan sonra 5-10 tane nesne/nesne resmini saymadan*kaç tane nesne olduğunu söyleme çalışılmalıdır. Noktaların belli bir düzende olduğu domino taşları, zarlar ve zar benzeri sayı küpleri bireylerin nesnelere sayılarını bir bakışta saymadan anlamayı (sanbil yetisini) geliştirmek için kullanılacak uygun görsel materyallerdir. Hedef davranış 6.3.3.5. sayının korunumu ilkesine yöneliktir. Nesne ve nesne resimlerini sayarken son söylenen sayının nesne miktarını ifade ettiği vurgulanır.
6.3.4. Rakamları okur ve yazar.	6.3.4.1. Rakamları okur. 6.3.4.2. İstenilen rakamı diğer rakamlar arasından gösterir. 6.3.4.3. Rakamları modele bakarak yazar. 6.3.4.4. 0-9 arasında söylenen bir rakamı yazar.	Hedef 6.3.4. için rakamların öğretiminde 1'den başlanmalı, en son sıfır rakamı öğretilmelidir. Rakamların yazılış yönüne dikkat edilmelidir.
6.3.5. Sayıları sembollerle ifade eder.	6.3.5.1. 10'a kadar olan bir grup nesnenin sayısını rakamla yazar. 6.3.5.2. 1-10 arası bir sayıyı ifade etmek için o sayı kadar şekil/resim çizer.	

Bölüm 6.3. Sayılar

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>6.3.6. 1'den 10'a kadar sayıları sıralar.</p>	<p>6.3.6.1. 1'den 10'a kadar sayıları sıralı bir şekilde yazar.</p> <p>6.3.6.2. 1-10 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar.</p> <p>6.3.6.3. 1-10 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar.</p> <p>6.3.6.4. 1'den 10'a kadar verilen sıralı sayılardan eksik olan sayıyı yazar.</p> <p>6.3.6.5. Karışık sırada verilen 1'den 10'a kadar olan sayıları sıralar.</p> <p>6.3.6.6. 1'den 10'a kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayı/sayıları verilen sayılarla tamamlar.</p> <p>6.3.6.7. 1'den 10'a kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayıyı/sayıları yazar.</p>	
<p>6.3.7. İki nesne grubunu bire bir eşleyerek, grupların nesne sayıları arasında karşılaştırma yapar.</p>	<p>6.3.7.1. 1-10 arasında aynı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek eşit olduğunu söyler.</p> <p>6.3.7.2. 1-10 arasında farklı sayıda ki iki nesne grubunu bire bir eşleme yardımıyla bir nesne grubunun diğerinden daha az olduğunu söyler.</p> <p>6.3.7.3. 1-10 arasında farklı sayıda ki iki nesne grubunu bire bir eşleme yardımıyla bir nesne grubunun diğerinden daha fazla olduğunu söyler.</p>	<p>Hedef 6.3.7.nin tüm hedef davranışlarında iki grup nesne (ör. gazoz kapakları ve fasulyeler) bire bir eşleştirilir.</p> <p>İki nesne grubu ile eşleme çalışmaları yapılarak “daha fazla, daha az ve eşitlik” kavramları çalışılmalıdır.</p> <p>Eşleme çalışmaları sırasında bireylerin iki grup nesne ve nesne resmini karşılaştırma sonucunu “4 kalem, 2 kaleminden fazladır ya da 1 çiçek 3 çiçekten azdır” gibi ifade etmeleri sağlanmalıdır.</p> <p>Eşleme çalışmalarında iki nesne grubu arasındaki farklar bir ya da iki olacak şekilde bir fazla/iki fazla, bir eksik/iki eksik ifadeleri üzerinde çalışılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.3.8. 0-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırır.	6.3.8.1. 0-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak iki sayının eşit olduğunu söyler. 6.3.8.2. 0-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük olduğunu söyler. 6.3.8.3. 0-10 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük olduğunu söyler.	
6.4.1. Parça-bütün ilişkisini kurar.	6.4.1.1. Bütün olan nesneyi/resmi gösterir. 6.4.1.2. Yarım olan nesneyi/resmi gösterir. 6.4.1.3. Çeyrek olan nesneyi/resmi gösterir. 6.4.1.4. Bir bütünü iki eş parçaya ayırır. 6.4.1.5. İki yarımı birleştirerek bir bütün oluşturur. 6.4.1.6. Bir bütünün iki eş parçasından birinin yarım olduğunu söyler. 6.4.1.7. İki yarımın bir bütünü oluşturduğunu söyler. 6.4.1.8. Bir bütünün iki yarımından oluşturduğunu söyler. 6.4.1.9. Bir bütünü dört eş parçaya ayırır. 6.4.1.10. 4. çeyreği birleştirerek bütünü oluşturur. 6.4.1.11. Bir bütünün 4 eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler. 6.4.1.12. Bir bütünün 4 çeyrektek oluşturduğunu söyler. 6.4.1.13. İki çeyrektek bir yarımı oluşturur. 6.4.1.14. İki çeyreğin bir yarımı oluşturduğunu söyler.	Hedef 6.4.1.in tüm hedef davranışları öğrenmeye destek modülünde bulunan parça bütün ilişkisi ile ilgili hedef ve hedef davranışlarla ilişkilendirilerek çalışılmalıdır.

Bölüm 6.3. Sayılar

Bölüm 6.4. Parça-Bütün İlişkisi

Bölüm 6.5. Erken Toplama ve Çıkarma

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.5.1. Toplamı 10'u geçmeyen sayılarla toplama işlemi yapar.	<p>6.5.1.1. Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekler.</p> <p>6.5.1.2. Nesne eklediği grubun sayısının arttığını/çoğaldığını söyler.</p> <p>6.5.1.3. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemlerini gerçek nesnelere modelleyerek yapar.</p> <p>6.5.1.4. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemlerini zihinden yapar.</p> <p>6.5.1.5. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemi gerektiren sözel problemleri nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek çözer.</p> <p>6.5.1.6. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemi gerektiren sözel problemleri zihinden toplama yaparak çözer.</p>	<p>Hedef 6.5.1. için toplama işlemini aynı türden nesnelerin bir araya getirme, ekleme, çoğaltma, arttırma anlamları modelleme çalışmalarıyla yapılarak fark ettirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 6.5.1.4. için bireye işlemin okunuşu verilmelidir. Örneğin "2, 3 daha kaç eder, 2 ile 3'ü toplarsak kaç eder, Örneğin "2, 3 daha kaç eder?, 2 ile 3'ü toplarsak kaç eder?, 2'ye 3 eklersek kaç eder?" şeklinde ifadeler kullanılmalıdır.</p> <p>Bu hedef davranışların kazandırılmasında toplama yaparken ve problem çözerken günlük hayattan örnekler verilmelidir. Problem çözüme sırasında arttı, çoğaldı, ekleme, toplam vb. toplama işlemine ilişkin anahtar kelimeler kullanılmalıdır. 3'e tamamlama, 5'e tamamlama, 10'a tamamlama vb. toplama stratejileri öğretilmelidir.</p>
6.5.2. Çıkarma işlemi yapar.	<p>6.5.2.1. En az üç farklı nesneden oluşan nesne grubundan çıkarılan bir nesnenin adını söyler.</p> <p>6.5.2.2. Aynı nesnelerin bulunduğu bir gruptan belirtilen sayı kadar nesne ayırır.</p> <p>6.5.2.3. Nesne çıkardığı grubun sayısının azaldığını/eksildiğini söyler.</p> <p>6.5.2.4. 0-10 arasındaki sayılara karşılık gelen gerçek nesnelere modelleyerek çıkarma işlemi yapar.</p> <p>6.5.2.5. 0-10 arasındaki sayılarla zihinden çıkarma işlemi yapar.</p> <p>6.5.2.6. 0-10 arasındaki sayılarla çıkarma işlemi gerektiren sözel problemleri nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek çözer.</p> <p>6.5.2.7. 0-10 arasındaki sayılarla çıkarma gerektiren sözel problemleri zihinden çıkarma yaparak çözer.</p>	<p>Hedef 6.5.2. için</p> <p>Problem çözüme sırasında azaldı, çıktı, geriye kalan, kalan, kaldı vb. çıkarma işlemine ilişkin anahtar kelimeler kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 6.5.2.3. için aynı nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesne ekleme ve çıkarma ile nesne sayısının değişmediği durumlar da çalışılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.6.1. Geometrik şekilleri tanırlar.	<p>6.6.1.1. Geometrik şekilleri eşler.</p> <p>6.6.1.2. Geometrik şekiller arasında istenilen geometrik şekli gösterir.</p> <p>6.6.1.3. Gösterilen geometrik şeklin adını söyler.</p> <p>6.6.1.4. İki veya daha fazla geometrik şekli birleştirerek bir geometrik şekil oluşturur.</p> <p>6.6.1.5. İki veya daha fazla geometrik şekli birleştirerek oluşturulan geometrik şeklin adını söyler.</p>	<p>Hedef 6.6.1. için kare, daire, üçgen, dikdörtgen geometrik şekilleri önceliklidir.</p> <p>Gerçek nesnelere/nesnelere resimleri ve geometrik şekiller arasında ilişki kurmasına yönelik etkinlikler yapılmalıdır.</p>
6.7.1. Standart olmayan ölçme araçlarıyla ölçüm yapar.	<p>6.7.1.1. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracını seçer.</p> <p>6.7.1.2. Bir ağırlığı ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracını seçer.</p> <p>6.7.1.3. Bir sınıfın miktarını ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracını seçer.</p> <p>6.7.1.4. Standart olmayan ölçme araçlarıyla belirtilen uzunluğu ölçer.</p> <p>6.7.1.5. Standart olmayan ölçme araçlarıyla belirtilen ağırlığı ölçer.</p> <p>6.7.1.6. Standart olmayan ölçme araçlarıyla belirtilen sıvı miktarını ölçer.</p> <p>6.7.1.7. Bir uzunluğu standart olmayan birimlerden tahmin eder.</p> <p>6.7.1.8. Bir ağırlığı standart olmayan birimlerden tahmin eder.</p> <p>6.7.1.9. Bir sınıfın miktarını standart olmayan birimlerden tahmin eder.</p> <p>6.7.1.10. Ölçüm sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır.</p>	<p>Hedef 6.7.1. için ölçme yapılırken bir başlangıç noktası alınmasına, birimlerin aynı doğrultuda, aralarında boşluk kalmayacak ve üst üste binmeyecek şekilde yerleştirilmesine dikkat edilmelidir.</p> <p>Standart olmayan ölçme araçları olarak ip, kalem, lego, kitap, taş, bardak, kaşık gibi malzemeler ve adım, ayak, kulaç, karış, parmak, avuç gibi doğal ölçme araçları kullanılmalıdır. Öğretim sırasında bu araçların uzunluğunun, ağırlığının ve hacminin esas alındığı vurgulanmalıdır.</p>

Bölüm 6.6. Geometri

Bölüm 6.7. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
6.7.2. Zamanın ölçülebilir bir nitelik olduğunu ayırt eder.	6.7.2.1. Gün içerisinde kısa ve uzun süreli olayları söyler. 6.7.2.2. Farklı sürelerle sahip olayları/olay resimlerini gruplandırır. 6.7.2.3. Farklı iki olayı/olay resmini kısa ya da uzun süreli olmasına göre karşılaştırır. 6.7.2.4. Farklı sürelerle sahip olayları/olay resimlerini sıralar.	Hedef 6.7.2. için bireyin olaylarda geçen süreyi nitelerken kısa ve uzun kavramlarını kullanması sağlanmalıdır. Farklı sürelerle sahip olaylar/olay resimleri için okula bisikletle gitmek, akşam yemeğini yemek, diş fırçalamak gibi örnekler verilmelidir. “Akşam yemeğini yemek, diş fırçalamaktan uzun sürer” şeklinde karşılaştırma yapılmalıdır.
6.7.3. Zaman bildiren kavramları konuşma içinde bağlama uygun kullanır.	6.7.3.1. Bir günün bölümlerini ifade eden kavramları (sabah, öğle, akşam, gece, gündüz vb.) konuşma içinde bağlama uygun* kullanır. 6.7.3.2. Dün, bugün ve yarın kavramlarını konuşma içinde bağlama uygun kullanır. 6.7.3.3. Zaman bildiren ifadeleri (önce, şimdi, sonra, birazdan, vb.) konuşma içinde bağlama uygun kullanır.	Hedef 6.7.3. için “Bağlama uygun” ifadesi ile zaman bildiren sözcüklerin gerçek hayattaki karşılığı ile kullanması gerektiği anlatılmaktadır. Örneğin “Gece okula giderim veya dün okula gideceğim” kullanımını bağlama uygun değildir.
6.8.1. En çok iki veri grubuna sahip basit tabloları okur.	6.8.1.1. Sembol kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur. 6.8.1.2. Rakam kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur. 6.8.1.3. En çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulara cevap verir.	Hedef 6.8.1. için tablo okuma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmalıdır. Sembol (yıldız, gülen yüz vb.) kullanılmalıdır. Veriler 1-10 sayıları ile sınırlandırılmalıdır.

Bölüm 6.7. Ölçme

Bölüm 6.8. Veri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>6.8.2. En çok iki veri grubuna sahip basit tablolar oluşturur.</p>	<p>6.8.2.1. Resimli davranış/etkinlik tablolarını sembol kullanarak doldurur.</p> <p>6.8.2.2. Resimli davranış/etkinlik tablolarını rakam kullanarak doldurur.</p> <p>6.8.2.3. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p>	<p>Hedef 6.8.2. için tablo oluşturma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmalıdır.</p> <p>Sembol olarak yıldız, gülen yüz vb. resimleri kullanılmalıdır.</p> <p>Veriler 1-10 sayıları ile sınırlandırılmalıdır.</p>

Bölüm 6.8. Veri

7. Modülün Adı	MATEMATİK
7. Modülün Amacı	Matematik modülü ile işitme yetersizliği olan bireylerin okul döneminde matematiğin en temel becerilerini öğrenmelerini sağlamak ve ileri matematik becerilerinde başarılı olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.
7. Modüldeki Bölümler	Sayılar ve İşlemler, Geometri, Ölçme, Veri İşleme

Modüle İlişkin Genel Açıklamalar

- Bu modül MEB Matematik Dersi Öğretim Programı temel alınarak oluşturulmuştur. Modülde “Sayılar ve İşlemler, Geometri, Ölçme ve Veri İşleme” olmak üzere dört bölüm ve bu bölümlere ait hedefler bulunmaktadır. Hedef davranışlar ise Düzey 1, Düzey 2, Düzey 3, Düzey 4 olmak üzere dört ayrı düzeyde oluşturulmuştur. Düzeylerin kendi içindeki dikey sıralaması ve düzeyler arası yatay sıralama tablosu modülün sonunda yer almaktadır. Bireylerin matematik becerileri ile ilgili performansları ve modüldeki düzeyler dikkate alınarak bireyler için öğretimsel hedefler belirlenmelidir. Bireylerin bir düzeydeki hedef ve hedef davranışları gerçekleştirildikten sonra bir sonraki düzeye geçmeleri sağlanmalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.1. Ritmik sayar.	<p>Düzey 1</p> <p>7.1.1.1. 1’den 100’e kadar ileri doğru birer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru birer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.3. 1’den 100’e kadar ileri doğru onar ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.4. 1’den 100’e kadar ileri doğru beşer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.5. 20’ye kadar ileri doğru ikişer ritmik sayar.</p>	<p>Hedef 7.1.1.1.in hedef davranışları için tüm ritmik sayma çalışmalarında el çırpma, parmak şıklatma, marakas sallama vb. ritim ve fiziksel hareket içeren öğretim uygulamalarına yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.1.5. için ileri doğru ikişer ritmik sayma 100’e kadar genişletilmelidir.</p> <p>Sayma çalışmalarında sayı doğrusu, sayı şeritleri, yüzük tabloları kullanılmalıdır.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.1.1.6. 20'den başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.7. 20'den başlayarak geriye doğru ikişer ritmik sayar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.1.8. 100'e kadar geriye doğru ikişer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.9. 1'den 30'a kadar ileri doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.10. 1'den 30'a kadar geriye doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.11. 1'den 40'a kadar ileri doğru dörder ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.12. 1'den 40'a kadar geriye doğru dörder ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.13. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.14. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru üçer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.15. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru dörder ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.16. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru dörder ritmik sayar.</p>	

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzyey 3</p> <p>7.1.1.17. 1'den 60'a kadar ileri doğru altışar ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.18. 1'den 70'e kadar ileri doğru yedişer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.19. 1'den 80'e kadar ileri doğru sekizer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.20. 1'den 90'a kadar ileri doğru dokuzar ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.21. 100'den 1000'e kadar ileri doğru yüzer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.22. 1000'den geriye doğru yüzer ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.23. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru onar ritmik sayar.</p> <p>7.1.1.24. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru yüzer ritmik sayar.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.1.1.25. 10.000'e kadar biner ritmik sayar.</p>	
7.1.2. Nesneleri/nesne resimlerini sayar.	<p>Düzyey 1</p> <p>7.1.2.1. Yan yana sıralı olan 1-20 arası nesne/nesne resimlerini birer birer sayar.</p> <p>7.1.2.2. Karışık olarak sıralanmış 1-20 arası nesne/nesne resimlerini birer birer sayar.</p>	<p>Hedef 7.1.2. için nesneleri/nesne resimlerini sayma ve 1.3. 100'e kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade etme hedeflerinin öğretimi birlikte yapılmalıdır. Özellikle düzyey 1'de bireylerin belli sayıdaki nesne gruplarındaki nesneleri sayarken son söyledikleri sayının nesne grubundaki nesne sayısını olduğunu kavramaları sağlanmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>Hedefler</p>	<p>Düzey 2</p> <p>7.1.2.3. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesne/nesne resimlerini birer birer sayar.</p> <p>7.1.2.4. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesne/nesne resimlerini onar onar sayar.</p> <p>7.1.2.5. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesne/nesne resimlerini beşer beşer sayar.</p> <p>7.1.2.6. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesne/nesne resimlerini ikişer ikişer sayar.</p> <p>7.1.2.7. Nesne sayısı 30'a kadar olan bir gruptaki nesne/nesne resimlerini üçer üçer sayar.</p> <p>7.1.2.8. Nesne sayısı 40'a kadar olan bir gruptaki nesne/nesne resimlerini dörder dörder sayar.</p>	<p>Hedef davranış 7.1.2.1. ve 7.1.2.2. için bireylere nesne/nesne resimlerini saymada nesne ya da resimlere tek tek dokunma, nesnelere bir yerden bir yere taşıma, saydıkça nesne resimlerinin üzerini çizme, sayarken dikey ya da yatay sıra izleme gibi sayma stratejileri öğretilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.2.4, 7.1.2.5, 7.1.2.6, 7.1.2.7 ve 7.1.2.8 için öncelikle nesne/nesne resimlerini bireyin kendisi gruplandırmalıdır, daha sonra gruplandırılmış olarak verilen nesne/nesne resimleri ile çalışılmalıdır.</p>
<p>7.1.3. 100'e kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade eder.</p>	<p>Düzey 1</p> <p>7.1.3.1. 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler.</p> <p>7.1.3.2. Resimdeki 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler.</p> <p>7.1.3.3. 1-20 arası bir grup nesne içinden istenilen sayıda nesneyi sayarak ayırır.</p>	<p>Hedef 7.1.3. için</p> <p>a. Rakam ile sayı arasındaki fark vurgulanmalıdır.</p> <p>b. Nesne ve nesne resimlerini saymada son söylenen sayının nesne miktarını ifade ettiği vurgulanmalıdır.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.4. Doğal sayıları okur ve yazar.	<p>Düzey 2</p> <p>7.1.3.4. Resimdeki 20-100 arası bir grup nesneyi sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler.</p> <p>Düzey 1</p> <p>7.1.4.1. Aynı cins 10 varlıktan oluşan çokluğun bir deste olduğunu söyler.</p> <p>7.1.4.2. Aynı cins 12 varlıktan oluşan çokluğun bir düzine olduğunu söyler.</p> <p>7.1.4.3. 10-20 arasında olan bir grup nesneyi/nesne resmini (10 ve 20 dâhil) onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>7.1.4.4. 10-20 arasında olan bir grup nesnenin/nesne resminin kaç onluk ve kaç birlikten oluştuğunu söyler.</p> <p>7.1.4.5. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.4.6. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>7.1.4.7. 1-20 arası sayıları okur.</p> <p>7.1.4.8. Söylenen 1-20 arası bir sayıyı rakamla yazar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.4.9. Nesne sayısı 100'den az olan bir çokluğu model kullanarak onluk ve birliklerine ayırır.</p>	<p>Hedef 7.1.4. için rakamlar erken matematik modülünde hedef olarak yer almaktadır. Bu nedenle bu modülde doğal sayılar 10 ve üzeri olarak hedeflenmiştir. Bireyin rakamlarla ilgili gereksinimi olması durumunda öncelikle rakam okuma yazma çalışmaları yapılmalıdır. Rakam öğretiminde rakamlar sayı ile ilişkilendirilerek çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef 7.1.4. için model olarak onluk taban blokları ve onluk taban blok görselleri kullanılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.1.4.10. Onluk ve birlik gruplarına ayırdığı çokluğun kaç onluk ve kaç birlikten oluştuğunu söyler.</p> <p>7.1.4.11. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.4.12. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>7.1.4.13. İki basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>7.1.4.14. Söylenen iki basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.1.4.15. Nesne sayısı 100-1000 olan bir çokluğu model kullanarak yüzlük, onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>7.1.4.16. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı çokluğun kaç yüzlük, kaç onluk ve kaç birlikten oluştuğunu söyler.</p> <p>7.1.4.17. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.4.18. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p>	

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.5. Doğal sayıların basamak ve basamak değerlerini söyler ve yazar.	<p>7.1.4.19. Üç basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>7.1.4.20. Söylenen üç basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.1.4.21. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>7.1.4.22. Söylenen 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.5.1. 100'den küçük doğal sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar.</p> <p>7.1.5.2. 100'den küçük doğal sayıların basamak değerlerini yazar.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.1.5.3. Üç basamaklı sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar.</p> <p>7.1.5.4. Üç basamaklı sayıların basamak değerlerini modeller üzerinde yazar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.1.5.5. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak adlarını yazar.</p>	<p>Hedef 7.1.5. için model olarak onluk taban blokları ve onluk taban blok görselleri kullanılmalıdır.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.6. Doğal sayıları sıralar.	<p>7.1.5.6. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak değerlerini yazar.</p> <p>7.1.5.7. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıları bölgüklerine ayırır.</p> <p>7.1.5.8. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıları çözümler.</p> <p>Düzey 1</p> <p>7.1.6.1. 1'den 20'ye kadar sayıları sıralı bir şekilde yazar.</p> <p>7.1.6.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.6.3. 1-20 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.6.4. Karışık sırada verilen 1'den 20'ye kadar olan sayıları sayma sırasına göre sıralar.</p> <p>7.1.6.5. 1'den 20'ye kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayı/sayıları yazar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.6.6. 1-100 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.6.7. 1-100 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.6.8. 1-100 arasında karışık sırada verilen en çok 4 doğal sayıyı sayma sırasına göre sıralar.</p>	<p>Hedef 7.1.6. için "önce", "sonra" ve "arasında" ifadeleri kullanılarak sayılar arasındaki ilişkiyi kavranması sağlanmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>7.1.7. İki nesne grubunu bire bir eşleyerek, grupların nesne sayıları arasında karşılaştırma yapar.</p>	<p>7.1.6.9. 100'den küçük doğal sayılarla oluşturulmuş bir sayı dizisinde eksik bırakılan sayıları yazar.</p> <p>Düzey 1</p> <p>7.1.7.1. 1-20 arasında aynı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek eşit olduğunu söyler.</p> <p>7.1.7.2. 1-20 arasında farklı sayıda ki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha az olduğunu söyler.</p> <p>7.1.7.3. 1-20 arasında farklı sayıda ki iki nesne grubunu eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha fazla olduğunu söyler.</p>	<p>Hedef 7.1.7.nin tüm hedef davranışlarının öğretiminde iki grup nesne (örneğin: gazoz kapakları ve fasyueller) bire bir eşleştirilmelidir. İki nesne grubu ile eşleme çalışmaları yapılarak ‘daha fazla, daha az ‘ve eşitlik kavramları çalışılmalıdır. Eşleme çalışmaları sırasında bireylerin iki grup nesne ve nesne resmini karşılaştırma sonucunu “12 kalem, 5 kalemden fazladır ya da 8 çiçek 11 çiçekten azdır” gibi ifade etmeleri sağlanmalıdır.</p>
<p>7.1.8. Doğal sayıları karşılaştırır.</p>	<p>Düzey 1</p> <p>7.1.8.1. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak iki sayının eşit olduğunu söyler.</p> <p>7.1.8.2. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük olduğunu söyler.</p> <p>7.1.8.3. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük olduğunu söyler.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.8.4. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük/en büyük olduğunu söyler.</p>	<p>Hedef davranış 7.1.8.1, 7.1.8.2. ve 7.1.8.3. için 1-20 arası sayıların karşılaştırılmasına da yer verilebilir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.1.8.5. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük/en küçük olduğunu söyler.</p> <p>7.1.8.6. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.1.8.7. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük/en büyük olduğunu söyler.</p> <p>7.1.8.8. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük/en küçük olduğunu söyler.</p> <p>7.1.8.9. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı '>' ve '<' sembollerini kullanarak büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.1.8.10. En çok altı basamaklı doğal sayıları büyük/küçük sembolü kullanarak sıralar.</p>	<p>Hedef davranış 7.1.8.6. çalışırken sayı sıralamalarında büyük-küçük-küçük sembolleri kullanılmamalı, sayılar arası virgül kullanılarak sıralama yaptırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.8.10. için öncelikle dört basamaklı doğal sayılarla, sonra beş basamaklı ve altı basamaklı doğal sayılarla sembol kullanılarak sıralama çalışmaları yapılmalıdır. En son olarak dört, beş ve altı basamaklı sayılar karışık olarak verilerek sıralama çalışmaları yapılmalıdır.</p>
7.1.9. Sayıları sıra bildirmek amacıyla kullanılır.	<p>Düzey 1</p> <p>7.1.9.1. Bir sıra dizisi içinde nesnelere/nesne resimlerinin sırasını söyler.</p> <p>7.1.9.2. Bir sıra dizisi içinde sıraya söylenen nesneyi/nesne resmini gösterir.</p>	<p>Hedef 7.1.9. için</p> <p>a. Bir sıra dizisi 1-20 arası nesne/nesne resminden oluşmalıdır.</p> <p>b. Bir sıra dizisi olarak bir bağlam çerçevesinde sıralanmış görseller (araba yarış, koşu yarışması vb.) kullanılmalıdır.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.10. Belli bir kurala göre artan/azalan sayı örüntüsü oluşturur.	7.1.9.3. Sıra bildiren sayıyı okur. 7.1.9.4. Sıra bildiren sayıyı yazar. Düzey 2 7.1.10.1. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün kuralını söyler. 7.1.10.2. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün eksik bırakılan öğesini yazar. Düzey 3 7.1.10.3. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünü en çok 4 adım devam ettirir. 7.1.10.4. Belli bir kurala göre artan ya da azalan tek kurallı sayı örüntüsü oluşturur. Düzey 4 7.1.10.5. Belli bir kurala göre artan ya da azalan çift kurallı sayı örüntüsü oluşturur. 7.1.10.6. Çift kurala göre oluşturduğu sayı örüntüsünün kurallarını söyler.	Hedef 7.1.10.un hedef davranışları için sayı örüntüleri çalışılmadan önce Öğrenmeye Destek Modülü Görsel Algı ve Bellek bölümünde yer alan örüntü hedefleri ve Matematik Modülü Geometri bölümündeki geometrik örüntüler ile ilgili hedefler (1. ve 2. Düzey) çalışılmalıdır. Sayı örüntüleri ile ilgili çalışmalar yapılırken bireyin aralarında ki fark sabit olarak artan veya azalan bir örüntüde her bir terimi (ögeyi) adım sayısı ile ilişkilendirilmesi sağlanmalıdır. Örneğin 2, 5, 8, 11 ... örüntüsünde birinci terim 2, ikinci terim 5 gibi. Hedef davranışlar 7.1.10.1. ve 7.1.10.2. için örüntülerde kuralın bulunabilmesi için baştan en az 3 öge verilmelidir. Örneğin 5, 10, 15, ..., 25, ..., 35 gibi. Hedef davranış 7.1.10.2. için en çok iki ögesi verilmeyen sayı örüntüleri kullanılmalıdır.
7.1.11. Doğal sayıları en yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.	Düzey 2 7.1.11.1. 100'den küçük bir doğal sayının hangi onluğa yakın olduğunu söyler. 7.1.11.2. 100'den küçük bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa yuvarlar.	Hedef 7.1.11.in hedef davranışları için yüzlük tablo ve sayı doğrusu kullanılmalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>7.1.12. Doğal sayıları tek ya da çift olmalarına göre ayırt eder.</p>	<p>Düzyey 3</p> <p>7.1.11.3. Üç basamaklı bir doğal sayının hangi onluğa/yüzlüğe yakın olduğunu söyler.</p> <p>7.1.11.4. Üç basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe yuvarlar.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.1.11.5. Dört basamaklı bir doğal sayının hangi onluğa/yüzlüğe/binliğe yakın olduğunu söyler.</p> <p>7.1.11.6. Dört basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.</p>	
<p>7.1.12. Doğal sayıları tek ya da çift olmalarına göre ayırt eder.</p>	<p>Düzyey 3</p> <p>7.1.12.1. Nesnelere/nesne resimlerini gruplayarak nesne sayısının tek ya da çift olduğunu söyler.</p> <p>7.1.12.2. Verilen sayıların tek ya da çift olduğunu söyler.</p> <p>7.1.12.3. İki tek doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler.</p> <p>7.1.12.4. İki çift doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler.</p> <p>7.1.12.5. Tek ve çift iki doğal sayının toplamının tek olduğunu söyler.</p>	<p>Hedef davranış 7.1.12.3, 7.1.12.4. ve 7.1.12.5. için çerçevesinde yapılan toplama işlemi modellerle (nesnelere, onluk bloklar vb.) incelenmelidir.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.13. Sayıları Romen rakamlarıyla ifade eder.	<p>Düzey 3</p> <p>7.1.13.1. 20'ye kadar olan Romen rakamlarını okur.</p> <p>7.1.13.2. 20'ye kadar olan sayıları Romen rakamlarıyla yazar.</p>	
7.1.14. Doğal sayılarla toplama işlemi yapar.	<p>Düzey 1</p> <p>7.1.14.1. Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekleyerek grubun sayısının arttığını/çoğaldığını söyler.</p> <p>7.1.14.2. Toplamı 20'yi geçmeyen toplama işlemlerini gerçek nesnelerle/nesne resimleriyle modelleyerek yapar.</p> <p>7.1.14.3. Toplamı 20'yi geçmeyen nesne/nesne resimleri ile gösterilen toplama işlemi sayılara dönüştürerek yapar.</p> <p>7.1.14.4. Eşittir sembolünü kullanır.</p> <p>7.1.14.5. Toplama işlemi sembolünü (+) kullanır.</p> <p>7.1.14.6. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılarla toplama işlemi yapar.</p> <p>7.1.14.7. Toplamı 20'yi geçmeyen üç tane bir basamaklı sayı ile toplama işlemi yapar.</p> <p>7.1.14.8. Toplama işleminde toplananların yerleri değiştiğinde toplanmanın değişmediğini söyler.</p>	<p>Hedef 7.1.14. için</p> <p>a. Birinci düzeyde toplama işlemleri önce yan yana, daha sonra alt alta yapılmalıdır. Alt alta yapılan toplama işleminde işlem çizgisinin eşit işaretleri ile benzer anlam taşıdığı vurgulanmalıdır.</p> <p>b. Toplamı 10'u geçmeyen toplama işlemleri üzerinde yeterince çalışıldıktan sonra, toplamı 20'yi geçmeyen toplama işlemleri üzerinde çalışılmalıdır.</p> <p>c. Toplama işlemi bireyin kendisinin oluşturması (sembollerle) sağlanarak eldeli/eldesiz toplama çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef 7.1.14. için toplama işleminin aynı türden (toplanabilir olan) nesneleri bir araya getirme, ekleme, çoğaltma ve artıma anlamları modelleme çalışmalarıyla fark ettirilmeli ve günlük hayat durumlarıyla kavramsal anlama vurgu yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.4, 7.1.14.5. ve 7.1.14.6. öğretimde birlikte ele alınmalıdır. Bu aşamada bireyin yaptığı toplama işlemi sesli bir biçimde okuması sağlanmalıdır (2+3=5 için "2 ile 3'ün toplamı 5'e eşittir", "2'ye 3 eklediğimizde 5'e eşittir" gibi). Toplanan, toplam ve toplama terimlerinin anlamları vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.4. ve 7.1.14.5. için ilgili sembolü gösterme, söyleme ve yazma boyutlarında çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.6. için 0 ile toplama işlemine yer verilmiştir. 0 ile toplananın diğer sayılarla toplanmadan farkını bireyin anlaması ve gerekeçlendirmesi sağlanmalıdır.</p>

Hedefler

Hedef Davranışlar

Açıklamalar

7.1.14.9. Toplamı 20' i geçmeyen sayılarla yapılan toplama işleminde verilmeyen toplananı yazar.

7.1.14.10. Toplamı 20' i geçmeyen sayılar ile zihinden toplama işlemi yapar.

Düzey 2

7.1.14.11. Toplamları 100' ü geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar.

7.1.14.12. Toplamları 100' ü geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.

7.1.14.13. Toplamları 100' ü geçmeyen iki sayının toplamında verilmeyen toplananı bulur.

7.1.14.14. Toplamları 100' ü geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder ve tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.

7.1.14.15. Toplamları 100' ü geçmeyen iki sayıyla zihinden toplama işlemi yapar.

Düzey 3

7.1.14.16. Toplamları 1000' i geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar.

7.1.14.17. Toplamları 1000' i geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.1.14.18. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamında verilen toplananı bulur.</p> <p>7.1.14.19. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder ve tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.</p> <p>7.1.14.20. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayıyı zihinden toplar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.1.14.21. En çok dört basamaklı sayılarla eldeli/eldesiz toplama işlemi yapar.</p> <p>7.1.14.22. Toplamları en çok dört basamaklı olan iki sayının toplamını tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.14.23. En çok dört basamaklı sayıları 100'ün katlarıyla zihinden toplar.</p>	<p>Hedef davranış 7.1.14.9. için çıkarma işlemi yapılmamalı, üzerine ekleme yaparak sonuca ulaştırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.10. için ona tamamlama, sayı ikilileri (4+4 gibi), üzerine ekleme, bir fazla iki fazla vb. toplama stratejileri öğretilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.12. için toplama işleminde eldenin anlamı gerçek nesnelere, 10'luk taban blokları ve onluk taban blok görselleri vb. ile modellenerek açıklanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.13. için verilmeyen toplanan bulunurken üzerine sayma, geriye sayma stratejisi veya çıkarma işlemi kullanılmamalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.18. ve 1.14.20. için bireyin tahmin stratejilerini (yuvartlama, sayı ikilileri, basamak değerleri, üzerine ekleme, sayıları parçalama vb.) kullanması sağlanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.14.20. için toplamı 100'ü geçmeyen iki basamaklı iki sayı, üç basamaklı ve tek basamaklı iki sayı, 100'ün ve 10'un katı olan iki sayının zihinden toplama işlemleri yapılmalıdır.</p>
7.1.15. Toplama işlemi gerektiren problemleri çözer.	<p>Düzey 1</p> <p>7.1.15.1. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.15.2. Verilenlere uygun toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problem kurar.</p>	<p>Hedef 7.1.15. için</p> <p>a. Problem çözmeye sürecinde, problem şema ya da bireylerin kendi çözümleri ile görselleştirilmelidir.</p> <p>b. Problem çözmeye sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzyey 2</p> <p>7.1.15.3. Toplamları 100'ü geçmeyen sayılar ile en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.15.4. Verilenlere uygun toplama 100'ü geçmeyen sayılar ile iki işlem gerektiren problem kurar.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>7.1.15.5. Toplamları 1000'i geçmeyen üç basamaklı sayılarla en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.15.6. Verilenlere uygun en çok iki işlem gerektiren problem kurar.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.1.15.7. En çok dört basamaklı sayılarla en çok dört işlem gerektiren problem çözer.</p> <p>7.1.15.8. Verilenlere uygun üç işlem gerektiren problem kurar.</p>	
7.1.16. Doğal sayılarla çıkarma işlemi yapar.	<p>Düzyey 1</p> <p>7.1.16.1. Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesne çıkararak grubun sayısının azaldığını/eksildiğini söyler.</p> <p>7.1.16.2. 20'ye kadar olan sayılarla çıkarma işlemlerini gerçek nesnelerle/nesne resimleri/le modelleyerek yapar.</p>	<p>Hedef 7.1.16. için</p> <p>a. Birinci düzeyde çıkarma işlemleri önce yan yana, daha sonra alta yapılmalıdır. Alt alta yapılan çıkarma işleminde işlem çizgisinin eşit işaretleri ile benzer anlam taşıdığı vurgulanmalıdır.</p> <p>b. 10'a kadar olan çıkarma işlemleri üzerinde yeterince çalışıldıktan sonra, 20'ye kadar olan çıkarma işlemleri üzerinde çalışılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.1.16.3. 0-20 arasındaki nesne/ nesne resimleri ile gösterilen çıkarma işlemi sayılara dönüştürerek yapar.</p> <p>7.1.16.4. Çıkarma işlemi sembolünü (-) kullanır.</p> <p>7.1.16.5. 20'ye kadar olan sayılarla çıkarma işlemi yapar.</p> <p>7.1.16.6. 20'ye kadar olan sayılarla zihinden çıkarma işlemi yapar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.16.7. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar.</p> <p>7.1.16.8. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar.</p> <p>7.1.16.9. 20'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilme-yen eksileni bulur.</p> <p>7.1.16.10. 20'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilme-yen çıkana bulur.</p> <p>7.1.16.11. 100'e kadar olan iki sayı ile yapılan çıkarma işlemi tahminini so-nucunu tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.16.12. 100 içinde 10'un katı olan iki sayıyı zihinden çıkarır.</p>	<p>c. Çıkarma işlemi bireyin kendisinin oluşturması (sembollerle) sağlanarak onluk bozmadan ve onluk bozarak çıkarma çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>d. Çıkarma işleminin “bilinmeyen ekleneni bulma” olduğu vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.16.3. ve 7.1.16.4. öğretimde birlikte ele alınmalıdır.</p> <p>Bu aşamada bireyin yaptığı çıkarma işlemi sesli bir biçimde okuması sağlanmalıdır (5-3=2 için “5 eksi 3, 2'ye eşittir”). Ayrıca eksilen, çıkan ve fark terimlerinin anlamları vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.16.5. için 0'ın çıkan ve fark olduğu çıkarma işlemlerine ve sıfırın işlemdeki anlamına yer verilmelidir.</p> <p>Zihinden çıkarma işlemlerinde çalışılırken üzerine ekleme, sayıları parçalama, bir eksik iki eksik, bir sayıya doğru geriye sayma, sayı ikilileri, ona tamamlama vb. stratejileri öğretilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 3</p> <p>7.1.16.13. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar.</p> <p>7.1.16.14. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar.</p> <p>7.1.16.15. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen eksileni bulur.</p> <p>7.1.16.16. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen çıkantı bulur.</p> <p>7.1.16.17. Üç basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.16.18. İki basamaklı bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>7.1.16.19. Üç basamaklı 100'ün katı olan bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.1.16.20. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar.</p> <p>7.1.16.21. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar.</p>	

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.17. Çıkarma işlemi gerektiren problem çözer.	<p>7.1.16.22. En çok dört basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen eksiteni bulur.</p> <p>7.1.16.23. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilmeyen çıkkanı bulur.</p> <p>7.1.16.24. En çok dört basamaklı sayılar ile yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.16.25. Üç basamaklı bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>7.1.16.26. 100'un katı olan üç basamaklı sayıları zihinden çıkarır.</p> <p>Düzey 1</p> <p>7.1.17.1. 1-20 arası sayılar ile bir çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.2. Verilenlere uygun 1-20 arası sayılar ile bir çıkarma işlemi gerektiren problem kurar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.17.3. 0-100 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.4. Verilenlere uygun 0-100 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problem kurar.</p>	

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 3</p> <p>7.1.17.5. 0-1000 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok üç işlemli problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.6. Verilenlere uygun 0-1000 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problem kurar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.1.17.7. En çok dört basamaklı sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok dört işlemli problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.8. Verilenlere uygun en çok dört basamaklı sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok üç işlemli problem kurar.</p>	
7.1.18. Doğal sayılarla çarpma işlemi yapar.	<p>Düzey 2</p> <p>7.1.18.1. 20'ye kadar olan sayılarla çarpma işlemini gerçek nesne/nesne resimleriyle tekrarlı toplama işlemi olarak modeller.</p> <p>7.1.18.2. Çarpma işleminin tekrarlı toplama işlemi olduğunu söyler.</p> <p>7.1.18.3. Nesne/nesne resimleri ile gösterilen çarpma işlemi sayılara dönüştürür.</p> <p>7.1.18.4. Çarpma işlemi sembolünü (x) kullanır.</p>	<p>Hedef 7.1.18. için çarpanların yeri değiştiğinde çarpımın değişmediği vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.18.1. için gruplar ikişerli, üçerli, dörderli, beşerli ve onarlı şekilde oluşturulmalıdır. İkişerli çalışılırken toplam nesne sayısı 20, üçerli çalışılırken 30, dörderli çalışılırken 40, beşerli çalışılırken 50 ve onarlı çalışılırken 100 olmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.18.2. için gerçek nesnelere yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.18.1. ve 7.1.18.2. için önce yan yana daha sonra alt alta çarpma işlem çalışmalarına yer verilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.1.18.5. 10'a kadar olan sayıları 1, 2, 3, 4, 5 ve 10 ile çarpar.</p> <p>7.1.18.6. 5'e kadar (5 dâhil) çarpım tablosu oluşturur.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.1.18.7. 10'a kadar olan sayıları 6, 7, 8, 9 ile çarpar.</p> <p>7.1.18.8. Çarpım tablosunu oluşturur.</p> <p>7.1.18.9. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılarla eldesiz çarpar.</p> <p>7.1.18.10. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılara eldeli çarpar.</p> <p>7.1.18.11. İki basamaklı bir sayıyı iki basamaklı bir sayı ile çarpar.</p> <p>7.1.18.12. Üç basamaklı bir sayıyı bir basamaklı bir sayı ile çarpar.</p> <p>7.1.18.13. 10 ve 100 sayıları ile 1000'e kadar kısa yoldan çarpma işlemi yapar.</p> <p>7.1.18.14. Çarpma işleminde çarpanlardan biri arttırıldığında veya azaltıldığında sonucun nasıl değiştiğini söyler.</p>	<p>Çarpma işlemi kazandırılırken bireylerin çarpma işleminin kat anlamını ifade etmeleri sağlanmalıdır. Kat anlamı çalışılırken örneğin $4 \times 2 = 8$ işleminde 4'ün 2 katı 8'e eşittir, 2'nin 4 katı 8'e eşittir şeklinde ifade edilebilir. Ayrıca tekrarlı toplama ile kat anlamı ilişkilendirilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.18.3. ve 7.1.18.4. birlikte çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.18.3. için bireyin yaptığı çarpma işlemini sesli bir biçimde okuması sağlanmalıdır ($2 \times 2 = 4$ için "2 çarptı 2, 4'e eşittir") ve çarpma işleminde çarpılan her sayının çarpan, sonucun çarpım olduğu vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.8.5. için 1 ile çarpma işleminin diğer sayılarla çarpmadan farkını bireyin anlaması ve çarpmanın tekrarlı toplama anlamı ile gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Benzer şekilde 0 ile çarpmanın diğer sayılarla çarpmadan farkı toplama-çarpma ilişkisinden yararlanılarak (örn., $0 + 0 = 0$, $3 \times 0 = 0$) verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.18.14. için 5'e kadar (5 dâhil) çarpım tablosundaki sayılar kullanılmalıdır. Çarpanlardan biri 1 arttııkça çarpımın diğer çarpan değeri kadar arttığı ve ya çarpanlardan biri 1 azaldıkça çarpımın diğer çarpan değeri kadar azaldığı örneklerle gösterilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzyey 4</p> <p>7.1.18.15. Üç basamaklı sayılarla iki basamaklı sayıları çarpar.</p> <p>7.1.18.16. Üç doğal sayı ile yapılan çarpma işleminde çarpanların yerinin değişmesinin sonucu değiştiğini söyler.</p> <p>7.1.18.17. En çok üç basamaklı doğal sayıları; 10, 100 ve 1000'in en çok dokuz katı olan sayılarla kısa yoldan çarpar.</p> <p>7.1.18.18. En çok iki basamaklı doğal sayıları 5, 25 ve 50 ile kısa yoldan çarpar.</p> <p>7.1.18.19. En çok üç basamaklı sayıları 10, 100 ve 1000 ile zihinden çarpar.</p> <p>7.1.18.20. En çok iki basamaklı bir doğal sayı ile bir basamaklı bir doğal sayının çarpımını tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p>	

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.19. Çarpma ile ilgili problemleri çözer.	<p>Düzey 2</p> <p>7.1.19.1. 1-100 arası sayılar ile bir çarpma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.1.19.2. 1-100 arası sayılar ile biri çarpma işlemi olmak üzere iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.19.3. Çarpma işlemi gerektiren problem kurar.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.1.19.4. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.19.5. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok iki işlem gerektiren problem kurar.</p>	<p>Hedef 7.1.19. için</p> <p>a. Problem çözme sürecinde, problem şema ya da bireylerin kendi çizimleri ile görselleştirilmelidir.</p> <p>b. Problem çözme sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.</p>
7.1.20. Doğal sayılarla bölme işlemi yapar.	<p>Düzey 2</p> <p>7.1.20.1. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemi gerçek nesne/nesne resimlerini gruplama/paylaştırma ile modeller.</p>	<p>Hedef davranış 7.1.20.1. için bölme işlemi ile eş gruplara ayırma veya paylaştırma eylemlerini ilişkilendirme çalışmaları yaptırılmıdır. Nesne ve nesne resim sayıları en fazla 20 ile sınırlandırılmıdır. İşlemler en fazla 5'e kalansız bölünecek şekilde planlanmalıdır.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.1.20.2. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemini gerçek nesne/nesne resimlerini gruplayarak/paylaştırarak ardışık çıkarma işlemi olarak modeller.</p> <p>7.1.20.3. 0-20 arasındaki nesne/nesne resimleri ile gösterilen kalansız bölme işlemini sayılara dönüştürür.</p> <p>7.1.20.4. Bölme işlemi sembolünü (\div) kullanır.</p> <p>7.1.20.5. Bölme işleminde 1'in rolünü söyler.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>7.1.20.6. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılara kalansız böler.</p> <p>7.1.20.7. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılara kalanlı böler.</p> <p>7.1.20.8. 100'e kadar sayılarla birler basamağı sıfır olan bir doğal sayıyı 10'a kısa yoldan böler.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.1.20.9. Üç basamaklı doğal sayıları en çok iki basamaklı doğal sayılara böler.</p> <p>7.1.20.10. En çok dört basamaklı bir sayıyı, tek basamaklı bir sayıya böler.</p>	<p>Hedef davranış 7.1.20.2. için 20'ye kadar olan sayılarla bölme işleminin gerçek nesne/nesne resimlerini gruplayarak/paylaştırarak ardışık çıkarma işlemi olarak modellenmesine de yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.20.3. ve 7.1.20.4. öğretimde birlikte ele alınmalıdır. Bu aşamada bireyin yaptığı bölme işlemini sesli biçimde okuması sağlanmalıdır. (Örneğin $20 \div 5 = 4$ için 20 bölü 5, 4'e eşittir).</p> <p>Verilen bir bölme işleminde bölünen, bölen, bölüm ile bölü çizgisinin anlamları vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef 7.1.20. için düzyey 3'te bireyin bölme işleminde bölünen, bölen, bölüm ve kalanı uygun problem durumlarıyla kavramsal olarak ilişkilendirilmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte bölme işleminde bölünenin, bölen ve bölüm çarpımının kalan ile toplamına eşit olduğu modelleme ve işlemlerle gösterilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.20.6. ve 7.1.20.7. için somut nesnelere yapılan modellemelerin yanı sıra sayı doğrusu, onluk taban vb. modeller de kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.20.7.nin öğretimde bölme işleminde kalan, bölenden küçük olduğunda işleme devam edilmeyeceği belirtilmelidir.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.21. Bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.	<p>7.1.20.11. Son üç basamağında sıfır olan en çok beş basamaklı doğal sayıları 10, 100 ve 1000'e zihinden böler.</p> <p>7.1.20.12. Bir bölme işleminin sonucunu tahmin eder ve tahmini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.20.13. Çarpma ve bölme arasındaki ilişkiyi söyler.</p> <p>7.1.20.14. Aralarında eşitlik ilişkisi olan iki matematiksel ifadeden birinde verilmeyen değeri belirler ve eşitliğin sağlandığını söyler.</p> <p>7.1.20.15. Aralarında eşitlik ilişkisi olmayan iki matematiksel ifadenin eşit olması için yapılması gereken işlemleri açıklar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.21.1. 1-20 arası sayılar kullanarak 2^3'e, 3^2'e, 4^2'e ve 5^2'e bölerek bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.1.21.2. 100'e kadar olan sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.21.3. 100'e kadar olan sayılarla bölme işlemi gerektiren problem kurar.</p>	
		<p>Hedef 7.1.21. için</p> <p>a. Problem çözme sürecinde, problem şema ya da bireylerin kendi çizimleri ile görselleştirilmelidir.</p> <p>b. Problem çözme sürecinde problemi yüksek sesle okuma, kendi cümleleri ile açıklama, bir görsele dönüştürme, tahminde bulunma, işlemi yapma ve sürecin kontrol edilmesi aşamalarında bireylere model olunmalıdır.</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.22. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini ilişkilendirerek kesir gösterimini kullanır.	<p>Düzey 4</p> <p>7.1.21.4. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.21.5. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problem kurar.</p> <p>Düzey 1</p> <p>7.1.22.1. Bütün olan nesne/nesne resmini gösterir.</p> <p>7.1.22.2. Yarım olan nesne/nesne resmini gösterir.</p> <p>7.1.22.3. Bir bütünün iki eş parçasından birinin yarım olduğunu söyler.</p> <p>7.1.22.4. Bütün ile yarımı ilişkilendirir.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.1.22.5. Çeyrek olan nesneyi/nesne resmini gösterir.</p> <p>7.1.22.6. Bir bütünün dört eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler.</p> <p>7.1.22.7. Bir yarımın iki eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler.</p> <p>7.1.22.8. Çeyrek ile yarımı ilişkilendirir.</p>	<p>Hedef 7.1.22.nin hedef davranışları için</p> <p>Düzey 1'deki hedef davranışlar çalışırken bireylere yarım ve bütün arasındaki ilişki modeller üzerinde incelenmelidir (ör., iki yarımın bir bütün oluşturması, bir bütünün iki yarımından oluşması).</p> <p>Hedef davranış 7.1.22.1, 1.22.2. ve 1.22.3. için kesir gösterimine girilmemelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.22.3. için bir bütünün iki eş parçaya ayırma çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.22.5. için bir bütünün dört eş parçaya ayırma çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.22.8. için çeyrek ile yarımı ilişkilendirme çalışmaları modeller kullanılarak yapılmalıdır (ör., bir yarımın iki çeyrekte oluşması).</p> <p>Ayrıca bu hedef davranış için bir yarımın iki eş parçaya ayırma çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.22.10 da 1/4 kesri için bir bütünün 4'e bölünüp bir parçasının alındığı ifade edilmelidir. Pay, payda ve kesir çizgisi, kullanılan örnekler üzerinde açıklanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.1.22.12. için pay ve payda arasındaki parça-bütün ilişkisi kurulmalıdır. Kesir gösterimlerinin okunmasında parça-bütün ilişkisini vurgulayacak ifadeler kullanılmalıdır (Ör, 1/4 kesri "dörtte bir" biçiminde okunmalıdır).</p>

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.23. Birim kesirleri gösterir, karşılaştırır ve sıralar.	<p>7.1.22.9. Bir bütünün bir yarım ve iki çeyrekte oluştuğunu söyler.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>7.1.22.10. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini kesir biçiminde gösterir.</p> <p>7.1.22.11. Yarım, çeyreği, bütünü ifade eden kesri söyler.</p> <p>7.1.22.12. Kesrin parça-bütün anlamını söyler.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.1.22.13. Bir kesri okur.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>7.1.23.1. Bir bütünün eş parçalarından her birini kesir biçiminde gösterir.</p> <p>7.1.23.2. Bir bütünün eş parçalarından her birinin birim kesir olduğunu söyler.</p> <p>7.1.23.3. Paydası 10, 100 olan kesirlerin birim kesirlerini söyler.</p> <p>7.1.23.4. Bir çokluğu belirtilen birim kesir kadarını modelleyerek söyler.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.1.23.5. Birim kesirleri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre karşılaştırır.</p>	<p>Hedef 7.1.23. için bir bütünü eş parçalara ayırma çalışmalarına yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.1.23.5. ve 7.1.23.6. için paydası en çok 20 olan kesirler üzerinde çalışma yapılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.1.24. Bileşik ve tam sayılı kesri ayırt eder ve modeller.	7.1.23.6. Birim kesirleri büyük- lük-küçüklük ilişkisine göre sıralar. Düzey 3 7.1.24.1. Payı paydasından büyük kesirleri gösterir. Düzey 4 7.1.24.2. Basit, bileşik ve tam sayılı kesri modelleyerek söyler.	Hedef davranış 7.1.24.1. için kâğıt, kesir blokları, örüntü blokları ve sayı doğrusu üzerinde çalışılmalıdır.
7.1.25. Bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarını modeller ve söyler.	Düzey 3 7.1.25.1. Payı paydasından küçük kesirleri modelleyerek söyler. Düzey 4 7.1.25.2. Bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarını modelleyerek söyler.	Hedef davranış 7.1.25.1. için kâğıt, kesir blokları, örüntü blokları ve sayı doğrusu gibi çeşitli modeller kullanılarak payı paydasından küçük kesirlerle çalışılmalıdır. Hedef davranış 7.1.25.2. için sayı doğrusu, alan modeli vb. kullanılmaktadır. Ayrıca bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarını modellemede çokluk sayısı en çok üç basamaklı olmalıdır. Bir doğal sayı ile kesrin çarpma işlemine girilmemelidir.
7.1.26. Kesirleri karşılaştırır.	Düzey 3 7.1.26.1. Verilen bir kesri sayı doğrusu üzerinde gösterir. Düzey 4 7.1.26.2. Paydaları eşit olan en çok üç kesri büyük-küçüklük ilişkisine göre karşılaştırır.	Hedef 7.1.26 için düzey 4'te uzunluk, alan modellerinin yanında sayı doğrusu üzerinde de çalışmalar yapılmalıdır. Hedef 7.1.26 için kesirler temsil ettikleri büyüklüklere göre büyük-lük küçüklük bakımından karşılaştırılmalıdır. Hangisinin büyük, hangisinin küçük olduğunu söyleme, en büyük, en küçük sayıyı söyleme çalışmaları yapılmalıdır. Karşılaştırmada büyük/küçük sembolleri kullanılmalıdır. Verilen bir kesri sayı doğrusu üzerinde sıfır, yarım ve bütünle karşılaştırma çalışmalarına yer verilmelidir.

Bölüm 7.1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>Bölüm 7.1.</p> <p>7.1.27. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.</p>	<p>Düzeş 4</p> <p>7.1.27.1. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.27.2. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p>	<p>Hedef 7.1.27. için toplama ve çıkarma işleminde payda sabit iken payların kendi aralarında toplanması eylemi gerektelenendirilmelidir.</p>
<p>7.2.1. Geometrik şekil ve cisimleri ayırt eder.</p>	<p>Düzeş 1</p> <p>7.2.1.1. Geometrik şekilleri köşe ve kenar sayılarına göre sınıflandırarak adlandırır.</p> <p>7.2.1.2. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberi modeller.</p> <p>7.2.1.3. Günlük hayatta kullanılan basit cisimleri, özelliklerine göre sınıflandırarak geometrik şekillerle ilişkilendirir.</p> <p>Düzeş 2</p> <p>7.2.1.4. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberin benzerlik ve farklılıklarını söyler.</p> <p>7.2.1.5. Geometrik cisimleri modeller üstünde gösterir ve ayırt eder.</p> <p>7.2.1.6. Gösterilen geometrik cismin adını söyler.</p> <p>Düzeş 3</p> <p>7.2.1.7. Geometrik cisimlerin yüzlerini, köşelerini, ayrıtlarını gösterir/söyler.</p> <p>7.2.1.8. Kúp, kare prizma ve dikdörtgen prizmanın benzerlik ve farklılıklarını söyler.</p>	<p>Hedef davranış 7.2.1.1. için öncelikle kenar ve köşe kavramları tanımlanmalıdır. Çember, kare, dikdörtgen ve üçgenin kenar ve köşe özellikleri incelenmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.1. için en çok dört kenarlı şekiller ve çember üzerinde modelleyerek çalışmalıdır. Önce şekilleri sınıflandırma, sonra tanımlama, daha sonra adlandırma çalışması yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.2. için geometri tahtası, ip, lastik, çubuk vb. araçlar kullanılarak modelleme çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.3. için kullanılacak nesnel geometrik cisimlerden (prizma, küre vb.) seçilmelidir. Geometrik cisimler adlandırılmadan, kutu, birim kúp, pet řiře, kamp çadırı, pimpon topları gibi nesnelere sınıflama yapılacak özellikleri (yuvarlak, köşeli, üstünde dikdörtgen olan vb.) listelenmeli ve buna göre sınıflandırmalar yapılmalıdır. Günlük hayattan geometrik cisim şeklindeki nesnelere yüzleri inceleyerek geometrik şekillerle ilişkilendirme çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.5. ve 7.2.1.6. için geometrik cisimler olarak kare prizma, dikdörtgen prizma, üçgen prizma, silindirdir, küre ve kúp üzerinde çalışmalıdır. Geometrik cisim ve şekillerinin yön, konum veya büyüklükleri değiştiğinde biçimsel özelliklerinin değişmediği öğretimde vurgulanmalıdır.</p> <p>Düzeş 2' de ele alınan geometrik cisimlere ek olarak düzeş 3'te kóni üzerinde de çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.7. için öncelikle bireye yüz, köşe ve ayrıtkavramları modeller üzerinde gösterilerek açıklanmalıdır.</p>
<p>Bölüm 7.2. Geometri</p>		

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.2.1.9. Cetvel kullanarak kare, dikdörtgen ve üçgen çizer.</p> <p>7.2.1.10. Kare ve dikdörtgen üzerinde köşegenleri gösterir.</p> <p>7.2.1.11. Şekillerin kenar sayılarına göre isimlendirildiklerini söyler.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.2.1.12. Üçgen, kare ve dikdörtgenin kenar ve köşelerini isimlendirir.</p> <p>7.2.1.13. Kare ve dikdörtgenin kenar özelliklerini söyler.</p> <p>7.2.1.14. Üçgenleri kenar uzunluklarına göre sınıflandırır.</p> <p>7.2.1.15. Açınımı verilen küpü oluşturur.</p>	<p>Hedef davranış 7.2.1.8. için geometrik şekiller köşe, yüz ve ayırıt özellikleri bakımından karşılaştırılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.10. için üçgenin köşegeni olmadığını vurgulanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.12. için dörtgen, beşgen, altıgen ve sekizgen tanıtılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.1.13. için bir üçgenin kenar ve köşelerini A kenarı, A köşesi şeklinde isimlendirme çalışmaları yapılmalıdır.</p>
7.2.2. Uzamsal ilişkileri ifade eder.	<p>Düzey 1</p> <p>7.2.2.1. Uzamsal (durum, yer, yön) ilişkileri söyler.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.2.2.2. Yer, yön ve hareket belirtmek için matematiksel dil kullanır.</p> <p>7.2.2.3. Çevresindeki simetrik şekilleri ayırt eder.</p> <p>7.2.2.4. Verilen simetrik şekli iki eş parçaya ayırarak şekilde simetri doğrusu çizer.</p>	<p>Hedef davranış 7.2.2.1. için bir nesnenin bir başka nesneye göre yer veya yönü (altında-üstünde, etrafında-solda-sağda-arada-önde-arkada, yüksekte-alçakta, uzakta-yakında, içinde-dışında) çalışılmalıdır. Günlük hayat durumlarında kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.2.2. için basit bir kroki, harita ya da okul planı gibi mekânsal planlar üzerinde çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.2.2.4. için verilen şekle göre çizilen simetri doğrusu yatay ya da dikey olabilir. Verilen şekil birden fazla simetri doğrusuna sahip olsa da bireyin bir tane simetri doğrusu çizmesi yeterlidir. Birden fazla simetri doğrusu olabileceği bir üst düzeyde çalışılmalıdır.</p>

Bölüm 7.2. Geometri

Bölüm 7.2. Geometri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.2.3. Geometrik örüntüler oluşturur.	<p>Düzyey 3</p> <p>7.2.2.5. Birden fazla simetri doğrusuna sahip şekiller üzerinde simetri doğruları çizer.</p> <p>7.2.2.6. Bir parçası verilen simetrik şekli yatay ya da dikey simetri doğrusuna göre çizerek tamamlar.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.2.2.7. Ayna simetrisi verilen şekiller üzerinde simetri doğrusu çizer.</p> <p>7.2.2.8. Verilen şeklin doğruya göre simetrisini çizer.</p>	
7.2.3. Geometrik örüntüler oluşturur.	<p>Düzyey 1</p> <p>7.2.3.1. En çok üç ögesi olan örüntüyü geometrik cisim ya da şekillerle oluşturur.</p> <p>7.2.3.2. Geometrik şekiller veya geometrik cisme benzeyen nesnelere oluşan bir örüntüdeki kuralı söyler.</p> <p>7.2.3.3. Örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirleyerek örüntüyü tamamlar.</p> <p>Düzyey 2</p> <p>7.2.3.4. Tekrarlayan bir geometrik örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirleyerek örüntüyü tamamlar.</p>	Hedef davranış 7.2.3.4. için en çok dört öğeli örüntüler üzerinde çalışılmalıdır.

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.2.4. Geometride temel kavramları ayırt eder.	<p>7.2.3.5. Bir geometrik örüntüdeki ilişkiyi kullanarak farklı malzemelerle aynı ilişkiyi sahip yeni örüntüler oluşturur.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.2.3.6. Şekil modelleri kullanarak noktalı ya da kareli kâğıt üzerine belirli bir örüntüye sahip desen çizer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.2.4.1. Noktayı sembolle göstererek adlandırır.</p> <p>7.2.4.2. Doğruyu, ışını ve açıyı gösterir/söyler.</p> <p>7.2.4.3. Çizgi modelleri ile dikey ve eğik konumlu doğru parçaları oluşturur.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.2.4.4. Düzlemi gösterir/söyler.</p> <p>7.2.4.5. Açığı isimlendirerek sembollerle gösterir.</p> <p>7.2.4.6. Açıkları standart açı ölçme araçlarıyla ölçerek dar, dik, geniş ve doğru açı olarak belirler/işaretler.</p> <p>7.2.4.7. Standart açı ölçme araçları kullanarak ölçüsü verilen açıyı oluşturur.</p>	<p>Hedef davranış 7.2.4.2. için çevreden örnekler verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.2.4.6. ve 7.2.4.7. için açı ölçmeye yarayan araçların (iletki, gönye vb.) yardımıyla açının, bir ışının başlangıç noktası etrafında döndürülmesi ile oluştuğu fark ettirilmelidir.</p>

Bölüm 7.2. Geometri

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>7.3.1. Uzunluk ölçer.</p>	<p>Düzey 1</p> <p>7.3.1.1. Nesnelere uzunlukları yönünden karşılaştırır.</p> <p>7.3.1.2. Nesnelere uzunlukları yönünden sıralar.</p> <p>7.3.1.3. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracını seçer.</p> <p>7.3.1.4. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracı ile ölçme yapar.</p> <p>7.3.1.5. Standart olmayan uzunluk birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.3.1.6. Standart olmayan birimin iki ve dört bölünmüş parçalarıyla (örneğin bir kalemler sonra yarısıyla) tekrarlı ölçümler yapar.</p> <p>7.3.1.7. Standart uzunluk ölçme birimlerini söyler.</p> <p>7.3.1.8. Standart uzunluk ölçme birimlerinin kullanım yerlerini söyler.</p> <p>7.3.1.9. Standart uzunluk ölçme birimleri ile ölçüm yaparak sonucunu söyler.</p> <p>7.3.1.10. Uzunlukları standart ölçü birimleri ile tahmin eder ve ölçüm sonucunu tahmini ile karşılaştırır.</p>	<p>Hedef 7.3.1. için ölçme bölümünde ilgili dört işlem ve problem çözümlerinde düzeye göre sayılar ve işlemler bölümünde dikkate alınan sınırlılıklar içinde kalmalıdır.</p> <p>Karşılaştırma çalışması yapılırken “daha uzun ve daha kısa” gibi ifadeleri kullanılmalıdır. Beş nesneyi geçmeyen nesne ve nesne resimlerini sıralanmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.3.1.7. için metre ve santimetre ile sınırlı kalmır. Uzunlukları ölçmek için standart araçlar kullanılırken metre ve santimetre cinsinden ölçümler yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.3.1.11. için renkli şeritler kullanarak birim tekrarı da görülebileceği modeller oluşturulmalıdır. Sayı doğrusu temel özellikleriyle tanıtılarak etimliklerde kullanılmalı ve cenvelle ilişkilendirilmelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.3.1.11. Standart olan veya olmayan uzunluk ölçme birimleriyle uzunluk modelleri oluşturulur.</p> <p>7.3.1.12. Standart uzunluk birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.3.1.13. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için standart olmayan ölçme oluşturur.</p> <p>7.3.1.14. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için oluşturduğu standart olmayan ölçme araçlarını kullanarak ölçme yapar.</p> <p>7.3.1.15. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir ve birbiri cinsinden yazar.</p> <p>7.3.1.16. Standart ölçü birimlerinden metre ve santimetre ile ilgili en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.3.1.17. Standart uzunluk ölçmenin en küçük biriminin milimetre olduğunu söyler.</p> <p>7.3.1.18. Standart uzunluk ölçmenin en küçük birimi milimetrenin kullanım yerlerini söyler.</p> <p>7.3.1.19. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>7.3.1.20. Doğrudan ölçebileceği uzunluklar için uygun bir birime göre tahminlerde bulunur ve tahminini ölçme yaparak kontrol eder.</p> <p>7.3.1.21. Standart ölçü birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer.</p>	

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>7.3.2. Çevre uzunluklarını ölçer.</p>	<p>Düzey 3</p> <p>7.3.2.1. Nesnelerin çevrelerini gösterir.</p> <p>7.3.2.2. Şekillerin çevre uzunluğunu standart olmayan ve standart birimler kullanarak ölçer.</p> <p>7.3.2.3. Şekillerin çevre uzunluğunu hesaplar.</p> <p>7.3.2.4. Şekillerin çevre uzunlukları ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.3.2.5. Kare ve dikdörtgenin çevre uzunlukları ile kenar uzunluklarını ilişkilendirir.</p> <p>7.3.2.6. Aynı çevre uzunluğuna sahip farklı geometrik şekiller oluşturur.</p> <p>7.3.2.7. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamayla ilgili problemleri çözer.</p> <p>7.3.2.8. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamayla ilgili problem kurar.</p>	<p>Hedef 7.3.2. için çevre hesaplamalarında geometri tahtası, noktalı veya kareli kâğıt kullanılmaktadır.</p> <p>Hedef 7.3.2. için geometri tahtasında, noktalı veya kareli kâğıtta verilmiş olan kare, dikdörtgen veya bunların birleşiminden oluşturulan şekillerin çevre uzunlukları hesaplatılmaktadır. Çemberin çevresine yer verilmemelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.3.2.1. için önce standart olmayan birimlerle çalışılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.3.2.5. için</p> <p>a. Çevre ve bir kenar uzunluğu verilen dikdörtgenin veya çevre uzunluğu verilen karenin bir kenarının uzunluğunu bulma etkinlikleriyle çevre ve kenar uzunluklarının ilişkileri incelenmelidir.</p> <p>b. Bir karenin çevre uzunluğunun, bir kenarının uzunluğunun dört katı olduğu buldurulmalıdır.</p> <p>c. Bu tür çalışmalarda kareli ya da noktalı kâğıt kullanılmayacak (birim sayısıyla ilişkilendirme yapılarak) çalışmalara yer verilmelidir.</p>

Bölüm 7.3. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.3.3. Alan uzunluklarını ölçer.	<p>Düzey 3</p> <p>7.3.3.1. Şekillerin alanını standart olmayan uygun malzeme ile kaplayarak ölçer.</p> <p>7.3.3.2. Belirli bir alanı, standart olmayan alan ölçme birimleriyle tahmin edip birimleri sayarak tahminini kontrol eder.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.3.3.3. Şekillerin alanlarının, bu alanı kaplayan birim karelerin sayısı olduğunu söyler.</p> <p>7.3.3.4. Kare ve dikdörtgenin alanını toplama ve çarpma işlemleri ile ilişkilendirir.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.3.1. için</p> <p>a. Kaplama malzemesi olarak eş büyüklükte renkli kâğıt, plastik vb. malzeme kullanılabilir. Kaplanacak yüzeyin tek parça olmasına özellikle dikkat edilmelidir.</p> <p>b. Alan ölçmede birim sayısı ve birim tekrarının önemi vurgulanmalıdır.</p> <p>c. Bireylerin birim sayısını sayarak söylemelerine yönelik çalışmalara yer verilmelidir.</p> <p>d. İki farklı şeklin aynı türden standart olmayan birimlerle kaplanarak ölçülmesi ve alanlarının karşılaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.3.3.4. için</p> <p>a. Kare ve dikdörtgenin alanlarını birim kareleri sayarak hesaplanmalıdır.</p> <p>b. Sayma, tekrarlı toplama ve çarpma işlemleri yapılarak alan hesaplamaya çalışmaları yapılmalıdır.</p> <p>c. Bu çalışmalar yapılırken satır-sütun ilişkisinden yararlanılmalıdır.</p>
7.3.4. Para ile ilgili kavramları ayırt eder.	<p>Düzey 1</p> <p>7.3.4.1. 1, 5, 10, 25, 50 kuruş ve 1, 5, 10, 20, 50 TL değerindeki paraları ayırt eder.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.3.4.2. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir.</p> <p>7.3.4.3. Değeri 100 lirayı geçmeyecek biçimde farklı miktarlardaki paraları büyüklük küçüklük bakımından karşılaştırır.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.4.2. için değeri 100 lirayı geçmeyecek şekilde işlem yapılır.</p> <p>Hedef davranış 7.3.4.2. için</p> <p>a. On tane 10 kuruşun 1 lira ettiği, dört tane 25 kuruşun 1 lira ettiği, iki tane 50 kuruşun 1 lira ettiği açıklanmalıdır.</p> <p>b. Ondalık gösterimlere yer verilmemelidir.</p> <p>c. 100 ve 200 TL tanıtılmalıdır.</p>

Bölüm 7.3. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.3.4.4. Paralar ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>7.3.4.5. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir.</p> <p>7.3.4.6. Paralar ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>7.3.4.7. Paralar ile ilgili problem kurar.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.4.5. için 325 kuruş, 3 lira 25 kuruş şeklinde örneklere yer verilmelidir. Ondalık gösterime yer verilmemelidir.</p>
7.3.5. Zamanla ilgili kavramları ayırt eder.	<p>Düzyey 1</p> <p>7.3.5.1. Tam saatleri okur.</p> <p>7.3.5.2. Yarım saatleri okur.</p> <p>7.3.5.3. Takvim üzerinde günü, haftayı ve ayı belirtir.</p> <p>7.3.5.4. Belirli olayları ve durumları referans alarak zamansal sıralamalar yapar.</p> <p>Düzyey 2</p> <p>7.3.5.5. Çeyrek saatleri okur.</p> <p>7.3.5.6. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>7.3.5.7. Zaman ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.5.4. için “önce-sonra, ilk-son, bugün-dün-yarın, sabah-öğle-akşam, gece-gündüz” kelimeleri kullanılmalıdır.</p> <p>Düzyey 2 için zaman ölçme birimleri dakika-saat, saat-gün, gün-hafta, gün-hafta-ay, ay-mevsim, mevsim-yıldır.</p> <p>Düzyey 3 için zaman ölçme birimleri yıl-hafta, yıl-gün, dakika-saniyedir.</p> <p>Düzyey 4 için zaman ölçme birimleri saat-dakika, dakika-saniye, yıl-ay-hafta, ay-hafta-gündür.</p> <p>Hedef davranış 7.3.5.6. ve 7.3.5.9. için zaman ölçme birimleri arasında dönüştürme işlemlerine girilmemelidir.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>Düzey 3</p> <p>7.3.5.8. Zamanı dakika ve saat cinsinden söyler.</p> <p>7.3.5.9. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>7.3.5.10. Olayların oluş sürelerini karşılaştırır.</p> <p>7.3.5.11. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.3.5.12. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>7.3.5.13. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemleri çözer.</p> <p>7.3.5.14. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemleri kurar.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.5.12. için</p> <p>a. Saat-dakika, dakika-saniye arasındaki dönüşümler yaptırılmaktadır.</p> <p>b. Yıl-ay-hafta, ay-hafta-gün arasındaki dönüşümler yaptırılmaktadır.</p> <p>c. Dönüşürme yapılırken artık yıl konusuna da değinilmelidir.</p>
7.3.6. Tartma ile ilgili kavramları ayırt eder.	<p>Düzey 1</p> <p>7.3.6.1. Nesnelere kütleleri yönünden karşılaştırır.</p> <p>7.3.6.2. Nesnelere kütleleri yönünden sıralar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.3.6.3. Nesnelere standart araçlar kullanarak kilogram cinsinden tartarak karşılaştırır.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.6.1. için önce iki nesne karşılaştırılır. “Daha ağır”, “daha hafif”, “en ağır” “en hafif” gibi ifadeler kullanılarak karşılaştırma sonuçlarının ifade edilmesi sağlanır. En az üç nesnenin kütlelerine göre sıralaması yaptırılarak aralarındaki ilişki yorumlatılır. “En ağır”, “en hafif” gibi ifadeler kullanılır.</p> <p>Hedef davranış 7.3.6.1. için daha ağır, daha hafif, en ağır, en hafif gibi ifadeler kullanılmalıdır.</p>

Bölüm 7.3. Ölçme

Bölüm 7.3. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
	<p>7.3.6.4. Kütle ölçme birimiyle ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>7.3.6.5. Nesnelere gram/kilogram cinsinden ölçer.</p> <p>7.3.6.6. Bir nesnenin kütleliğini tahmin eder ve ölçme yaparak tahmininin doğruluğunu kontrol eder.</p> <p>7.3.6.7. Kilogram/gramla ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzyey 4</p> <p>7.3.6.8. Yarım ve çeyrek kilogramı gram cinsinden ifade eder.</p> <p>7.3.6.9. Kilogram ve gramı kütle ölçerken birlikte kullanır.</p> <p>7.3.6.10. Ton ve miligramı kullandığı yerleri söyler.</p> <p>7.3.6.11. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-miligram birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>7.3.6.12. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-miligramı birbirine dönüştürür.</p> <p>7.3.6.13. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>7.3.6.14. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problem kurar.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.6.7. için dönüştürme gerektiren problemlere yer verilmemelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.3.6.10. için tonun ve miligramın kısaltma kullanılarak gösterimine yer verilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.3.6.11. için ondalık gösterim gerektirmeyen dönüştürmeler yapılmalıdır.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
<p>7.3.7. Sıvı ölçer.</p>	<p>Düzey 1</p> <p>7.3.7.1. Standart olmayan birimleri kullanarak sıvıları ölçer.</p> <p>7.3.7.2. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını karşılaştırır.</p> <p>7.3.7.3. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını sıralar.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.3.7.4. Standart olmayan sıvı ölçme birimlerini kullanarak sıvıların miktarını ölçerek karşılaştırır.</p> <p>7.3.7.5. Standart olmayan sıvı ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.3.7.6. Standart sıvı ölçme aracı ve birimlerinin gerekliliğini açıklayarak litre veya yarım litre birimleriyle ölçmeler yapar.</p> <p>7.3.7.7. Bir kaptaki sıvının miktarını litre ve yarım litre birimleriyle tahmin eder ve ölçme yaparak tahmininin doğruluğunu kontrol eder.</p> <p>7.3.7.8. Litre ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.3.7.9. Mililitrenin kullanım alanlarını söyler.</p>	<p>Hedef davranış 7.3.7.2. için karşılaştırma çalışmaları yaparken “Dolu-boş”, “daha çok-daha az”, “yarısı dolu” gibi ifadeler kullanılmaktadır.</p>

Bölüm 7.3. Ölçme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
Bölüm 7.3. Ölçme Bölüm 7.4. Veri İşleme	<p>7.3.7.10. Litre mililitreyi ilişkilendirerek birbirine dönüştürür.</p> <p>7.3.7.11. Litre ve mililitreyi miktar belirtmek için bir arada kullanır.</p> <p>7.3.7.12. Bir kaptaki sıvının miktarını litre/mililitre birimleriyle tahmin eder ve ölçme yaparak tahminini kontrol eder.</p> <p>7.3.7.13. Litre ve mililitre ile ilgili problem çözer.</p> <p>7.3.7.14. Litre ve mililitre ile ilgili problem kurar.</p>	<p>Hedef 7.4.1. için tabloları okumada verilerin farklı bölümlerinin karşılaştırılması sağlanmalıdır. Tablo okuma tabloyu yorumlamayı da içermelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.4.1.1. ve 7.4.1.2. için tablo okuma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmalıdır. Öncelikle nesne ve nesne resimleri kullanılmalıdır.*Sembol (yıldız, gülen yüz vb.) tercih edilmelidir.</p> <p>Hedef davranış 7.4.1.1. ve 7.4.1.2. için veriler 1-20 sayıları ile sınırlandırılmalıdır.</p>
	<p>7.4.1. Basit tabloları, grafikleri inceleyerek yorum ve tahminlerde bulunur.</p>	<p>Düzyey 1</p> <p>7.4.1.1. Sembol, rakam kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur.</p> <p>7.4.1.2. En çok iki veri grubuna sahip basit tabloları okur.</p> <p>Düzyey 2</p> <p>7.4.1.3. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>Düzyey 3</p> <p>7.4.1.4. Şekil ve nesne grafiğinde gösterilen bilgileri açıklayarak grafiğin çetele/sıklık tablosuna dönüşümler yapar.</p> <p>7.4.1.5. En çok üç veri grubuna sahip basit tabloları okur.</p>

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.4.2. Çetele, sıklık tablosu, nesne, şekil ve sütun grafiği oluşturur.	<p>Düzey 4</p> <p>7.4.1.6. Sütun grafiğini inceleyerek yorum ve tahminlerde bulunur.</p>	
7.4.2. Çetele, sıklık tablosu, nesne, şekil ve sütun grafiği oluşturur.	<p>Düzey 1</p> <p>7.4.2.1. Resimli davranış/etkinlik tablolarını sembol kullanarak doldurur.</p> <p>7.4.2.2. Resimli davranış/etkinlik tablolarını rakam kullanarak doldurur.</p> <p>Düzey 2</p> <p>7.4.2.3. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak veri toplar, sınıflandırır, ağaç şeması, çetele veya sıklık tablosu şeklinde düzenler.</p> <p>7.4.2.4. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip ağaç şeması, çetele, sıklık tablosu ile ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>7.4.2.5. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak veri toplar, sınıflandırır, nesne ve şekil grafiği oluşturur.</p> <p>7.4.2.6. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip nesne ve şekil grafiği ile ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p>	<p>Hedef 7.4.2. düzey 1 için</p> <p>a. Tablo oluşturma çalışmalarında bireylerin sıkça karşılaştıkları günlük beslenme, davranış, kural, etkinlik tablosu gibi tablolar kullanılmalıdır.</p> <p>b. Öncelikle nesne ve nesne resimleri kullanılmalıdır. *Sembol (yıldız, gülen yüz vb.) kullanılmalıdır.</p> <p>c. Veriler 1-20 sayıları ile sınırlandırılmalıdır.</p> <p>d. Tablo en çok iki veri grubuna ait olmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.4.2.1. ve 7.4.2.2. için iki veya daha fazla özellik kullanılmalıdır.</p> <p>Hedef davranış 7.4.2.6 için grafik oluştururken verinin en çok dört kategoride organize edilebilir olmasına ve her veri için bir nesne kullanılmasına, nesnelerin yan yana veya üst üste gelmesine dikkat edilmelidir.</p>

Bölüm 7.4. Veri İşleme

Hedefler	Hedef Davranışlar	Açıklamalar
7.4.3. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklerle gösterilen bilgileri kullanarak günlük hayatla ilgili problemleri çözer.	<p>Düzey 4</p> <p>7.4.2.7. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak topladığı verilere uygun sütun grafiği oluşturur.</p> <p>7.4.2.8. Elde ettiği veriyi summak amacıyla farklı gösterimler kullanır.</p> <p>7.4.2.9. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklere göre tahminlerde bulunur.</p> <p>Düzey 3</p> <p>7.4.3.1. Verilen grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.4.3.2. Probleme verilen bilgileri kullanarak grafik oluşturur.</p> <p>7.4.3.3. Oluşturduğu grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.4.3.4. Grafiklerden yararlanarak toplama/çıkarma işlemleri gerektiren problemleri çözer.</p> <p>Düzey 4</p> <p>7.4.3.5. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafikleri problem çözümünde kullanır.</p>	<p>Hedef davranış 7.4.2.9. için nesne veya şekil grafiğinden yararlanılmamalıdır. Çetele ve sıklık tabloları da kullanılabilir.</p> <p>Hedef 7.4.3. için problemlerde bireyler “Ne kadar fazla?”, “Ne kadar az?” gibi soruları cevaplamalıdır.</p> <p>Grafikler en çok dört veri grubuna ait olmalıdır.</p>

Bölüm 7.4. Veri İşleme

MATEMATİK MODÜLÜ HEDEF DAVRANIŞ YATAY-DİKEY SIRALAMA TABLOSU

HEDEF DAVRANIŞLAR

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.1. Ritmik sayar.	7.1.1.1. 0'dan 100'e kadar ileri doğru birer ritmik sayar. 7.1.1.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru birer ritmik sayar. 7.1.1.3. 0'dan 100'e kadar ileri doğru onar ritmik sayar. 7.1.1.4. 0'dan 100'e kadar ileri doğru beşer ritmik sayar. 7.1.1.5. 20'ye kadar ileri doğru ikişer ritmik sayar. 7.1.1.6. 20'den başlayarak geriye doğru birer ritmik sayar. 7.1.1.7. 20'den başlayarak geriye doğru ikişer ritmik sayar.	7.1.1.8. 100'den geriye doğru ikişer ritmik sayar. 7.1.1.9. 0'dan 30'a kadar ileri doğru üçer ritmik sayar. 7.1.1.10. 30'dan 0'a kadar geriye doğru üçer ritmik sayar. 7.1.1.11. 0'dan 40'a kadar ileri doğru dörder ritmik sayar. 7.1.1.12. 40'tan 0'a kadar geriye doğru dörder ritmik sayar. 7.1.1.13. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru üçer ritmik sayar. 7.1.1.14. 1-30 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru üçer ritmik sayar. 7.1.1.15. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru dörder ritmik sayar. 7.1.1.16. 1-40 arası verilen bir sayıdan başlayarak geriye doğru dörder ritmik sayar.	7.1.1.17. 0'dan 60'a kadar ileri doğru altışar ritmik sayar. 7.1.1.18. 0'dan 70'e kadar ileri doğru yedişer ritmik sayar. 7.1.1.19. 0'dan 80'e kadar ileri doğru sekizer ritmik sayar. 7.1.1.20. 0'dan 90'a kadar ileri doğru dokuzar ritmik sayar. 7.1.1.21. 100'den 1000'e kadar ileri doğru yüzer ritmik sayar. 7.1.1.22. 1000'den geriye doğru yüzer ritmik sayar. 7.1.1.23. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru onar ritmik sayar. 7.1.1.24. 1-1000 arası verilen bir sayıdan başlayarak ileri doğru yüzer ritmik sayar.	7.1.1.25. 10.000'e kadar birer ritmik sayar.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.2. Nesnelere/ nesne resimlerini sayar.	7.1.2.1. Yan yana sıralı olan 1-20 arası nesne/nesne resimlerini birer birer sayar. 7.1.2.2. Karışık olarak sıralanmış 1-20 arası nesne/nesne resimlerini birer birer sayar.	7.1.2.3. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini birer birer sayar. 7.1.2.4. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini onar onar sayar. 7.1.2.5. Nesne sayısı 100'e kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini beşer beşer sayar. 7.1.2.6. Nesne sayısı 10'a kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini ikişer ikişer sayar. 7.1.2.7. Nesne sayısı 30'a kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini üçer üçer sayar. 7.1.2.8. Nesne sayısı 40'a kadar olan bir gruptaki nesnelere/nesne resimlerini dörder dörder sayar.		
7.1.3. 100'e kadar bir sayıya karşılık gelen çokluğu tane olarak ifade eder.	7.1.3.1. 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler. 7.1.3.2. Resimdeki 1-20 arası bir grup nesneyi sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler.	7.1.3.4. Resimdeki 20-100 arası bir grup nesneyi sayarak kaç tane nesne olduğunu söyler.		

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.4. Doğal sayıları okur ve yazar.	<p>7.1.3.3. 1-20 arası bir grup nesne içinden istenilen sayıda nesneyi sayarak ayırır.</p> <p>7.1.4.1. Aynı cins 10 varlıktan oluşan çokluğun bir deste olduğunu söyler.</p> <p>7.1.4.2. Aynı cins 12 varlıktan oluşan çokluğun bir düzine olduğunu söyler.</p> <p>7.1.4.3. 10-20 arasında olan bir grup nesneyi/ nesne resmini (10 ve 20 dâhil) onluk ve birliklerini ayırır.</p> <p>7.1.4.4. 10-20 arasında olan bir grup nesnenin/ nesne resminin kaç onluk ve kaç birlikten oluştuğunu söyler.</p> <p>7.1.4.5. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.4.6. Onluk ve birliklerine ayırdığı 10-20 arasındaki nesne grubuna karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>7.1.4.7. 1-20 arası sayıları okur.</p> <p>7.1.4.8. Söylenen 1-20 arası bir sayıyı rakamla yazar.</p>	<p>7.1.4.9. Nesne sayısı 100'den az olan bir çokluğu model kullanarak onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>7.1.4.10. Onluk ve birlik gruplarına ayırdığı çokluğun kaç onluk ve kaç birlikten oluştuğunu söyler.</p> <p>7.1.4.11. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.4.12. Onluk ve birliklerine ayırdığı 20-100 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>7.1.4.13. İki basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>7.1.4.14. Söylenen iki basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p>	<p>7.1.4.15. Nesne sayısı 100-1000 olan bir çokluğu model kullanarak yüzlük, onluk ve birliklerine ayırır.</p> <p>7.1.4.16. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı çokluğun kaç yüzlük, kaç onluk ve kaç birlikten oluştuğunu söyler.</p> <p>7.1.4.17. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı yazar.</p> <p>7.1.4.18. Yüzlük, onluk ve birliklerine ayırdığı 100-1000 arasındaki bir çokluğa karşılık gelen sayıyı okur.</p> <p>7.1.4.19. Üç basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>7.1.4.20. Söylenen üç basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p>	<p>7.1.4.21. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları okur.</p> <p>7.1.4.22. Söylenen 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları rakamla yazar.</p>

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.5. Doğal sayıların basamak ve basamak değerlerini söyler ve yazar.	7.1.6.1. 1'den 20'ye kadar sayıları sıralı bir şekilde yazar. 7.1.6.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar. 7.1.6.3. 1-20 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar. 7.1.6.4. Karışık sırada verilen 1'den 20'ye kadar olan sayıları sayma sırasına göre sıralar. 7.1.6.5. 1'den 20'ye kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayı/sayıları yazar.	7.1.5.1. 100'den küçük doğal sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar. 7.1.5.2. 100'den küçük doğal sayıların basamak değerlerini yazar.	7.1.5.3. Üç basamaklı sayıların basamak adlarını modeller üzerinde yazar. 7.1.5.4. Üç basamaklı sayıların basamak değerlerini modeller üzerinde yazar.	7.1.5.5. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak adlarını yazar. 7.1.5.6. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların basamak değerlerini yazar. 7.1.5.7. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıları bölüklerine ayırır. 7.1.5.8. 4, 5 ve 6 basamaklı sayıları çözümler.
7.1.6. Doğal sayıları sıralar.	7.1.6.1. 1'den 20'ye kadar sayıları sıralı bir şekilde yazar. 7.1.6.2. 1-20 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar. 7.1.6.3. 1-20 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar. 7.1.6.4. Karışık sırada verilen 1'den 20'ye kadar olan sayıları sayma sırasına göre sıralar. 7.1.6.5. 1'den 20'ye kadar verilen sayı dizisinde eksik bırakılan sayı/sayıları yazar.	7.1.6.6. 1-100 arası verilen bir sayıdan sonra gelen sayıyı yazar. 7.1.6.7. 1-100 arası verilen bir sayıdan önce gelen sayıyı yazar. 7.1.6.8. 1-100 arasında karışık sırada verilen en çok 4 doğal sayıyı sayma sırasına göre sıralar. 7.1.6.9. 100'den küçük doğal sayılarla oluşturulmuş bir sayı dizisinde eksik bırakılan sayıları yazar.		

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.7. İki nesne grubunu bire bir eşleyerek grupların nesne sayılarını karşılaştırma yapar.	7.1.7.1. 1-20 arasında aynı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek eşit olduğunu söyler. 7.1.7.2. 1-20 arasında farklı sayıdaki iki nesne grubunu bire bir eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha az olduğunu söyler. 7.1.7.3. 1-20 arasında farklı sayıdaki iki nesne grubunu eşleyerek bir nesne grubunun diğerinden daha fazla olduğunu söyler.	7.1.8.4. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük/en büyük olduğunu söyler. 7.1.8.5. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük/en küçük olduğunu söyler. 7.1.8.6. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	7.1.8.7. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük/en büyük olduğunu söyler. 7.1.8.8. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük/en küçük olduğunu söyler. 7.1.8.9. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı ">" ve "<" sembollerini kullanarak büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	7.1.8.10. En çok altı basamaklı doğal sayıları büyük/küçük sembolü kullanılarak sıralar.
7.1.8. Doğal sayıları karşılaştırır.	7.1.8.1. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak iki sayının eşit olduğunu söyler. 7.1.8.2. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük olduğunu söyler. 7.1.8.3. 10-20 arasındaki iki sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük olduğunu söyler.	7.1.8.4. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük/en büyük olduğunu söyler. 7.1.8.5. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük/en küçük olduğunu söyler. 7.1.8.6. 100'den küçük en çok dört doğal sayıyı büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	7.1.8.7. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin büyük/en büyük olduğunu söyler. 7.1.8.8. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı karşılaştırarak hangisinin küçük/en küçük olduğunu söyler. 7.1.8.9. 1000'den küçük en çok beş doğal sayıyı ">" ve "<" sembollerini kullanarak büyükten küçüğe/küçükten büyüğe sıralar.	7.1.8.10. En çok altı basamaklı doğal sayıları büyük/küçük sembolü kullanılarak sıralar.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.9. Sayıları sıra bildirmek amacıyla kullanır.	7.1.9.1. Bir sıra dizisi içindeki nesnelere/nesne resimlerinin sırasını söyler. 7.1.9.2. Bir sıra dizisi içinde sırası söylenen nesneyi/nesne resmini gösterir. 7.1.9.3. Sıra bildiren sayıyı okur. 7.1.9.4. Sıra bildiren sayıyı yazar.			
7.1.10. Belli bir kurala göre artan/azalan sayı örüntüsü oluşturur.		7.1.10.1. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün kuralını söyler. 7.1.10.2. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünün eksik bırakılan ögesini yazar.	7.1.10.3. Aralarındaki fark sabit olan sayı örüntüsünü en çok 4 adım devam ettirir. 7.1.10.4. Belli bir kurala göre artan ya da azalan tek kurallı sayı örüntüsü oluşturur.	7.1.10.5. Belli bir kurala göre artan ya da azalan çift kurallı sayı örüntüsü oluşturur. 7.1.10.6. Çift kurala göre oluşturduğu sayı örüntüsünün kurallarını söyler.
7.1.11. Doğal sayıları en yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.		7.1.11.1. 100'den küçük bir doğal sayının hangi onluğa yakın olduğunu söyler. 7.1.11.2. 100'den küçük bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa yuvarlar.	7.1.11.3. Üç basamaklı bir doğal sayının hangi onluğa/yüzlüğe yakın olduğunu söyler. 7.1.11.4. Üç basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe yuvarlar.	7.1.11.5. Dört basamaklı bir doğal sayının hangi onluğa/yüzlüğe/binliğe yakın olduğunu söyler. 7.1.11.6. Dört basamaklı bir doğal sayıyı yakın olduğu onluğa/yüzlüğe/binliğe yuvarlar.

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.12. Doğal sayıları tek ya da çift olmalarına göre ayırt eder.			7.1.12.1. Nesnelere/ nesne resimlerini gruplayarak nesne sayısının tek ya da çift olduğunu söyler. 7.1.12.2. Verilen sayıların tek ya da çift olduğunu söyler. 7.1.12.3. İki tek doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler. 7.1.12.4. İki çift doğal sayının toplamının çift olduğunu söyler. 7.1.12.5. Tek ve çift iki doğal sayının toplamının tek olduğunu söyler.	
7.1.13. Sayıları Romen rakamlarıyla ifade eder.			7.1.13.1. 20'ye kadar olan Romen rakamlarını okur. 7.1.13.2. 20'ye kadar olan sayıları Romen rakamlarıyla yazar.	
7.1.14. Doğal sayılarla toplama işlemi yapar.	7.1.14.1. Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekleyerek grubun sayısının arttığını/çoğaldığını söyler.	7.1.14.11. Toplamları 100'ü geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar.	7.1.14.16. Toplamları 1000'i geçmeyen iki sayı ile eldesiz toplama işlemi yapar.	7.1.14.21. En çok dört basamaklı sayılarla eldeli/eldesiz toplama işlemi yapar.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
	<p>7.1.14.2. Toplamı 20'yi geçmeyen toplama işlemlerini gerçek nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek yapar.</p> <p>7.1.14.3. Toplamı 20'yi geçmeyen nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen toplama işlemini sayılara dönüştürerek yapar.</p> <p>7.1.14.4. Eşittir sembolünü kullanır.</p> <p>7.1.14.5. Toplama işlemi sembolünü (+) kullanır.</p> <p>7.1.14.6. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılarla toplama işlemi yapar.</p> <p>7.1.14.7. Toplamı 20'yi geçmeyen üç tane bir basamaklı sayı ile toplama işlemi yapar.</p> <p>7.1.14.8. Toplama işleminde toplananların yerleri değiştiğinde toplamın değişmediğini söyler.</p> <p>7.1.14.9. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılarla yapılan toplama işleminde verilmeyen toplananı yazar.</p>	<p>7.1.14.12. Toplamı 100'ü geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.</p> <p>7.1.14.13. Toplamı 100'ü geçmeyen iki sayının toplamında verilmeyen toplananı bulur.</p> <p>7.1.14.14. Toplamı 100'ü geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder ve tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.</p> <p>7.1.14.15. Toplamı 100'ü geçmeyen iki sayıyla zihinden toplama işlemi yapar.</p>	<p>7.1.14.17. Toplamı 1000'i geçmeyen iki sayı ile eldeli toplama işlemi yapar.</p> <p>7.1.14.18. Toplamı 1000'i geçmeyen iki sayının toplamında verilmeyen toplananı bulur.</p> <p>7.1.14.19. Toplamı 1000'i geçmeyen iki sayının toplamını tahmin eder ve tahminini işlem sonucuyla karşılaştırır.</p> <p>7.1.14.20. Toplamı 1000'i geçmeyen iki sayıyı zihinden toplar.</p>	<p>7.1.14.22. Toplamı en çok dört basamaklı olan iki sayının toplamını tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.14.23. En çok dört basamaklı sayıları 100'ün katlarıyla zihinden toplar.</p>

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.15. Toplama işlemi gerektiren problemleri çözer.	7.1.14.10. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile zihinden toplama işlemi yapar. 7.1.15.1. Toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problemleri çözer. 7.1.15.2. Verilenlere uygun, toplamı 20'yi geçmeyen sayılar ile bir toplama işlemi gerektiren problemler kurar.	7.1.15.3. Toplamları 100'ü geçmeyen sayılar ile en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer. 7.1.15.4. Verilenlere uygun, toplamı 100'ü geçmeyen sayılar ile iki işlem gerektiren problemler kurar.	7.1.15.5. Toplamları 1000'i geçmeyen üç basamaklı sayılarla en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer. 7.1.15.6. Verilenlere uygun, en çok iki işlem gerektiren problemler kurar.	7.1.15.7. En çok dört basamaklı sayılarla en çok dört işlem gerektiren problemleri çözer. 7.1.15.8. Verilenlere uygun, üç işlem gerektiren problemler kurar.
7.1.16. Doğal sayılarla çıkarma işlemi yapar.	7.1.16.1. Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesne çıkarak grubun sayısının azaldığını/eksildiğini söyler. 7.1.16.2. 20'ye kadar olan sayılarla çıkarma işlemlerini gerçek nesnelere/nesne resimleriyle modelleyerek yapar. 7.1.16.3. 0-20 arasındaki nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen çıkarma işlemi sayılara dönüştürerek yapar. 7.1.16.4. Çıkarma işlemi sembolünü (-) kullanır.	7.1.16.7. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar. 7.1.16.8. 100'e kadar olan sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar. 7.1.16.9. 20'ye kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen eksileni bulur. 7.1.16.10. 20'ye kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen çıkkanı bulur.	7.1.16.13. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar. 7.1.16.14. En çok üç basamaklı sayılar ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar. 7.1.16.15. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen eksileni bulur. 7.1.16.16. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen çıkkanı bulur.	7.1.16.20. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozmadan çıkarma işlemi yapar. 7.1.16.21. En çok dört basamaklı iki sayı ile onluk bozarak çıkarma işlemi yapar. 7.1.16.22. En çok dört basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen eksileni bulur. 7.1.16.23. 100'e kadar olan sayılarla yapılan çıkarma işleminde verilen çıkkanı bulur.

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
	<p>7.1.16.5. 20'ye kadar olan sayılarla çıkarma işlemi yapar.</p> <p>7.1.16.6. 20'ye kadar olan sayılarla zihinden çıkarma işlemi yapar.</p>	<p>7.1.16.11. 100'e kadar olan iki sayı ile yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.16.12. 100 içinde 10'un katı olan iki sayıyı zihinden çıkarır.</p>	<p>7.1.16.17. Üç basamaklı sayılarla yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.16.18. İki basamaklı bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>7.1.16.19. Üç basamaklı ve 100'ün katı olan bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p>	<p>7.1.16.24. En çok dört basamaklı sayılar ile yapılan çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p> <p>7.1.16.25. Üç basamaklı bir sayıdan 10'un katı olan iki basamaklı bir sayıyı zihinden çıkarır.</p> <p>7.1.16.26. 100'ün katı olan üç basamaklı sayıları zihinden çıkarır.</p>
7.1.17. Çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.	<p>7.1.17.1. 1-20 arası sayılar ile bir çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.2. Verilenlere uygun, 1-20 arası sayılar ile bir çıkarma işlemi gerektiren problemler kurar.</p>	<p>7.1.17.3. 0-100 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.4. Verilenlere uygun, 0-100 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problemler kurar.</p>	<p>7.1.17.5. 0-1000 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok üç işlemli problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.6. Verilenlere uygun, 0-1000 arası sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok iki işlemli problemler kurar.</p>	<p>7.1.17.7. En çok dört basamaklı sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok dört işlemli problemleri çözer.</p> <p>7.1.17.8. Verilenlere uygun, en çok dört basamaklı sayılar ile toplama ve çıkarma işlemi gerektiren en çok üç işlemli problemler kurar.</p>
7.1.18. Doğal sayılarla çarpma işlemi yapar.		7.1.18.1. 20'ye kadar olan sayılarla çarpma işlemi gerçek nesnelere/nesne resimleriyle tekrarlı toplama işlemi olarak modeller.	7.1.18.7. 10'a kadar olan sayıları 6, 7, 8, 9 ile çarpma. 7.1.18.8. Çarpım tablosunu oluşturur.	7.1.18.15. Üç basamaklı sayılarla iki basamaklı sayıları çarpma.

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
		<p>7.1.18.2. Çarpma işleminin tekrarlı toplama işlemi olduğunu söyler.</p> <p>7.1.18.3. Nesnel/nesne resimleri ile gösterilen çarpma işlemi sayılara dönüştürür.</p> <p>7.1.18.4. Çarpma işlemi sembolünü (x) kullanır.</p> <p>7.1.18.5. 10'a kadar olan sayıları 1, 2, 3, 4, 5 ve 10 ile çarpır.</p> <p>7.1.18.6. 5'e kadar (5 dâhil) çarpım tablosu oluşturur.</p>	<p>7.1.18.9. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılarla eldesiz çarpır.</p> <p>7.1.18.10. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılarla eldeli çarpır.</p> <p>7.1.18.11. İki basamaklı bir sayıyı iki basamaklı bir sayı ile çarpır.</p> <p>7.1.18.12. Üç basamaklı bir sayıyı bir basamaklı bir sayı ile çarpır.</p> <p>7.1.18.13. 10 ve 100 sayıları ile 1000'e kadar kısa yoldan çarpma işlemi yapar.</p> <p>7.1.18.14. Çarpma işleminde çarpanlardan biri artırıldığında veya azaltıldığında sonucun nasıl değiştiğini söyler.</p>	<p>7.1.18.16. Üç doğal sayı ile yapılan çarpma işleminde çarpanların yerinin değişmesinin, sonucu değiştirmedeğini söyler.</p> <p>7.1.18.17. En çok üç basamaklı doğal sayıları; 10, 100 ve 1000'in en çok dokuz katı olan sayılarla kısa yoldan çarpır.</p> <p>7.1.18.18. En çok iki basamaklı doğal sayıları 5, 25 ve 50 ile kısa yoldan çarpır.</p> <p>7.1.18.19. En çok üç basamaklı sayıları 10, 100 ve 1000 ile zihinden çarpır.</p> <p>7.1.18.20. En çok iki basamaklı bir doğal sayı ile bir basamaklı bir doğal sayının çarpımını tahmin eder ve tahmini işlem sonucu ile karşılaştırır.</p>

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3	Düzey 4
7.1.19. Çarpma ile ilgili problemleri çözer.		7.1.19.1. 1-100 arası sayılar ile bir çarpma işlemi gerektiren problemleri çözer.	7.1.19.2. 1-100 arası sayılar ile biri çarpma işlemi olmak üzere iki işlem gerektiren problemleri çözer. 7.1.19.3. Çarpma işlemi gerektiren problemler kurar.	7.1.19.4. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer. 7.1.19.5. En fazla üç basamaklı sayılarla biri çarpma işlemi olmak üzere en çok iki işlem gerektiren problemler kurar.
7.1.20. Doğal sayılarla bölme işlemi yapar.		7.1.20.1. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemi gerçek nesnelere/nesne resimlerini gruplama/paylaştırma ile modeller. 7.1.20.2. 20'ye kadar olan sayılarla bölme işlemi gerçek nesnelere/nesne resimlerini gruplayarak/paylaştırarak ardışık çıkarma işlemi olarak modeller. 7.1.20.3. 0-20 arasındaki nesnelere/nesne resimleri ile gösterilen kalansız bölme işlemi sayılara dönüştürür. 7.1.20.4. Bölme işlemi sembolünü (+) kullanır.	7.1.20.6. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılara kalansız böler. 7.1.20.7. 100'e kadar olan sayıları 10'a kadar olan sayılara kalanlı böler. 7.1.20.8. 100'e kadar sayılarla birer basamağı sıfır olan bir doğal sayıyı 10'a kısa yoldan böler.	7.1.20.9. Üç basamaklı doğal sayıları en çok iki basamaklı doğal sayılara böler. 7.1.20.10. En çok dört basamaklı bir sayıyı, tek basamaklı bir sayıya böler. 7.1.20.11. Son üç basamağında sıfır olan en çok beş basamaklı doğal sayıları 10, 100 ve 1000'e zihinden böler. 7.1.20.12. Bir bölme işleminin sonucunu tahmin eder ve tahminini işlem sonucu ile karşılaştırır.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.21. Bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.		7.1.21.1. 1-20 arası sayılar kullanılarak 2'ye, 3'e, 4'e, en fazla 5'e bölerek bölme işlemi gerektiren problemleri çözer.	7.1.21.2. 100'e kadar olan sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemleri çözer. 7.1.21.3. 100'e kadar olan sayılarla bölme işlemi gerektiren problemler kurar.	7.1.21.4. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde en çok üç işlem gerektiren problemleri çözer. 7.1.21.5. En fazla dört basamaklı sayılarla biri bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemler kurar.
7.1.22. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini ilişkilendirerek kesir gösterimini kullanır.	7.1.22.1. Bütün olan nesneyi/nesne resmini gösterir. 7.1.22.2. Yarım olan nesneyi/nesne resmini gösterir.	7.1.22.5. Çeyrek olan nesneyi/nesne resmini gösterir. 7.1.22.6. Bir bütünün dört eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler.	7.1.22.10. Bütün, yarım ve çeyrek modellerini kesir biçiminde gösterir. 7.1.22.11. Yarım, çeyregi, bütünü ifade eden kesri söyler.	7.1.22.13. Bir kesri okur.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.23. Birim kesirleri gösterir, karşılaştırır ve sıralar.	7.1.22.3. Bir bütünün iki eş parçasından birinin yarım olduğunu söyler. 7.1.22.4. Bütün ile yarımı ilişkilendirir.	7.1.22.7. Bir yarımın iki eş parçasından birinin çeyrek olduğunu söyler. 7.1.22.8. Çeyrek ile yarımı ilişkilendirir. 7.1.22.9. Bir bütünün bir yarım ve iki çeyrektek oluşturduğunu söyler.	7.1.22.12. Kesrin parça-bütün anlamını söyler.	7.1.23.5. Birim kesirleri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre karşılaştırır. 7.1.23.6. Birim kesirleri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre sıralar.
7.1.24. Bileşik ve tam sayılı kesri ayırt eder ve modeller.			7.1.23.1. Bir bütünün eş parçalarından her birini kesir biçiminde gösterir. 7.1.23.2. Bir bütünün eş parçalarından her birinin birim kesir olduğunu söyler. 7.1.23.3. Paydası 10, 100 olan kesirlerin birim kesirlerini söyler. 7.1.23.4. Bir çokluğun belirtilen birim kesir kadarmı modelleyerek söyler.	7.1.24.2. Basit, bileşik ve tam sayılı kesri modelleyerek söyler.
7.1.25. Bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarmı modeller ve söyler.			7.1.24.1. Payı paydasından büyük kesirleri gösterir. 7.1.25.1. Payı paydasından küçük kesirleri modelleyerek söyler.	7.15.25.2. Bir çokluğun belirtilen basit kesir kadarmı modelleyerek söyler.

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.1.26. Kesirleri karşılaştırır.			7.1.26.1. Verilen bir kesiri sayı doğrusu üzerinde gösterir.	7.1.26.2. Paydaları eşit olan en çok üç kesri büyüklük-küçüklük ilişkisine göre karşılaştırır.
7.1.27. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi yapar.				7.1.27.1. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi yapar. 7.1.27.2. Paydaları eşit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.
7.2.1. Geometrik şekil ve cisimleri ayırt eder.	7.2.1.1. Geometrik şekilleri köşe ve kenar sayılarına göre sınıflandırarak adlandırır. 7.2.1.2. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberi modeller. 7.2.1.3. Günlük hayatta kullanılan basit cisimleri, özelliklerine göre sınıflandırarak geometrik şekillerle ilişkilendirir.	7.2.1.4. Üçgen, kare, dikdörtgen, daire ve çemberin benzerlik ve farklılıklarını söyler. 7.2.1.5. Geometrik cisimleri modeller üstünde gösterir ve ayırt eder. 7.2.1.6. Gösterilen geometrik cismin adını söyler.	7.2.1.7. Geometrik cisimlerin yüzlerini, köşelerini, ayrıtlarını gösterir/söyler. 7.2.1.8. Küp, kare prizma ve dikdörtgen prizmanın benzerlik ve farklılıklarını söyler. 7.2.1.9. Cetvel kullanarak kare, dikdörtgen ve üçgen çizer. 7.2.1.10. Kare ve dikdörtgen üzerinde köşegenleri gösterir. 7.2.1.11. Şekillerin kenar sayılarına göre isimlendirildiklerini söyler.	7.2.1.12. Üçgen, kare ve dikdörtgenin kenar ve köşelerini isimlendirir. 7.2.1.13. Kare ve dikdörtgenin kenar özelliklerini söyler. 7.2.1.14. Üçgenleri kenar uzunluklarına göre sınıflandırır. 7.2.1.15. Açınımı verilen küpü oluşturur.

Bölüm 1. Sayılar ve İşlemler

Bölüm 2. Geometri

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.2.2. Uzamsal ilişkileri ifade eder.	7.2.2.1. Uzamsal (du-rum, yer, yön) ilişkileri söyler.	7.2.2.2. Yer, yön ve ha-reket belirtmek için ma-tematiksel dili kullanır. 7.2.2.3. Çevresindeki simetrik şekilleri ayırt eder. 7.2.2.4. Verilen simet-rik şekli iki eş parçaya ayırarak şekilde simetri doğrusu çizer.	7.2.2.5. Birden fazla si-metri doğrusuna sahip şekiller üzerinde simetri doğruları çizer. 7.2.2.6. Bir parçası veri-len simetrik şekli yatay ya da dikey simetri doğ-rusuna göre çizerek ta-mamlar.	7.2.2.7. Ayna simetrisi verilen şekiller üzerinde simetri doğrusu çizer. 7.2.2.8. Verilen şeklin doğruya göre simetrisini çizer.
7.2.3. Geometrik örüntüler oluş-turur.	7.2.3.1. En çok üç ögesi olan örüntüyü geometrik cisim ya da şekillerle oluşturur. 7.2.3.2. Geometrik şe-killeri veya geometrik cisme benzeyen nesne-lerden oluşan bir örüntü-deki kuralı söyler. 7.2.3.3. Örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirle-yerek örüntüyü tamam-lar.	7.2.3.4. Tekrarlayan bir geometrik örüntüde eksik bırakılan öğeleri belirleyerek örüntüyü tamamlar. 7.2.3.5. Bir geometrik örüntüdeki ilişkiyi kul-lanarak farklı malzeme-lerle aynı ilişkiye sahip yeni örüntüler oluşturur.	7.2.3.6. Şekil modelleri kullanarak noktalı ya da kareli kâğıt üzerine belirli bir örüntüye sahip desen çizer.	
7.2.4. Geometri-de temel kavram-ları ayırt eder.			7.2.4.1. Noktayı sembol-le göstererek adlandırır. 7.2.4.2. Doğruyu, ışını ve açığı gösterir/söyler. 7.2.4.3. Çizgi modelleri ile dikey ve eğik ko-numlu doğru parçaları oluşturur.	7.2.4.4. Düzlemi göste-rir/söyler. 7.2.4.5. Açığı isimlen-direrek sembollerle gösterir.

Bölüm 2. Geometri

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
Bölüm 2. Geometri	7.3.1.1. Nesnelere uzunlukları yönünden karşılaştırır. 7.3.1.2. Nesnelere uzunlukları yönünden sıralar. 7.3.1.3. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracını seçer. 7.3.1.4. Bir uzunluğu ölçmek için standart olmayan uygun ölçme aracı ile ölçme yapar. 7.3.1.5. Standart olmayan uzunluk birimlerinin kullandığı problemleri çözer.	7.3.1.6. Standart olmayan birimin iki ve dörde bölünmüş parçalarıyla (örneğin bir kalemle, sonra yarıyla) tekrarlı ölçümler yapar. 7.3.1.7. Standart uzunluk ölçme birimlerini söyler. 7.3.1.8. Standart uzunluk ölçme birimlerinin kullanım yerlerini söyler. 7.3.1.9. Standart uzunluk ölçme birimleri ile ölçüm yaparak sonucunu söyler. 7.3.1.10. Uzunlukları standart ölçü birimleri ile tahmin eder ve ölçüm sonucunu tahmini ile karşılaştırır. 7.3.1.11. Standart olan veya olmayan uzunluk ölçme birimleriyle uzunluk modelleri oluşturur.	7.3.1.13. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için standart olmayan ölçme oluşturur. 7.3.1.14. Bir metre, yarım metre, 10 cm ve 5 cm için oluşturduğu standart olmayan ölçme araçlarını kullanarak ölçme yapar. 7.3.1.15. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir ve birbiri cinsinden yazar. 7.3.1.16. Standart ölçü birimlerinden metre ve santimetre ile ilgili en çok iki işlem gerektiren problemleri çözer.	7.2.4.6. Açıkları standart açı ölçme araçlarıyla ölçerek dar, dik, geniş ve doğru açı olarak belirler/işaretler. 7.2.4.7. Standart açı ölçme araçları kullanarak ölçüsü verilen açığı oluşturur. 7.3.1.17. Standart uzunluk ölçmenin en küçük biriminin milimetre olduğunu söyler. 7.3.1.18. Standart uzunluk ölçmenin en küçük birimi milimetrenin kullanım yerlerini söyler. 7.3.1.19. Standart uzunluk ölçme birimlerini ilişkilendirir. 7.3.1.20. Doğrudan ölçebileceği uzunluklar için uygun bir birime göre tahminlerde bulunur ve tahminini ölçme yaparak kontrol eder. 7.3.1.21. Standart ölçü birimlerinin kullandığı problemleri çözer.
Bölüm 3. Ölçme				

Bölüm 3. Ölçme

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.3.2. Çevre uzunluklarını ölçer.		7.3.1.12. Standart uzunluk birimlerinin kullandığı problemleri çözer.	<p>7.3.2.1. Nesnelerin çevrelerini gösterir.</p> <p>7.3.2.2. Şekillerin çevre uzunluğunu standart olmayan ve standart birimlerden yararlanarak ölçer.</p> <p>7.3.2.3. Şekillerin çevre uzunluğunu hesaplar.</p> <p>7.3.2.4. Şekillerin çevre uzunlukları ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>7.3.2.5. Kare ve dikdörtgenin çevre uzunlukları ile kenar uzunluklarını ilişkilendirir.</p> <p>7.3.2.6. Aynı çevre uzunluğuna sahip farklı geometrik şekiller oluşturur.</p> <p>7.3.2.7. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamayla ilgili problemleri çözer.</p> <p>7.3.2.8. Şekillerin çevre uzunluklarını hesaplamayla ilgili problemler kurar.</p>
7.3.3. Alan uzunluklarını ölçer.			<p>7.3.3.1. Şekillerin alanını standart olmayan uygun malzeme ile kaplayarak ölçer.</p> <p>7.3.3.2. Belirli bir alanı, standart olmayan alan ölçme birimleriyle tahmin edip birimleri sayarak tahminini kontrol eder.</p>	<p>7.3.3.3. Şekillerin alanlarının, bu alanı kaplayan birim karelerin sayısı olduğunu söyler.</p> <p>7.3.3.4. Kare ve dikdörtgenin alanını toplama ve çarpma işlemleri ile ilişkilendirir.</p>

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.3.4. Para ile ilgili kavramları ayırt eder.	7.3.4.1. 1, 5, 10, 25, 50 kuruş ve 1, 5, 10, 20, 50 TL değerindeki paraları ayırt eder.	7.3.4.2. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir. 7.3.4.3. Değeri 100 lirayı geçmeyecek biçimde farklı miktarlardaki paraları büyüklük-küçüklük bakımından karşılaştırır. 7.3.4.4. Paralar ile ilgili problemleri çözer.	7.3.4.5. Kuruş ve lirayı ilişkilendirir. 7.3.4.6. Paralar ile ilgili problemleri çözer. 7.3.4.7. Paralar ile ilgili problemler kurar.	
7.3.5. Zaman ile ilgili kavramları ayırt eder.	7.3.5.1. Tam saatleri okur. 7.3.5.2. Yarım saatleri okur. 7.3.5.3. Takvim üzerinde günü, haftayı ve ayı belirtir. 7.3.5.4. Belirli olayları ve durumları referans alarak zamansal sıralamalar yapar.	7.3.5.5. Çeyrek saatleri okur. 7.3.5.6. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir. 7.3.5.7. Zaman ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.	7.3.5.8. Zamanı dakika ve saat cinsinden söyler. 7.3.5.9. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir. 7.3.5.10. Olayların oluş sürelerini karşılaştırır. 7.3.5.11. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemleri çözer.	7.3.5.12. Zaman ölçme birimlerini ilişkilendirir. 7.3.5.13. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemleri çözer. 7.3.5.14. Zaman ölçme birimlerinin kullandığı problemler kurar.
7.3.6. Tartma ile ilgili kavramları ayırt eder.	7.3.6.1. Nesnelere kütleleri yönünden karşılaştırır. 7.3.6.2. Nesnelere kütleleri yönünden sıralar.	7.3.6.3. Nesnelere standart araçlar kullanarak kilogram cinsinden tartarak karşılaştırır. 7.3.6.4. Kütle ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.	7.3.6.5. Nesnelere gram/kilogram cinsinden ölçer. 7.3.6.6. Bir nesnenin kütle tahmin eder ve ölçme yaparak tahmininin doğruluğunu kontrol eder.	7.3.6.8. Yarım ve çeyrek kilogramı gram cinsinden ifade eder. 7.3.6.9. Kilogram ve gramı kütle ölçerken birlikte kullanır. 7.3.6.10. Ton ve miligramın kullandığı yerleri söyler.

Bölüm 3. Ölçme

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.3.7. Sıvıları ölçer.	<p>7.3.7.1. Standart olmayan birimleri kullanarak sıvıları ölçer.</p> <p>7.3.7.2. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını karşılaştırır.</p> <p>7.3.7.3. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını sıralar.</p>	<p>7.3.7.4. Standart olmayan sıvı ölçme birimlerini kullanarak sıvıların miktarını ölçerek karşılaştırır.</p> <p>7.3.7.5. Standart olmayan sıvı ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.</p>	<p>7.3.6.7. Kilogramla/gramla ilgili problemleri çözer.</p>	<p>7.3.6.11. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-miligram birimlerini ilişkilendirir.</p> <p>7.3.6.12. Ton-kilogram, kilogram-gram, gram-miligramı birbirine dönüştürür.</p> <p>7.3.6.13. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problemleri çözer.</p> <p>7.3.6.14. Ton, kilogram, gram ve miligram ile ilgili problemler kurar.</p>
	<p>7.3.7.1. Standart olmayan birimleri kullanarak sıvıları ölçer.</p> <p>7.3.7.2. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını karşılaştırır.</p> <p>7.3.7.3. En az üç özdeş kaptaki sıvı miktarını sıralar.</p>	<p>7.3.7.4. Standart olmayan sıvı ölçme birimlerini kullanarak sıvıların miktarını ölçerek karşılaştırır.</p> <p>7.3.7.5. Standart olmayan sıvı ölçme birimleriyle ilgili problemleri çözer.</p>	<p>7.3.7.6. Standart sıvı ölçme araç ve birimlerinin gerekliliğini açıklayarak litre veya yarım litre birimleriyle ölçmeler yapar.</p> <p>7.3.7.7. Bir kaptaki sıvının miktarını litre ve yarım litre birimleriyle tahmin eder ve ölçme yaparak tahminin doğruluğunu kontrol eder.</p> <p>7.3.7.8. Litre ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>7.3.7.9. Mililitrenin kullanım alanlarını söyler.</p> <p>7.3.7.10. Litre ile mililitreyi ilişkilendirerek birbirine dönüştürür.</p> <p>7.3.7.11. Litre ve mililitreyi miktar belirtmek için bir arada kullanır.</p> <p>7.3.7.12. Bir kaptaki sıvının miktarını litre/mililitre birimleriyle tahmin eder ve ölçme yaparak tahminini kontrol eder.</p> <p>7.3.7.13. Litre ve mililitre ile ilgili problemleri çözer.</p>

Bölüm 3. Ölçme

Hedefler	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3	Düzey 4
7.4.1. Basit tabloları, grafikleri inceleyerek yorum ve tahminlerde bulunur.	7.4.1.1. Sembol, rakam kullanılarak oluşturulmuş basit tabloları okur. 7.4.1.2. En çok iki veri grubuna sahip basit tabloları okur.	7.4.1.3. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip basit tablolarla ilgili sorulara cevap verir.	7.4.1.4. Şekil ve nesne grafiklerinde gösterilen bilgileri açıklayarak grafikten çeteleye/sıklık tablosuna dönüşümler yapar. 7.4.1.5. En çok üç veri grubuna sahip basit tabloları okur.	7.3.7.14. Litre ve mililitre ile ilgili problemler kurar. 7.4.1.6. Sütun grafiğini inceleyerek yorum ve tahminlerde bulunur.
7.4.2. Çetele, sıklık tablosu, nesne, şekil ve sütun grafiği oluşturur.	7.4.2.1. Resimli davranmış/etkinlik tablolarını sembol kullanılarak doldurur. 7.4.2.2. Resimli davranmış/etkinlik tablolarını rakam kullanılarak doldurur.	7.4.2.3. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak veri toplar, sınıflandırır, ağaç şeması, çetele veya sıklık tablosu şeklinde düzenler. 7.4.2.4. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip ağaç şeması, çetele, sıklık tablosu ile ilgili sorulara cevap verir.		7.4.2.7. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak topladığı verilere uygun sütun grafiği oluşturur. 7.4.2.8. Elde ettiği veriyi sunmak amacıyla farklı gösterimler kullanır. 7.4.2.9. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklere göre tahminlerde bulunur.

Bölüm 3.
Ölçme

Bölüm 4. Veri İşleme

Bölüm 4. Veri İşleme

Hedefler	Düzyey 1	Düzyey 2	Düzyey 3	Düzyey 4
7.4.3. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafiklerle gösterilen bilgileri kullanarak günlük hayatla ilgili problemleri çözer.		7.4.2.5. Herhangi bir problem ya da bir konuda sorular sorarak veri toplar, sınıflandırır, nesne ve şekil grafiği oluşturur. 7.4.2.6. Oluşturduğu en çok iki veri grubuna sahip nesne ve şekil grafiği ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.	7.4.3.1. Verilen grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer. 7.4.3.2. Problemde verilen bilgileri kullanarak grafik oluşturur. 7.4.3.3. Oluşturduğu grafikleri kullanarak toplama/çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer. 7.4.3.4. Grafiklerden yararlanarak toplama/çıkarma işlemleri gerektiren problemleri çözer.	7.4.3.5. Sütun grafiği, tablo ve diğer grafikleri kullanarak problem çözümlerinde kullanır.

EKLER

ÖLÇÜT BAĞIMLI TEST (ÖBT)

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____

Eğitim-Öğretim Yılı : _____ / _____ Tarih : _____

Modül Adı : _____ Bölüm No: _____

İlk değ. : ____ / ____ / ____

Ara değ. : ____ / ____ / ____

Son değ. : ____ / ____ / ____

Hedef Davranışlar	Materyaller/Sorular	Yönerge	Ölçüt	Evet/Hayır		
				İlk değ.	Ara değ.	Son değ.
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						

değ.: Değerlendirme

KONTROL LİSTESİ

EK-2

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____
 Eğitim-Öğretim Yılı : _____ / _____ / _____ Tarih : _____
 Modül Adı : _____ Bölüm No: _____ İlk değ. : ____ / ____ / ____
 Ara değ. : ____ / ____ / ____
 Son değ. : ____ / ____ / ____

Hedef Davranışlar	Materyaller/Sorular	İlk değ. Evet (+)/Hayır (-)	Ara değ. Evet (+)/Hayır (-)	Son değ. Evet (+)/Hayır (-)	Açıklamalar
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					

değ.: Değerlendirme

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

EK-3

Bireyin Adı ve Soyadı : _____
 Eğitime Başlama ve Bitiş Tarihi : ___ / ___ / ___
 Değerlendirme Tarihi : ___ / ___ / ___
 Modül - Bölüm İsmi : ___ / ___ / ___
 Hedef/Hedef Davranış : _____

Performans Düzeyi ve Tanımlamalar

Ölçütler	Yetersiz (3)	Orta (2)	İyi (1)

Not: Ölçeğimiz beceriye göre 3, 4, 5'li hazırlanabilir.

PERFORMANS KAYIT FORMU

EK-4

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____

Ön Değerlendirme Tarihi : ____/____/____ Son Değerlendirme Tarihi : ____/____/____

Bölümler	Hedefler	Değerlendirme	Hedef Davranış Numarası																
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Bölüm 1.1	Hedef 1.1.1	Ön	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Son	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Hedef 1.1.2	Ön	x	x	x	x	x												
		Son	+	+	+	+	+												
	Hedef 1.1.3	Ön	x	x	x	x	x	x	x										
		Son	+	+	+	+	+	+	+										
Bölüm 2.1	Hedef 2.1.1	Ön	x	x	x	x	x	x	x	x									
		Son	+	+	+	+	+	+	+	+									
	Hedef 2.1.2	Ön	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Son	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Hedef 3.1.1	Ön	x	x	x														
		Son	+	+	+														
Bölüm 3.1	Hedef 3.1.2	Ön	x	x															
		Son	+	+															
	Hedef 3.1.3	Ön	x	x															
		Son	+	+															

Not: Performans Kayıt Formu; her modül için öğretim sürecinin başında ve sonunda aynı aynı doldurulur.

x: Ulaşılmış hedeflenen hedef davranış

+: Ulaşılan hedef davranış

BEP GELİŞİMİ İZLEME ÖZET FORMU

EK-5

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Öğretmenin Adı : _____

Eğitim-Öğretim Yılı : _____ / _____ / _____

Ön Değerlendirme Tarihi : _____ / _____ / _____ Son Değerlendirme Tarihi : _____ / _____ / _____

Modüller	Modülde Yer Alan Bölümler	BEP'te Yer alan Hedefler	Gerçekleştirdiği Hedef Davranışlar	Öğretilmesi Hedeflenen Hedef Davranışlar	Çalışılan Hedef Davranışlar	Ulaşılamayan Hedef Davranışlar	Ulaşılamama Nedenleri	Öneriler	
Modül 1 (Modül Adı)	Bölüm 1.1 (Bölüm Adı)	Hedef 1.1.1							
		Hedef 1.1.2							
		Hedef 1.1.3							
		Hedef 1.1.4							
Modül 2 (Modül Adı)	Bölüm 2.1 (Bölüm Adı)	Hedef 2.1.1							
		Hedef 2.1.2							

Not: BEP Gelişimi İzleme Özet Formu; BEP uygulanması sürecinde, öğretim sırasında ve öğretim sonunda yapılan değerlendirmelerden elde edilen verilerden hareketle doldurulur. Bir sonraki eğitim-öğretim yılında yapılacak kaba değerlendirmeler için bu formda yer alan veriler dikkate alınır.

Bu form, bireylerin herhangi bir modülü tamamladıktan sonra veya eğitim ve öğretim yılı sonunda hazırladıkları portfolyoları RAM'a gönderilmeden önce portfolyo içeriğini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca eğitim öğretim sürecinin başında, hazırlanacak portfolyoların içeriğine Portfolyo teslim edilirken aşağıdaki ürünler/çalışmalar öncelikle özel öğretim kurumu tarafından kontrol edilecek, dosya RAM'a geldiğinde ise RAM tarafından kontrol edilerek ilgili sütunlar doldurulacaktır.

PORTFOLYO KONTROL LİSTESİ

EK-6

Bireyin Adı ve Soyadı : _____

Tarihi : ____/____/____

Eğitim-Öğretim Yılı : ____/____/____

Modülün Adı : _____

Çalışmalar/Ürünler	Özel Öğretim Kurumu		Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM)	
	Açıklama		Açıklama	
Bireyin BEP'i				
BÖP (Bireysel Öğretim Programı)				
BEP Gelişimi İzleme Özet Formu (2 Adet)				
Performans Kayıt Formları				
BÖP Örneği				
Gelişim İzleme Kayıt Formu Örneği				
Gelişimi İzleme Grafik Örneği				
Ölçme Araçları (Sınavlar) Örneği				
Öğretim Sürecinde Yapılmış Ödev Örneklere				
Öğretim Sürecinde Birey Tarafından Yapılmış Çalışma Yapağı Örneklere				
Birey Çalışmalarını İçeren Ses Kayıt, Video Örneklere (Aileden İzin Alındığı Takdirde Konulabilecek)				

Not: Bu form iki adet doldurulacaktır. Biri ilgili özel öğretim kurumunda diğeri ise RAM'da kayıt altında tutulacaktır.

PORTFOLYO DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

EK-7

Bireyin Adı ve Soyadı : _____ Değerlendirme Tarihi : ____/____/____

Eğitime Başlama Tarihi : ____/____/____ Modülün Adı : _____

AÇIKLAMA: Bu araç, öğretim yılı içerisinde bireylerimizin ilgili modül veya modüllere göre hazırlamış oldukları çeşitli ürünler ile öğretim ve gelişimine yönelik öğretmenler tarafından uygulanan çeşitli ölçme araçlarının bir arada yer aldığı portfolyoları değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Hazırlanan birey portfolyolarının puanlanmasında aşağıdaki her bir ölçütü ayrı ayrı inceleyerek puanlandırınız.

Geliştirilmeli (1)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamında olması gereken çalışmaların hemen hemen hiç biri yoktur. Sadece bireyin BEP'i bulunmaktadır. Bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri de yer almamaktadır.

Orta (2)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1 kapsamında bireyin BEP ve Performans Kayıt Formu bulunmaktadır. Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamındaki olması gereken çalışmalar yer almamaktadır. Bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri kısmen var ancak çok yüzeysel bilgi vermektedir.

İyi (3)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamında olması gereken çalışmaların önemli bir kısmı bulunmaktadır. Örnek ürünler performans kayıt formundaki bilgilerle örtüşmekte bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri yer almaktadır.

Çok İyi (4)

Portfolyo içerisindeki Bölüm 1, Bölüm 2 ve Bölüm 3 kapsamında olması gereken çalışmaların tamamı bulunmaktadır. Örnek ürünler performans kayıt formundaki bilgilerle örtüşmekte ve bireyin gelişimini gösteren kayıt formu ve/veya gelişim grafikleri yer almaktadır.

İçerik

Hedeflerin Gerçekleşme Durumu

Portfolyo içerisindeki ürünler, formlar, performans kayıt formu bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflerin hiçbirine ulaşılmamış veya sadece bir veya iki tanesine ulaşıldığı görülmektedir.

Portfolyo içerisindeki ürünler, formlara, performans kayıt formuna vb. bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflerden yaklaşık yarısına ulaşıldığı görülmektedir.

Portfolyo içerisindeki ürünler, formlara, performans kayıt formuna vb. bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflerin önemli bir kısmına ulaşıldığı görülmektedir.

Portfolyo içerisindeki ürünler, performans kayıt formlarına vb. bakıldığında öğretim öncesi belirlenen hedeflere tam olarak ulaşıldığı görülmektedir.

	Geliştirilmeli (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi (4)
Ölçme Araçları	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışlarla genel olarak örtüşmemektedir. Ayrıca teknik (sahip olması gereken özellikler ve çeşitli) ve nitelik (içerik) olarak geliştirilmesi gerekmektedir.	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışlarla genel olarak örtüşmektedir.	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışlarla örtüşmekle birlikte teknik (sahip olması gereken özellikler ve çeşitli) olarak biraz daha geliştirilmesi gerekir.	Portfolyo içerisinde örnek olarak konulan ölçme araçları bireyin hedefleriyle ve modüllerdeki hedef davranışları ölçecek şekilde kapsama geniş, soru sayısı, teknik vb. açılardan uygun hazırlanmıştır.
Gelişimi Rapor Etme	Portfolyo içerisinde bireyin gelişim sürecini yansıtan hiçbir araç bulunmamaktadır.	Portfolyo içerisinde sunulan örnek kayıt çizelgeleri/grafikler bireyin gelişim sürecini genel olarak yansıtmamaktadır. Ya da hedeflerle tam olarak ilişkili değildir.	Portfolyo içerisinde sunulan örnek kayıt çizelgeleri/grafikler bireyin gelişim sürecini genel olarak yansıtmakla birlikte ayrıntılı bilgi vermemektedir.	Portfolyo içerisinde sunulan örnek kayıt çizelgeleri/grafikler bireyin performansı hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir.
Ürün Çeşitliliği	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan sadece bir türde örnekler verilmiştir.	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan iki- üç türde örnekler de bulunmaktadır.	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan iki- üç türde örnekler de bulunmaktadır. Türe özgü örneklerin sayısı da yeterli düzeydedir.	Portfolyo içerisinde bireyin hedeflerine yönelik olarak yapılan çalışmalardan (sınav örnekleri, çalışma yapıları, videolar, ses kayıtları, ödevler, etkinlikler) çeşitli örnekler sunulmuştur. Sunulan örnekler hem sayıca yeterli hem de nitelik olarak bireyin farklı özelliklerini yansıtmaktadır.
Düzen	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3'e uygun olmadan rasgele dosyalanmıştır. Dosya oldukça düzensiz görülmektedir.	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1'e uygun ancak diğer bölümler karmaşık olarak dosyalanmıştır.	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1 ve Bölüm 2'ye göre uygun dosyalanmış ve genel olarak düzenlidir.	Portfolyo içerisindeki belgeler, ürünler; Bölüm 1, Bölüm 2, Bölüm 3'e uygun olarak dosyalanmıştır. Dosya düzenli olarak düzenlenmiştir.

Geliştirilmeli (1)	Orta (2)	İyi (3)	Çok İyi (4)
Dosyanın Güçlü Yönleri:			
Dosyanın Geliştirilmesi Gereken Yönleri:			

Açıklama

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER İÇİN DESTEK EĞİTİM PROGRAMI